

วารสารฟ้าเหนือ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Fa Nuea Journal
Journal of Humanities and Social Sciences

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2569

Vol.17 No.1 January - June 2026

ISSN : 1906-5329 (Print) ISSN : 2465-4981 (Online)

ภาพประกอบ : นายณรงค์ศักดิ์ บ้านสระ

นักศึกษาชั้น ปีที่ 4 โปรแกรมวิชาศิลปกรรมศาสตร์ แผนกวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารฟ้าเหนือ

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2569

Fa Nueva
Journal

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารฟ้าเหนือ

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2569

ISSN : 1906-5329 (Print) ISSN : 2465-4981 (Online)

Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University

เจ้าของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
วัตถุประสงค์ เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิชาการในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ โดยไม่ขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมศาสตร์สาขามนุษยศาสตร์ในด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ปรัชญาและศาสนา ภาษาและภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี วรรณกรรม ศิลปะและดนตรี และสาขาสังคมศาสตร์ ในด้านสังคมศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา การพัฒนาสังคม และชาติพันธุ์ศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือคณาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัยทั้งในและนอกสถาบัน

กำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ ต้วนนคร
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ คล้ายสุวรรณ
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหทัย สิทธิวิเศษ
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวิพันธ์ อุทยานกุล
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภิสรา พลนรัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

รองบรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครณิกา สายน้ำเย็น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เลขานุการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภรณ์ ศรีนาราช มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
อาจารย์มนี จำปาแพง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.พนอเนื่อง สุทัศน์ ณ อยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏ-
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงส์สุวรรณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา อินทรมพรรย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ พิมพวง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยเสนอ ตริวิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ จุฬาพันธุ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ ศรียาภัย มหาวิทยาลัยพะเยา

รองศาสตราจารย์ ดร.เจตนิพัทธ์ สังข์วิจิตร มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลสินทร์ อภิรัตน์วรเดช มหาวิทยาลัยราชภัฏ-
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิวิษฐ์ พนาพงศ์ไพศาล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ฝ่ายประสานงาน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครณิกา สายน้ำเย็น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี สายสุข มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภิสรา พลนรัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริยาภา วังมณี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ฝ่ายตรวจรูปแบบ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญ์ สังข์วิจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. อาจารย์ ดร.อรัญย์ ชื่นโท	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. อาจารย์ ดร.บุษราคัม ยอดชะลูด	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

1. อาจารย์วรรณทิพา เชียงตุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. อาจารย์จิรปริยา โชควรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. อาจารย์ปัญญวัฒน์ พรหมหล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
4. อาจารย์สุริยา กิรตินันท์พัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ฝ่ายศิลปกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุตรี เวทพิชญ์โกศล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. นายเอกสิทธิ์ สอั้งแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. นายเฉลิมพล ใจชุ่มเต็ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
4. นายนฤเทพ ผาค่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ออกแบบและพิมพ์ที่ ร้านสินอักษรการพิมพ์ 888

56/5 หมู่ 11 ต.รอบเวียง อ.เมือง จ.เชียงราย 57000 โทรศัพท์ 087-7256680

-
- บทความทุกเรื่องในวารสารได้รับการประเมินและตรวจคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน (Peer Review)
 - ทักษะและข้อคิดเห็นของบทความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่านไม่ถือว่าเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ
 - สามารถดาวน์โหลดเงื่อนไขการส่งและรูปแบบบทความได้ที่<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/FaNU>
 - ติดต่อกองบรรณาธิการวารสารฟ้าเหนือ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

Email : fanueajournal@ccru.ac.th โทร. 0-5377-6013 ต่อ 1210

หรือติดต่อบรรณาธิการ ผศ.ดร.อาภิสรา พลนรัตน์ (0-9185-3693-6)

บทบรรณาธิการ

วารสารฟ้าเหนือฉบับนี้ เป็นปีที่ 17 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง เดือนมิถุนายน 2569 มีบทความที่น่าสนใจส่งเข้ามาให้ทางกองบรรณาธิการพิจารณาคัดเลือกจำนวนมาก ทางกองบรรณาธิการจึงเพิ่มจำนวนบทความเป็นฉบับละ 8 เรื่อง ฉบับนี้ผ่านการพิจารณาจำนวน 8 เรื่อง ประกอบไปด้วย บทความวิชาการ 2 เรื่อง และบทความวิจัย 6 เรื่อง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ให้ความอนุเคราะห์ช่วยคัดเลือกพิจารณาบทความละ 3 ท่าน ซึ่งถือเป็นมาตรฐานทางวิชาการที่กองบรรณาธิการให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

เริ่มจากบทความวิชาการเรื่อง “ความคิดสร้างสรรค์ : พลังสำคัญของการเขียน” ของชูชาติ คุ่มขำ และคณะ เป็นเรื่องที่จุดประกายแนวทางการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเรื่อง “หมาในวรรณกรรมแปลเรื่องภารกิจวิญญาณยมทูตสี่ขาผู้อ่อนโยน : บทบาทและการสร้างความหมายเชิงสังคม” ของ นภัทรธิดา พวงพวา และคณะ เป็นเรื่องที่เสนอการวิเคราะห์บทบาทและการสร้างความหมายเชิงสังคมของตัวละคร ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของตัวละคร “หมา” ที่ทำหน้าที่เป็นมากกว่าหมาธรรมดา หากแต่เป็นตัวแทนของการช่วยเหลือและเยียวยาจิตใจมนุษย์ได้อย่างเด่นชัด

ส่วนบทความวิจัย 6 เรื่อง ประกอบด้วย บทความด้านการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาศาสตร์ 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “กลวิธีการสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนา” ของ กรชนก นันทกนก และ สมประสงค์ แสงอินทร์ นำเสนอตามแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา ต่อมาบทความเรื่อง “การศึกษากลวิธีการใช้คำผรุสวาทในรายการคนตื่นธรรม” โดยเก็บข้อมูลจากรายการที่เผยแพร่ผ่านทางแอปพลิเคชัน YouTube ในรูปแบบของการถ่ายทอดสดการสนทนาธรรม ซึ่งเป็นรายการได้ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน และบทความเรื่อง “การใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบคำถามของ

ตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบิน” ของมุกุล พูลเกื้อ และ ปันนดา เลอเลิศยุติธรรม มุ่งเน้นศึกษาตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบินในบริบท การให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชน ซึ่งบทความวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษา ทั้ง 3 เรื่องนี้ ล้วนแต่ มีคุณค่าและน่าสนใจมากเป็นแนวทางต่อการต่อยอดศึกษาภาษาลำดับต่อไป

ต่อยอดบทความวิจัยทางด้านงานดนตรี 2 เรื่อง เรื่องแรก “ผลการจัดการเรียนรู้ การเป่าขลุ่ยเพียงออตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะ ปฏิบัติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” ของ สุพัชราภรณ์ ศรีสงคราม และคณะ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องที่สองเรื่อง “Folk Music Genes in Hunan Piano Compositions: A Regional Analysis of Characteristics and Contemporary Value” ของยู หลัว และ ฌูพร รัตน์ชัยวงศ์ ได้เสนอการวิเคราะห์ลักษณะและคุณค่าของบทเพลงพื้นบ้านร่วมสมัย ในบทประพันธ์เปียโนหูหนาน บทความทั้งสองเรื่องนี้น่าสนใจและมีประโยชน์ต่องาน วิชาการดนตรีอย่างยิ่ง

ปิดท้ายด้วยบทความวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมือง เข้มแข็งโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” ของชนัญญา หิริโกกุล และสิทธิพล อาจอินทร์ ผลการวิจัยได้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจิตสำนึกความเป็น พลเมืองเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมประชาธิปไตยจึงเป็นบทความที่ทันสมัย กับยุคสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน

นอกเหนือจากบทความที่เต็มไปด้วยคุณค่าทางวิชาการทั้ง 8 เรื่องข้างต้นแล้ว หน้าปกวารสารฉบับนี้เป็นภาพวาดชื่อผลงาน “ร่องรอยที่หลงลืม” โดยได้รับเกียรติจาก คุณณรงค์ศักดิ์ บ้านสระ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 โปรแกรมวิชาศิลปกรรมศาสตร์ แขนงวิชา ทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นเจ้าของภาพและอนุเคราะห์ภาพนี้

ให้เป็นปวารสารฟ้าเหนือ ภาพนี้มีแนวคิดสื่อถึงในอดีตการทำงานไม่ได้พึ่งเครื่องจักรเหมือนทุกวันนี้ชาวบ้านจะใช้เครื่องมือพื้นบ้าน เครื่องมือเหล่านี้ไม่ใช่แค่ของใช้ แต่เป็นเหมือน “เพื่อนร่วมชีวิต” ที่ผูกพันกับวิถีชีวิต ความเหนียว ความอดทน และภูมิปัญญาของคนในชุมชน แต่เมื่อเวลาผ่านไปเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น รถไถ เครื่องเกี่ยวข้าวเข้ามาแทนที่ ทำให้เครื่องมือแบบเก่าค่อย ๆ ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง บางชิ้นถูกเก็บไว้เฉย ๆ บางชิ้นผุพังไปตามเวลาหรือบางอย่างก็หายไปโดยไม่มีใครจดจำ วารสารฟ้าเหนือขอขอบคุณเจ้าของภาพเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารฟ้าเหนือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ขอขอบพระคุณนักวิชาการทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาร่วมพิจารณาผลงานทางวิชาการ ขอขอบคุณผู้สนับสนุนที่ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสารนี้ โดยส่งผลงานข้างต้นมาให้ทางกองวารสาร ฯ พิจารณาอย่างต่อเนื่องซึ่งทางกองบรรณาธิการวารสารฟ้าเหนือ ขอให้ความเชื่อมั่นว่าจะดำเนินการพัฒนามาตรฐานของวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติสืบไป

ผศ.ดร.อาภิสรา พลนรัตน์

บรรณาธิการวารสารฟ้าเหนือ

สารบัญ

บทความวิชาการ

ความคิดสร้างสรรค์ : พลังสำคัญของการเขียน

Creativity: The Important Power of Writing

ชูชาติ คุ่มขำ และคณะ

Chuchat Khumkham and Others

1-20

หมาในวรรณกรรมแปลเรื่องภารกิจวิญญาณยมทูตสี่ขาผู้อ่อนโยน : บทบาทและ
การสร้างความหมายเชิงสังคม

The Dog Character in the Translated Literature of the Spirit Mission of the
Gentle Four-Legged Grim Reaper and Its Construction of Social Meaning

นภัทรธิดา พวงพาวา และคณะ

Naphatthira Phuangphawa and Others

21-40

บทความวิจัย

กลวิธีการสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนา

The Strategy of Term Creation for the Components of Lanna's
Kalae House

กรชนก นันทกนก และ สมประสงค์ แสงอินทร์

Kornchanok Nanthakanok and Somprasong Saeng-in

41-60

การศึกษากลวิธีการใช้คำพรูสาทในรายการคนตื่นธรรม

A Study of Strategies in the Use of Swear Words in the “Kon Tuen Dhamma” Online Program

เจนจิรา บวบมี และคณะ

Janejira Buabmee and Others

61-80

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Characteristics of Active Citizenship Using Phenomenon-Based Learning with Social Media for Grade 9 Students

ชนัญญา หิริโกกุล และสิทธิพล อาจอินทร์

Chananya Hirikokul and Sitthipon Art-in

81-100

การใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบคำถามของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลใน วงการบันเทิง

Strategies in Responses to Questions by Characters Representing Entertainment Industry Figures

มุกุล พูลแก้ว และ ปัน ندا เลอเลิศยุตติธรรม

Mukul Poonkueh and Pananda Lerlertyuttitham

101-120

ผลการจัดการเรียนรู้ การเป่าขลุ่ยเพียงออตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Effects of Learning Management in Khlui-Piang-O Playing Using the Flipped Classroom Approach Combined with Practical Skills for Matthayomsuksa 2 Students

สุพัชราภรณ์ ศรีสงคราม และคณะ

Supatcharaporn Srisongkhram and Others

121-137

Folk Music Genes in Hunan Piano Compositions: A Regional Analysis of Characteristics and Contemporary Value

ยู หลัว และ ณัฐพร รัตนชัยวงศ์

Yu Luo and Nataporn Rattanachaiwong

138-157

ความคิดสร้างสรรค์ : พลังสำคัญของการเขียน

Creativity: The Important Power of Writing

ชูชาติ คุ่มขำ^{*1} ทรงภพ ขุนมธุรส² กาญจนา วิชญาปกรณ์³ นันทิพย์ อองอาจวานิชย์⁴

Chuchat Khumkham^{*1} Songphop Khunmathurot² Kanchana Witchayapakron³

Namtip Ongartwanich⁴

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะสำคัญและเป็นทักษะแรกในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อนำศักยภาพนั้นไปพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และประเทศชาติต่อไปได้ บทความนี้จึงประมวลแนวคิดการจัดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยงานเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อนำไปพัฒนาความคิดแล้วผลิตเป็นงานเขียนที่มีความใหม่ แปลก แตกต่าง หรือดัดแปลงจากงานเขียนเดิม ประกอบไปด้วยความงามทางภาษาในเชิงวรรณศิลป์ และมีการผสมผสานกันระหว่างเนื้อหากับรูปแบบอย่างเหมาะสม ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของผู้เขียนด้วย ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดกับ

^{*} Corresponding author, e-mail: chuchatkhum@gmail.com

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Assistant Professor Nakhon Sawan Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยนเรศวร

² Assistant Professor Dr., Naresuan University

³⁻⁴ รองศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยนเรศวร

³⁻⁴ Associate Professor Dr., Naresuan University

ผู้เรียนซึ่งแนวคิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek จำนวน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียม ขั้นจินตนาการ ขั้นพัฒนา ขั้นลงมือกระทำ และขั้นช่วยกันปรับแก้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์จากการพิจารณางานเขียนเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้เกิดมุมมองทางการคิดที่แตกต่าง หรือดัดแปลงงานเขียนให้แตกต่างไปจากเดิม จากนั้นจึงเลือกใช้กลวิธีในการนำเสนองานเขียนของตนเองได้อย่างเหมาะสมด้วยภาษาที่งดงาม และมีคุณค่าต่อไป

คำสำคัญ: ความคิดสร้างสรรค์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียน

Abstract

This academic article aims to propose a learning management approach to promote creative writing capabilities in learners according to the 21st century learning skills, which are crucial and serve as the first skill in developing individual potential in order to continue the economic, social, cultural, and national development. This article, therefore, compiles learning management concepts from documents and research related to creative writing. Creative writing is a form of writing that requires creativity as a starting point to develop ideas and produce new, unique, and distinctive writing, or adaptations of existing writing that consist of literary beauty and an appropriate blend of content and form, as well as demonstrating the author's identity. Therefore, learning management requires a creative thinking skill training process for learners. Plsek's five-step creative process approach involves preparation, imagination, development, action, and collaborative revision. This process encourages learners to develop creative thinking by examining

existing writing to generate different perspectives or adapt the writing to be different from the original. Then choose a strategy to convey the writing appropriately, aesthetically, and prominently.

Keywords: Creativity Creative writing Writing

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลง ผันผวนอย่างไม่หยุดนิ่งอยู่ตลอดเวลา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม การเมือง การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือแม้แต่สงครามระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการศึกษาที่เป็นเครื่องมือพัฒนาคน พัฒนาสังคม รวมไปถึงการพัฒนาความคิด ชีวิตจิตใจของมนุษย์ก็ย่อมจะอยู่ในความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันโลก และทันต่อเหตุการณ์ไปด้วย การฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาตนสำหรับการใช้ชีวิตสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเรียนรู้ และปฏิบัติ

การพัฒนาทักษะดังกล่าวเริ่มจากการฝึกให้ตนเองมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน กล่าวคือ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น 2) ทักษะการใช้ชีวิตและการทำงาน ได้แก่ การปรับตัว ทักษะสังคม และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม และ 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานบริหารการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย, 2558)

จากความสำคัญข้างต้นจะเห็นได้ว่า การฝึกทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องจำเป็นในการใช้ชีวิตโดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและเป็นทักษะแรกในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อนำศักยภาพนั้นไปพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และประเทศชาติต่อไปได้ เพราะความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้บุคคลมีความคิดยืดหยุ่น คิดสิ่งใหม่ มีปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงและผันผวน

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีจุดเริ่มต้นมาจากความคิดสร้างสรรค์โดยผู้เขียนต้องอาศัยทักษะการรับสารที่ดี มีการสังสมประสบการณ์ ความรู้ ความรู้สึก และอารมณ์ จนทำให้สามารถเกิดความคิดสร้างสรรค์แล้วแสดงออกมาเป็นงานเขียนที่มีศิลปะในการใช้ภาษา มีจินตนาการ มีความแปลกใหม่หรือพัฒนาจากงานเขียนเดิม มีประโยชน์ และมีคุณค่า ซึ่งปรากฏได้ทั้งงานเขียนประเภทร้อยแก้ว และร้อยกรอง ดังที่เกศินี จุฑาวิจิตร (2557) ได้แสดงทรรศนะไว้ว่างานเขียนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นงานที่สร้างสรรค์จะต้องเป็นงานที่มีความใหม่ แปลกแตกต่าง มีความงามในเชิงวรรณศิลป์ รวมทั้งมีการผสมผสานอย่างเหมาะสมระหว่างเนื้อหากับรูปแบบการเขียน ตลอดจนมีการแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของผู้เขียนด้วย

ความคิดสร้างสรรค์จุดสำคัญในการพัฒนา

ความคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญในการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นจุดเริ่มแรกในการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ไปสู่เป้าหมายตามที่วางแผนไว้ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ไว้หลายท่าน ดังเช่น อารี พันธมณี (2543) กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะเอกลัคนำไปสู่สิ่งค้นพบแปลกใหม่ ด้วยวิธีการคิดเปลี่ยนแปลงปรับปรุง หรือแต่งเติมจากความคิดเดิมแล้วนำมาผสมผสานกันจนเกิดสิ่งใหม่ ในขณะที่ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546) ได้แสดงทรรศนะว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุมส่งผลให้เกิดความคิดใหม่ที่ต่างไปจากเดิม ซึ่งศิวกันท์ ปทุมสูติ (2548) เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่มีอยู่ขึ้นใหม่ในใจและนำไปสู่การสร้างต้นแบบใหม่ สอดคล้องกับทศนา ขัมมณี (2566) ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่ต้องการแก้ปัญหาด้วยแนวคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เหมือนเดิมไม่อยู่ในสภาพที่เป็นตนเอง หรือลองใช้ความคิดในฐานะที่เป็นคนอื่น หรือเป็นสิ่งอื่น ส่วนเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) ได้ให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นการขยายขอบเขตความคิดออกจากความคิดเดิม สู่ความคิดใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน

เพื่อหาคำตอบจากปัญหาที่เกิดขึ้น ในส่วนของนักวิชาการต่างประเทศ เช่น Torrance (1962) อธิบายความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในความคิดที่จะสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่มีใครรู้จักมาก่อน และ Guilford (1967) แสดงทฤษฎะเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นความคิดหลากหลายแง่มุม ซึ่งความคิดดังกล่าวนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่

จากทฤษฎะของนักวิชาการข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการความสามารถทางสมองของมนุษย์ที่เกิดแนวความคิดใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม หรืออาจมีการปรับปรุง แต่งเติม และผสมผสานจนเกิดสิ่งใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ต้องมาจากความคิดหลากหลายแง่มุมเพื่อสำหรับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามระดับความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งวิธีการคิดสร้างสรรค์ต้องคิดว่า ผู้คิดกำลังเป็นผู้อื่น เพื่อให้แนวคิดนั้นครอบคลุมในทุกด้านเพราะว่า ถ้าผู้คิดมองเฉพาะตนเองอาจทำให้แนวคิดนั้นไม่ครอบคลุมไปถึงผู้อื่นหรือในด้านอื่น ๆ ได้

อย่างไรก็ตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคนมีไม่เท่ากันโดย Taylors (1995, อ้างถึงใน ปัญญากร วรวิเศษชัย, 2565) ได้จัดระดับความคิดสร้างสรรค์ไว้จำนวน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 เป็นสร้างสรรค์ของการแสดงออก (Expressive Creativity Level) ซึ่งเป็นระดับการสร้างสรรค์ขั้นต้น เช่น เด็กจะวาดภาพได้เองตามธรรมชาติของเขา

ระดับที่ 2 การสร้างสรรค์ทางเทคนิค (Technical Creativity Level) เป็นระดับที่ต้องใช้ทักษะที่เคยเรียนรู้มาช่วยในการคิด ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในระดับนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่

ระดับที่ 3 การสร้างสรรค์ของสิ่งประดิษฐ์ (Inventive Creativity Level) เป็นระดับของการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่ไม่อยู่ในกฎเกณฑ์ ระบบ หรือแนวทางแบบเดิม

ระดับที่ 4 การสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Creativity Level) เป็นระดับของการนำเสนอความคิดริเริ่มเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีความทันสมัย ความคิดสร้างสรรค์ในระดับที่ 4 จะแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้คิดที่แตกต่างจากผู้อื่น

ระดับที่ 5 การสร้างสรรค์ของปรากฏการณ์ (Emergent Creativity Level) เป็นระดับสูงสุดของความคิดสร้างสรรค์โดยความคิดสร้างสรรค์ในระดับที่ 5 ต้องเป็นการสร้างหลักการ แนวคิดใหม่ หรือข้อสมมติฐานที่ยังไม่เคยมีใครพบมาก่อน

จากระดับความคิดสร้างสรรค์ของ Taylors เมื่อนำมาพิจารณาจะเห็นว่า มีระดับความยาก-ง่ายเป็นลำดับจากล่างขึ้นบน กล่าวคือ ความคิดสร้างสรรค์ในระดับที่ 1-2 จะพบเห็นได้ทั่วไปและตัวของเราเองก็สามารถคิดสร้างสรรค์ได้ ความคิดสร้างสรรค์ในระดับที่ 3 เป็นขั้นกลางเพียงแต่ผู้คิดอาจต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางมากขึ้น สำหรับความคิดสร้างสรรค์ในระดับที่ 4-5 มีลักษณะการคิดที่ซับซ้อนมากขึ้นมีความยากในการคิดต้องอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้อย่างมาก หรืออาจเป็นความสามารถพิเศษเฉพาะบุคคล ทั้งนี้ การจัดระดับความคิดสร้างสรรค์ของ Taylors เราสามารถจัดระดับความคิดสร้างสรรค์ด้วยการประเมินตนเองได้ว่าอยู่ในระดับใดเพื่อเป็นพลังในการพัฒนาตนเองต่อไป และพลังของความคิดสร้างสรรค์จะก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ตนเองในการประกอบกิจการงานทุกสาขาวิชาชีพ บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ย่อมมีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานให้แปลกใหม่ และเจริญก้าวหน้ากว่าผู้อื่นได้

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เน้นกระบวนการฝึกทักษะของผู้เรียนอย่างรอบด้านเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผ่านการเรียนรู้ตามสาระของรายวิชาในหลักสูตรโดยมีผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ (กิตติพงษ์ แบลัว และ ยงยุทธ อังคสัญลักษณ์, 2566) ส่งผลให้การจัดทำหลักสูตรของการศึกษาในระดับต่าง ๆ มีการบรรจุสาระ

รายวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และฝึกทักษะผู้เรียนให้มีความชำนาญ เฉพาะด้านที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การเขียนเชิงสร้างสรรค์นำมาเป็นสาระหรือรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่าน การคิด และการเขียนโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ ปัจจุบันพบว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสาระที่นำมา จัดการเรียนการสอนทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยปรากฏในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 และระดับอุดมศึกษาซึ่งเปิดสอนในรายวิชาที่มีลักษณะการเขียน เชิงสร้างสรรค์ เช่น วิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาการเขียนบันเทิงคดี หรือเป็นส่วน หนึ่งของเนื้อหาในรายวิชาอื่น ๆ แต่ทว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ต้องผ่าน กระบวนการคิดสร้างสรรค์มาก่อนเพื่อนำความคิดนั้น ๆ มาสร้างผลงานให้เป็นรูปธรรม ตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยกรณีการ์ พงเกษม (2534) กล่าวว่า การเขียน เชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการ หรือความคิดคำนึงแล้ว กลั่นกรองออกมาเป็นถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน ตลอดจนให้รู้สึกเพลิดเพลิน สอดคล้องกับสัจจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2538) กล่าวว่า การเขียน เชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้เขียนต้องเรียบเรียงความรู้ ความคิดประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจน ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการแสดงออกมาในรูปแบบของงานเขียน

นอกจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะเป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องใช้ความคิด ใช้จินตนาการซึ่งมีทั้งรูปแบบร้อยแก้ว และร้อยกรองแล้ว ในขณะเดียวกันการเขียน เชิงสร้างสรรค์จะต้องมีเอกภาพทางการใช้ภาษาตามรูปแบบของงานเขียนนั้น ๆ รวมทั้งมีกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานด้วย งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังมีลักษณะของ การต่อยอดจากของเดิม มีจินตนาการผสมผสานอย่างเหมาะสมระหว่างเนื้อหา กับ รูปแบบ แสดงอัตลักษณ์ของผู้เขียน และก่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึกต่อสังคม ตลอดจนยกระดับสติปัญญาของผู้อ่านด้วย (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2557)

จะเห็นได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สร้างสรรค์ผลงานเขียนโดยเน้นการพัฒนาความคิดให้มีความแปลกใหม่ แตกต่างจากงานเขียนแบบเดิม หรือการต่อยอดจากงานเขียนเดิม ในขณะเดียวกันก็ต้องประกอบด้วยจินตนาการ เนื้อหาที่มุ่งประโยชน์ต่อผู้อ่าน มีการสร้างจิตสำนึกต่อสังคม และช่วยยกระดับสติปัญญาของผู้อ่านผ่านการแสดงออกด้วยภาษาที่มีความงดงาม นอกจากนี้ ถ้าผู้เรียนฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์จนมีความชำนาญก็สามารถสร้างชื่อเสียง สร้างอาชีพ และสร้างรายได้จากงานเขียนของตนเองได้อีกด้วย

ความคิดสร้างสรรค์หลังสำคัญต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์

แม้ว่าการจัดการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะปรากฏในทุกระดับการศึกษาเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษา แต่ก็ยังพบว่าการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระดังกล่าวประสบปัญหาในทุกระดับการศึกษา ซึ่งก็อาจจะมียุทธศาสตร์ของปัญหาที่ต่างกันไปตามลักษณะของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากมีงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่หลายงานวิจัย เช่น งานวิจัยของ ชุตติลค์ ชุ่มเย็น และวิชญา ผิวคำ (2566) ได้ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในการพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิทยานิพนธ์ของ นภักก์ รุ่งกสิ์ (2565) ได้ใช้ตัวแบบร่วมกับวิธีสแกฟโฟลด์เพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์และเจตคติต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และวิทยานิพนธ์ของ อธิกมาส มากจ้อย (2553) ได้ใช้ทฤษฎีสหบทบาทพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

จากงานวิจัยเพื่อใช้แก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ข้างต้นทำให้เห็นว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะจำเป็นในการเรียนการสอนของ

ทุกระดับการศึกษา ดังงานวิจัยของ พิษญา สกุลวิทย์ และคณะ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1-5 (หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี) โดยสอบถามความต้องการจำเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความต้องการความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ และต้องการความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างเร่งด่วนเพื่อพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

อย่างไรก็ตามการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะสำเร็จได้ตามศักยภาพของผู้เรียน จำเป็นต้องอาศัยทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่มีลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้ ซึ่งในบทความนี้จะยกตัวอย่างแนวคิดของ Plsek (1997, อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ บุณณสินวัฒนกุล, 2559) ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถาบันความคิดสร้างสรรค์ AT&T Bell Laboratories (telecommunications R&D) และเป็นนักพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนนักการวางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ Plsek ได้นำเสนอรูปแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Model for The Processes of Creative Thinking) ในปี ค.ศ. 1997 ที่เกิดจากการสังเคราะห์กระบวนการคิดสร้างสรรค์จากนักวิชาการต่าง ๆ จนกลายเป็นรูปแบบกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek โดยรูปแบบที่คิดขึ้นจะแสดงให้เห็นว่า มนุษย์ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ และความคิดสร้างสรรค์ยังแฝงอยู่ในชีวิตประจำวันของทุกคน ตลอดจนเราสามารถกระตุ้นและเพิ่มประสิทธิภาพความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นรูปธรรมหรือสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ด้วยกระบวนการทางจิตของมนุษย์ซึ่งเริ่มจากกระบวนการรับรู้และเข้าใจความหมายภายใต้โครงสร้างความรู้หรือประสบการณ์เดิม จากนั้นสมองก็จะเกิด

กระบวนการแปรผลเพื่อนำไปสู่การจดจำ โดยนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงเข้ากับความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ และจัดเก็บข้อมูลใหม่ที่ได้นั้นไว้ใช้ในการตัดสินใจ กระบวนการคิดตามแนวคิดของ Plsek จึงเป็นกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม (Preparation) เป็นขั้นของการเริ่มสังเกต (Observation) สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวอย่างรอบคอบ โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ (Analysis) เพื่อแยกแยะข้อมูลและสังเกตได้จากหลักการของเหตุและผล

ขั้นที่ 2 ขั้นจินตนาการ (Imagination) เป็นขั้นตอนหลังจากที่สมองใช้ข้อมูลหรือความรู้ที่ได้จากการสังเกต และการคิดวิเคราะห์มาเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำความรู้ที่เก็บไว้ในระบบความคิด จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการสร้างความคิดใหม่ (Generation) โดยเชื่อมโยงกับความคิดเดิมที่มีอยู่ ก่อนหน้าโดยอาจใช้วิธีการเปรียบเทียบแล้ว ขยายความคิดให้กว้างออกไปการระดมสมองเพื่อรวบรวมความคิด (Harvesting) เพื่อนำไปพัฒนา

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนา (Development) สำหรับขั้นนี้เป็นขั้นตอนในการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของความคิดนั้น (Enhancement) จากนั้นก็จะประเมิน (Evaluation) ความคิดนั้นเพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุดหรือความคิดที่นำมาใช้งานได้

ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือทำ (Action) เป็นขั้นตอนที่จะนำความคิดที่ได้ไปเลือกหรือประเมินแล้วว่าเป็นความคิดที่ดีที่สุดไปทดลองปฏิบัติ (Implementation) เพราะความคิดสร้างสรรค์ จะมีคุณค่าหรือเกิดประโยชน์ได้เมื่อความคิดนั้นไปใช้จริง

จากแนวคิดในเรื่องกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ได้มีผู้นำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา หรือส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เช่น วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอกของ กิ่งกาญจน์ บุณณสินวัฒนกุล (2559) ได้นำกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียน

เชิงสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชวอนปัญญาสามองค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง จากผลของการวิจัยพบว่า นักศึกษามีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นหลังจากได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

จากรายละเอียดที่ได้กล่าวมาแล้วเห็นได้ว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มีลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจนสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ โดยผู้เขียนจะเสนอการใช้แนวคิดของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek จำนวน 4 ขั้นตอน มาจัดกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยกำหนดเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ แต่ในบทความนี้ผู้เขียนจะเพิ่มขั้นตอนที่ 5 ใช้ชื่อว่า “ขั้นช่วยกันปรับแก้” ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เพิ่มขึ้นเพื่อเป็นขั้นของการฝึกให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็ฝึกให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์ ทักษะ และความรู้ของตนเองในการสะท้อนความคิดของตนเองให้แก่ผู้อื่น รวมทั้งสามารถผสมผสานความคิดของผู้อื่นกับความคิดของตนเองเพื่อใช้ในการปรับปรุงผลงานเขียนของตนเองได้อีกด้วย ผู้เขียนจึงนำแนวคิดจากกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek มาจัดเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบขึ้นตอนต่าง ๆ จำนวน 5 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม คือ การให้ผู้เรียนนำเสนอสิ่งที่เคยมีอยู่ก่อนแล้วหรือมีผู้กล่าวถึงไว้แล้ว หรือผู้สอนกำหนดหัวข้อการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ขั้นที่ 2 ขั้นจินตนาการ คือ การให้ผู้เรียนคิดประเด็นใหม่จากประเด็นให้แตกต่างจากสิ่งที่เคยกล่าวมาแล้ว โดยอาจแสดงออกมาในรูปผังความคิด ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะเห็นความคิดเก่าและเกิดความคิดริเริ่มที่จะแตกต่างจากความคิดเดิม

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนา คือ การให้ผู้เรียนเพิ่มประสิทธิภาพความคิดของตนให้เด่นชัดมากขึ้นโดยหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงความคิดใหม่กับประเด็นที่กำหนดว่ามีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร โดยแจกแจงประเด็นให้ชัดเจน จากนั้นจัดทำเป็นโครงร่างงานเขียนของตน

ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือทำ คือ การให้ผู้เรียนนำโครงร่างที่มีรายละเอียดประเด็นต่าง ๆ มาเรียบเรียงให้มีความยาวพอประมาณ เช่น 8-10 บรรทัด ซึ่งผู้เรียนจะได้งานเขียนที่มีความแปลกใหม่ แตกต่างจากมุมมองเดิม

ขั้นที่ 5 ขั้นช่วยกันปรับแก้ คือ การให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานของตนเองโดยให้เพื่อนและผู้สอนช่วยกันสะท้อนความคิดเห็นและช่วยปรับแก้ให้งานเขียนนั้นออกมาสมบูรณ์ที่สุด ดังแผนภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิดของ Plsek (ที่มา: ชูชาติ คุ่มขำ และคณะ, 1 กันยายน 2568)

แนวทางการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์

บทความนี้ผู้เขียนขอเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยนำแนวคิดกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ที่ผู้เขียนขยายออกเป็น 5 ขั้นตอนดังกล่าวแล้วข้างต้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม ขั้นที่ 2 ขั้นจินตนาการ ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนา ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือทำ และขั้นที่ 5 ขั้นช่วยกันปรับแก้ โดยยกตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาการเขียนเพื่อวัตถุประสงค์

เฉพาะซึ่งรายวิชาดังกล่าวมักจะเปิดสอนในหลักสูตรการศึกษาของระดับอุดมศึกษา ในสาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ครุศาสตรบัณฑิต หรือศึกษาศาสตรบัณฑิตโดยปรากฏเป็นรายวิชาเฉพาะ และเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการเขียน

การใช้เนื้อหาจากวิชาการเขียนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้ เนื่องจากการเขียนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเป็นงานเขียนที่มีแบบแผน เช่น คำกล่าวเปิดงานในพิธีเปิดงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ คำกล่าวรายงาน หรือคำกล่าวสดุดีเพื่อแสดงความยินดีในโอกาสต่าง ๆ คำกล่าวไว้อาลัยผู้วายชนม์ โดยทั่วไปผู้สอนมักจะใช้งานเขียนประเภทดังกล่าวในเป็นแบบฝึกการเขียนเบื้องต้นเพื่อฝึกทักษะการเขียนก่อนไปสู่การเขียนในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป ประกอบกับงานเขียนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจะพบเห็นการใช้งานได้บ่อยครั้งจากพิธีการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ จึงเหมาะสำหรับใช้ฝึกทักษะการเขียนเพื่อนำไปใช้งานจริง แต่ทว่างานเขียนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีลักษณะเป็นแบบแผนที่ทำซ้ำกันมาจึงส่งผลให้งานเขียนประเภทดังกล่าวแต่ละชิ้นมีส่วนที่คล้ายคลึงกันมาก และมีลักษณะซ้ำไป ซ้ำมา ไม่น่าสนใจ แต่ถ้าหากใช้กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ที่มีขั้นตอนชัดเจนมาใช้ในการจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว จะทำให้งานเขียนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเกิดความสร้างสรรค์ มีความน่าสนใจ เนื่องจากการปรับปรุงดัดแปลง ให้แตกต่างจากงานเขียนเดิมที่เคยมีอยู่ก่อนแล้ว และมีความงามในเชิงวรรณศิลป์ควบคู่กันไปด้วย

นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถนำผลงานจากการเขียนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะไปใช้เป็นความสามารถพิเศษในการสมัครเข้าทำงานในหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานเอกชนได้ ตลอดจนสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ หรือสร้างโอกาสในการแสดงความสามารถพิเศษของตนเองให้แก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้

ในบทความนี้ ผู้เขียนจะยกตัวอย่างแนวทางการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จากการเขียนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้แก่ การเขียนคำไว้อาลัยผู้วายชนม์ เพื่อแสดงให้เห็นว่า

งานเขียนที่แม้จะมีรูปแบบเฉพาะตัวก็สามารถดัดแปลง ปรับปรุงผลิตเป็นงานเขียนที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่ยังคงรักษารูปแบบธรรมเนียมของงานเขียนดังกล่าวไว้ได้ โดยคำกล่าวไว้อาลัยผู้วายชนม์เป็นบทกล่าวถึงผู้วายชนม์ในพิธีฌาปนกิจ หรือเขียนเป็นคำนำในหนังสือไว้อาลัยซึ่งมักจะเขียนขึ้นตามรูปแบบที่มีผู้กำหนดขึ้นและทำตามกันมา หรือเขียนขึ้นตามแบบฟอร์มที่หาได้ในโลกอินเทอร์เน็ต แต่ทว่าหากนำกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ที่ผู้เขียนขยายออกเป็น 5 ขั้นตอน มาใช้ ในกระบวนการเขียนก็จะทำให้งานเขียนนั้น เกิดการสร้างสรรค์ใหม่ที่น่าสนใจ มีความงามเชิงวรรณศิลป์ และเป็นการไว้อาลัยให้แก่ผู้วายชนม์ครั้งสุดท้ายอย่างสมเกียรติตรงตามวัตถุประสงค์ของการเขียน โดยมีขั้นตอนการกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนนำเสนอสิ่งที่เคยมีอยู่ก่อนแล้วหรือมีผู้กล่าวถึงไว้แล้ว หรือผู้สอนกำหนดหัวข้อการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ตัวอย่างแนวทางการจัดกิจกรรม ผู้สอนกำหนดหัวข้อการเขียน “คำไว้อาลัยผู้วายชนม์ในพิธีฌาปนกิจ” โดยให้ผู้เรียนค้นหาหัวข้อย่อยเกี่ยวกับการเขียนคำไว้อาลัยในอินเทอร์เน็ต และนำเสนอประเด็นที่ค้นหามาได้ เช่น ประวัติ วันเดือนปีเกิด การศึกษา หน้าที่การงาน อุปนิสัย คุณงามความดี วันเดือนปีที่เสียชีวิต สาเหตุของการเสียชีวิต บทกลอนไว้อาลัย

ขั้นที่ 2 ขั้นจินตนาการ ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนคิดประเด็นใหม่จากประเด็นให้แตกต่างจากสิ่งที่เคยกล่าวมาแล้ว โดยอาจแสดงออกมาในรูปผังความคิด ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะเห็นความคิดเก่าและเกิดความคิดริเริ่มที่จะแตกต่างจากความคิดเดิม

ตัวอย่างแนวทางการจัดกิจกรรม ผู้สอนให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อย่อยคำไว้อาลัยผู้วายชนม์ในพิธีฌาปนกิจขั้นใหม่ให้มีแนวคิดแตกต่างจากที่ผู้เรียนนำเสนอไว้ในขั้นตอนที่ 1 โดยอาจผสมผสานหรือคิดหัวข้อย่อยขึ้นใหม่ได้ แล้วให้ผู้เรียนแสดงหัวข้อย่อยออกมาในรูปแบบผังความคิด เช่น เล่าประวัติเป็นช่วงวัยของมนุษย์ที่มีการเกิด การมีครอบครัว การแก่ การเจ็บ และการตาย หรืออาจสลับชีวิตช่วงวัยโดยเล่าย้อนกลับก็ได้

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนา ผู้สอนให้ผู้เรียนเพิ่มประสิทธิภาพความคิดของตนให้เด่นชัดมากขึ้นโดยหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงความคิดใหม่กับประเด็นที่กำหนดว่ามีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร โดยแจกแจงประเด็นให้ชัดเจน จากนั้นจัดทำเป็นโครงร่างงานเขียนของตน

ตัวอย่างแนวทางการจัดกิจกรรม ผู้เรียนนำแนวคิดที่ได้จากขั้นที่ 3 มาเขียนเป็นโครงเรื่องแบบประโยคหรือหัวข้อ เพื่อให้เห็นแนวทางของการขยายประโยคหรือหัวข้อต่อไป เช่น ถิ่นฐานบ้านเกิดของผู้วายชนม์ ชีวิตสมรสของผู้วายชนม์ ภาพจำลักษณะรูปร่างหน้าตา สีสภาพการใช้ชีวิต อุตลักษณ์ของผู้วายชนม์ขณะมีชีวิตอยู่ สาเหตุการเสียชีวิต

ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือทำ ผู้เรียนนำโครงร่างที่มีรายละเอียดประเด็นต่าง ๆ มาเรียบเรียงให้มีความยาวพอประมาณ เช่น 8-10 บรรทัด แล้วตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องสำหรับขั้นตอนที่ 4 นี้ ผู้เรียนจะได้งานเขียนที่แตกต่างจากมุมมองเดิม

ตัวอย่างแนวทางการจัดกิจกรรม ผู้สอนนำตัวอย่างประวัติผู้วายชนม์ที่ไม่ได้เรียบเรียงตามรูปแบบของการเขียนมาให้ผู้เรียนเรียบเรียงใหม่ตามโครงเรื่องที่วางไว้ในขั้นที่ 3 ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องลงมือเขียนโดยอาจเพิ่มรายละเอียดลงไปอีกก็ได้ เช่น ถิ่นฐานบ้านเกิดของผู้วายชนม์ อาจเพิ่มพุทธศาสนสุภาษิตเกี่ยวกับเกิดเพิ่มวันเดือนปีเกิดแบบจันทรคติ แล้วตั้งชื่อเรื่องงานเขียนนั้นให้น่าสนใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นช่วยกันปรับแก้ จากนั้นผู้เรียนนำเสนอผลงานเขียนของตนเองหน้าชั้นเรียนโดยให้เพื่อนและผู้สอนช่วยกันสะท้อนความคิดเห็นและช่วยปรับแก้ให้งานเขียนนั้นออกมาสมบูรณ์ที่สุด

ตัวอย่างแนวทางการจัดกิจกรรม ผู้เรียนนำเสนอคำไว้อาลัยผู้วายชนม์ในพิธีฌาปนกิจโดยอ่านให้เพื่อนฟัง จากนั้นเพื่อนและผู้สอนช่วยกันประเมินเพื่อเสนอแนะและชมเชย โดยในขั้นตอนนี้อาจประเมินเป็น 2 ระบบ ได้แก่ ให้เพื่อนทำแบบประเมินงานเขียนของเพื่อนโดยผู้สอนสร้างขึ้น และให้คำเสนอแนะด้วยวาจา

ตัวอย่างการเขียนบทกล่าวคำไว้อาลัยในพิธีฌาปนกิจโดยใช้กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของ Plsek

ประวัติผู้วายชนม์คุณแม่สมพิศ ภูมิสัตย์

แรกเริ่มปฐมบท สมพิศ สมภพ

พุทธศาสนสุภาษิตบทหนึ่งกล่าวว่า “กิจโน มนะสสะปฏิลาโภ การได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก” คุณแม่สมพิศ เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2490 ตรงกับวันแรม 6 ค่ำ เดือน 6 ปีกุน ณ บ้านเลขที่ 51 หมู่ 7 ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในครอบครัว “ครูทจร” เป็นบุตรสาวคนที่สองของคุณตาแหม่ม และคุณยายบุญลือ ครูทจร คุณแม่สมพิศมีพี่น้องร่วมอุทรทั้งหมด 4 คน ได้แก่ นายสุภาพ ครูทจร นางแฉล้ม คุณข้า นางทิพย์วรรณ พูลพุด และคนสุดท้ายนางมาลี ครูทจรซึ่งถึงแก่กรรมแล้ว

ลูกริมขมิ้มบท สมพิศ สมรส

บิดามารดา คือ ทิศเบื้องหน้า สามีภรรยา คือ ทิศเบื้องหลัง คุณแม่สมพิศ ได้ช่วยเหลือบิดามารดาหักล้างทางพง ทำไร่ไถนา ยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นเครื่องเลี้ยงชีพจวบจนได้พบกับคุณพ่อว่า ภูมิสัตย์ จึงได้สมรสกันตามประเพณี จากนั้นจึงก่อร่างสร้างตัวเป็นมั่นคงแล้วจึงมีบุตรด้วยกัน 5 คน ได้แก่ นางอำไพ ทัดทอง นายสัญญา ภูมิสัตย์ ถึงแก่กรรมแล้ว นายปรีชา ภูมิสัตย์ นายสมชาย ภูมิสัตย์ และนายสมพงษ์ ภูมิสัตย์

คุณแม่สมพิศนอกจากจะเป็นแม่ที่ประเสริฐ เป็นภรรยาที่ดี เป็นพี่ที่เอื้อเฟื้อแก่น้องแล้ว คุณแม่สมพิศยังมีอัธยาศัยไมตรีอย่างตรงไปตรงมา สนุกสนานเฮฮา เจือเคล้าด้วยความเมตตากรุณาที่แผ่อ้อมสู่หมู่ญาติเสมอ ๆ ภาพจำของคุณแม่สมพิศคือ รอยยิ้มเสียงหัวเราะที่จะมาพร้อมข่าวหลามหลายกระบอกเพื่อแจ่มจ้อง ๆ และลูกหลานในช่วงวันปีใหม่ ตลอดจนเสียงเรียกอันสดใสท้าวหาญให้มารับ และให้ช่วยเหลือ

ขนมแข่ง ขนมเทียนสูตรพิเศษหอมมาแจ่มจ้อง ๆ และหลาน ๆ ในวันตรุษจีน

ล่วงเข้าปัจฉิมบท สมพิศ สมสุขนิรันดร์

อย่างไรก็ตาม พระตถาคตท่านตรัสไว้ในอนัตตลักขณสูตรว่า “ถ้ารูปนี้อัตตาแล้ว ไซ้รูปนี้จะไม่เจ็บไม่ป่วย” คุณแม่สมพิศใช้ชีวิตปฏิกิริยาสุขเรื่อยมา จนกระทั่งอายุมากขึ้นชั้น 5 อันไม่เพียงมีอาการรวนเรแปรปรวนต้องล้มหมอนนอนเสื่อรักษาตัวอยู่ที่บ้านเป็นเวลานานหลายปี โดยมีลูกหลานแวดล้อมปรนนิบัติบำรุงเรื่อยมา จนกระทั่งในเวลาเช้าของวันเสาร์ที่ 8 เดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา คุณแม่สมพิศมีอาการหายใจขัด บุตรชายจึงได้นำท่านเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลสุรศักดิ์ประชารักษ์ แพทย์และพยาบาลช่วยกันรักษาอย่างเต็มกำลัง แต่คุณแม่สมพิศอาการไม่ดีขึ้น จนกระทั่งเวลาประมาณเวลา 12.40 น. คุณแม่สมพิศถึงแก่กรรมด้วยอาการสมองขาดเลือดเฉียบพลัน คุณแม่สมพิศเกิดในวันเสาร์และจากไปในวันเสาร์ที่ 8 เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2568 ตรงกับวันขึ้น 11 ค่ำ เดือน 3 ปีมะเส็ง สิริอายุได้ 78 ปี

โลกหลังความตายมนุษย์ค้นหากันมานานนับหมื่นปีซึ่งคำตอบที่ได้ก็เป็นไปตามความเชื่อของแต่ละคน แต่ทว่าพระตถาคตท่านตรัสว่า “ให้อยู่กับปัจจุบันกาล” ในโอกาสนี้ขอไว้อาลัยแด่คุณแม่สมพิศ ภูมิสัตย์ จากพี่น้อง ลูก หลาน วงศาคณามิตรทุกคนด้วยคำขอบคุณและคำอำลา “สมพิศจะอยู่ในใจเราเสมอ”

จะเห็นได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์อาจไม่ใช่เป็นงานที่รังสรรค์ขึ้นใหม่โดยไม่เคยมีใครทำมาก่อน แต่อาจเป็นการปรับปรุงงานเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีความแปลกแตกต่าง มีความงามในเชิงวรรณศิลป์ มีการผสมผสานอย่างเหมาะสมระหว่างเนื้อหา กับรูปแบบ และแสดงอัตลักษณ์ของผู้เขียน ทว่าการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นวิชาทักษะที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้จากการอ่าน และการฟัง ตลอดจนผู้เรียนต้องฝึกเขียนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญที่จะสามารถสร้างสรรค์ผลงานเขียนได้ ในระยะแรกผู้เรียนอาจเกิดความท้อใจในการปรับปรุงแก้ไขงาน ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องอยู่ในบทบาทของผู้สร้างแรงบันดาลใจ และต้องให้กำลังใจผู้เรียนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเองในการเขียนต่อไป

บทสรุป

การคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่เกิดแนวความคิดใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม อาจมีการปรับปรุง แต่งเติม หรือผสมผสานจนเกิดสิ่งใหม่ก็ได้ การคิดสร้างสรรค์ต้องมาจากการคิดหลากหลายแง่มุมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามระดับความสามารถของแต่ละคนซึ่งสามารถฝึกฝนได้ ความคิดสร้างสรรค์นำไปสู่การผลิตผลงานได้หลากหลายประเภท การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นผลงานหนึ่งที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างสรรค์งานเขียนให้มีความแปลกใหม่แตกต่างจากเดิม มีคุณค่า มีประโยชน์ โดยใช้แนวคิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม ให้ผู้เรียนเสนอสิ่งที่เคยมีอยู่ก่อนหรือมีผู้กล่าวถึงไว้แล้ว หรือผู้สอนกำหนดหัวข้อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ขั้นที่ 2 ขั้นจินตนาการ ให้ผู้เรียนคิดประเด็นใหม่ให้แตกต่างจากสิ่งเดิมและแสดงออกมาในรูปผังความคิดโดยผู้เรียนจะเห็นความคิดเก่าและเกิดความคิดใหม่ที่จะแตกต่างจากความคิดเดิม ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนา ให้ผู้เรียนเพิ่มประสิทธิภาพความคิดของตนให้เด่นชัดโดยหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงความคิดใหม่กับประเด็นที่กำหนดว่ามีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร โดยแจกแจงประเด็นให้ชัดเจน แล้วทำเป็นโครงร่างงานเขียนของตนเอง ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือทำ ให้ผู้เรียนนำโครงร่างที่มีรายละเอียดประเด็นต่าง ๆ มาเรียบเรียงให้มีความแปลกใหม่ แตกต่างจากมุมมองเดิม ขั้นที่ 5 ขั้นช่วยกันปรับแก้ ให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานของตนเองโดยให้เพื่อนและผู้สอนช่วยกันสะท้อนความคิดและช่วยปรับแก้งานเขียนให้ออกมาสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งกระบวนการคิดสร้างสรรค์จำนวน 5 ขั้นตอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในสำหรับงานเขียนประเภทอื่นได้

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ พวงเกษม. (2534). การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางการ

สร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา. ไทยวัฒนาพานิช.

กึ่งกาญจน์ บุณสินวัฒนกุล. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้

กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของ Plsek ร่วมกับทฤษฎีเชาว์ปัญญาสาม

องค์ประกอบของ Sternberg เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเล่า

เรื่องเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. [วิทยานิพนธ์

ปริญญาดุขบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn

Universit.<http://ithesisir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/840>

/1/57255905%20

กิตติพงษ์ แบลัว และ ยงยุทธ อังคสัญญลักษณ์. (2566). เทคนิคการสอนวรรณคดี

ไทยโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงรุก : แนวปฏิบัติสู่การพัฒนาการคิด. วารสาร

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 21(1), 60-72.

เกศินี จุฑาวิจิตร. (2557). การเขียนสร้างสรรค์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2).

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). การคิดสร้างสรรค์. ชัคเชสมิเดีย.

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). ความคิดสร้างสรรค์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุดิถัค ชุ่มเย็น และ วิชญา ผิวคำ. (2566). การพัฒนาความสามารถการเขียนเชิง

สร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบ

สร้างสรรค์เป็นฐาน. วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ, 8(1), 22-23.

ทิตนา แชมมณี. (2566). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 26). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภัค วุ่นกลัด. (2565). การพัฒนาความสามารถการเขียนสร้างสรรค์และเจตคติต่อ

การเขียน สร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบร่วมกับวิธีสแกฟ

โพลด์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository.

<https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/5651/3>

ปัญจนาฏ วรวัฒน์ชัย. (2565). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์. *ครุศาสตร์สาร*, 16(1), 12-19

พิชญา สุกุลวิทย์, วิเชียร อารังโสติสกุล, ชลายุทธ์ ครุฑเมือง. (2566). การประเมินความจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทัศน์*, 6(4), 27-38.

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2548). การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย. *นวสาส์นการพิมพ์*. สำนักงานบริหารการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย. (2558). *แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพริย. (2538). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารี พันธุ์ณี. (2543). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศ*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อิมาส มากจ้อย. (2553). *การพัฒนารูปแบบการสอนตามทฤษฎีสหบทเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียน ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต*. [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. CUIR at Chulalongkorn University.

<https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/61210>

Guilford, J. P. (1967). *The nature of Human Intelligence*. McGraw-Hill Book Co.

Torrance, E. P. (1962). *Guiding Creative Talent*. Prentice-hall Inc.

หมาในวรรณกรรมแปลเรื่องภารกิจวิญญาณยมทูตสี่ขา ผู้อ่อนโยน : บทบาทและการสร้างความหมายเชิงสังคม

The Dog Character in the Translated Literature of the Spirit Mission of the Gentle Four-Legged Grim Reaper and Its Construction of Social Meaning

นภัทรธิดา พวงพาวา^{*1} อังคนาภรณ์ คงแป้น² พัทฉลิน จินนุ่น³ ปรียากรณ์ ชูแก้ว⁴

Naphatthira Phuangphawa^{*1} Angkhanaporn Khongpaen²

Phatchalin Jeennoon³ Pariyakorn Chookaew⁴

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทและการสร้างความหมายเชิงสังคมของตัวละครหมาในวรรณกรรมแปล เรื่อง ภารกิจวิญญาณยมทูตสี่ขาผู้อ่อนโยน ของซีเน็น มิกิโตะ ผู้แปลคืออิศเรศ ทองปัสโนว์ สำนักพิมพ์เนชั่นบุ๊คส์ พิมพ์เผยแพร่ ปี 2564-2568 โดยใช้แนวคิดบทบาทและการสร้างความหมายเชิงสังคมเป็นแนวทางวิเคราะห์ นำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมของ ซีเน็น มิกิโตะ สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทและการสร้างความหมายเชิงสังคมอย่างเด่นชัด 4 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) หมากับบทบาทของการเยียวยาจิตใจมนุษย์

^{*} Corresponding author, e-mail: Nphuangphawa@gmail.com

¹⁻² นิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹⁻² Undergraduate student, Faculty of Education, Thaksin University

³ รองศาสตราจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

³ Associate Professor. Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

⁴ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

⁴ Lecturer in Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

2) กับการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว 3) กับการมีมติของความเชื่อทางสังคม
4) กับการสอนใจมนุษย์ ผู้แต้แนะนําเสนอนผ่านบทบาทตัวละครหมาที่ทำหน้าที่เป็น
มากกว่าหมาธรรมดา หากแต่เป็นตัวแทนของการช่วยเหลือและเยียวยาจิตใจมนุษย์ได้
อย่างเด่นชัด

คำสำคัญ: หมาในวรรณกรรม บทบาท การสร้างความหมายเชิงสังคม

Abstract

This article aims to analyze the roles and the construction of social meaning of dog characters in the translated literary work Pharakit Winyan Yomathut Si Kha Phu Onyon (The Gentle Four-Legged Grim Reaper Mission, translated by the researcher) by Mikito Chinen, translated by Isaret Thongpasano, and published by Nation Books between 2021 and 2025. The study employs the concepts of roles and social meaning construction as its analytical framework and adopts a descriptive-analytical approach. The findings reveal that Mikito Chinen's literary work clearly reflects four significant aspects of the roles and social meanings of dogs: (1) dogs as agents of emotional healing for humans, (2) dogs as creators and strengtheners of family relationships, (3) dogs within the dimension of social beliefs, and (4) dogs as moral instructors for humans. The author presents dog characters not merely as ordinary animals but as symbolic representatives of assistance and emotional healing, highlighting their profound impact on human lives.

Keywords: A dog in the novel Role The construction of social meaning

บทนำ

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เพราะสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้ความรู้และให้แง่คิดต่าง ๆ แก่ผู้อ่านเป็น เรื่องเล่าแบบใหม่ ผู้เขียนมักจะนำเอาจินตนาการ และประสบการณ์ของผู้เขียน ออกมาถ่ายทอดผสมผสานกับศิลปะการประพันธ์ ซึ่งจะมีกลวิธีในการนำเสนอเนื้อหา และรูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นเสมือนเครื่องมือเสนอแนวความคิดของ ผู้เขียนที่ต้องการจะสะท้อนในแง่มุมต่างที่แตกต่างในสังคม (สุรรัตน์ อินทร์ และ สายวรุณ สุนทรโทก, 2563)

ปัจจุบันวรรณกรรมมีการนำตัวละครสัตว์เข้ามามีบทบาทในเรื่องจำนวนมาก ตัวละครสัตว์ (animal character) ทั้งที่เป็นสัตว์ที่มีอยู่จริงในธรรมชาติและสัตว์ใน จินตนาการที่ถูกนำมาสร้างสรรค์ปรุงแต่งวรรณกรรมจำนวนมาก ซึ่งมีปรากฏอยู่ หลากหลายชนิด อันเป็นสัญลักษณ์ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมากลายเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ บ้าง สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้บ้าง เป็นสัตว์ที่มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์บ้าง รวมทั้ง เป็นสัตว์กายสิทธิ์ที่มีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือตัวเองให้พ้นภัยอันตรายต่าง ๆ และยังเป็น ตัวแทนของความศักดิ์สิทธิ์และอำนาจเหนือธรรมชาติซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลาง เชื่อมโยงระหว่างโลกสามัญกับโลกศักดิ์สิทธิ์เช่นกัน (ปรเมศวร์ อุตระนิตย์ และ ปฐม หงษ์สุวรรณ, 2559)

ในทำนองเดียวกัน ชีเน็น มิกิโตะ ผู้แต่งนวนิยายแปลเรื่องภารกิจวิญญาณของ ยมทูตสู่ข้าผู้อ่อนโยน เป็นนักเขียนญี่ปุ่น ซึ่งมีพื้นฐานจากความเชื่อเรื่องภูตผีวิญญาณ และสิ่งเหนือธรรมชาติ จากความเชื่อดั้งเดิมของสังคมญี่ปุ่นและความเชื่อในศาสนา ชินโตผสมกับศาสนาพุทธ เขาจึงนำเสนอ “หมายมทูต” ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการนำ ทางวิญญาณของผู้คนที่ล่วงลับไปยังโลกหลังความตาย โดยทำหน้าที่คล้ายกับตัวกลาง ที่ช่วยปลอบประโลมจิตใจทั้งมนุษย์ที่ยังมีชีวิตและวิญญาณที่ต้องเดินทางจากไป การ มอบบทบาทเชิงจิตวิญญาณนี้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับ “การเปลี่ยนผ่าน” ตามทฤษฎี

พิธีกรรมของ Victor Turner (1969) ที่มองว่าสัตว์ในวรรณกรรมบางเรื่องทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการช่วยมนุษย์ข้ามผ่านความสูญเสียและการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ บทบาทของหมายมทูตในเรื่องนี้ที่ไม่ได้เป็นเพียงตัวละครประกอบ แต่ยังมีคุณสมบัติในการช่วยตัวละครมนุษย์ยอมรับและปลดปล่อยจากความทุกข์ได้ ดังนั้น การศึกษา บทบาทของตัวละครสัตว์ในวรรณกรรมเรื่องนี้ จึงมีความสำคัญในการทำทำความเข้าใจว่าสัตว์ในฐานะเครื่องมือทางวรรณกรรมมิได้เป็นเพียงสัญลักษณ์ แต่ยังทำหน้าที่สะท้อนแนวคิดทางจิตวิญญาณ การเปลี่ยนผ่าน และการเยียวยาจิตใจซึ่งเชื่อมโยงกับแนวคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์บทบาทและการสร้างความหมายของตัวละครหมา เริงสังคมในวรรณกรรมแปลเรื่อง ภารกิจจิตวิญญาณของหมายมทูตสู่ชาวอู๋โยน เพื่อทำความเข้าใจบทบาทเชิงสัญลักษณ์และจิตวิญญาณของตัวละครหมาในฐานะ “ยมทูต” ที่ไม่เพียงทำหน้าที่เชื่อมโยงโลกของชีวิตและความตาย แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของการเยียวยาและปลดปล่อยประโลมจิตใจ ซึ่งเป็นประเด็นที่สะท้อนคุณค่าทางจิตวิญญาณที่น่าสนใจในบริบทของวรรณกรรมร่วมสมัย

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหมาในเชิงสังคมนวัตกรรม

บทบาท คือ หน้าที่หรือภาระที่บุคคล ตัวละครหรือสิ่งต่าง ๆ พึงปฏิบัติในบทบาทใดบทบาทหนึ่ง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ความคาดหวัง หรืออิทธิพลที่ส่งผลต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางวรรณกรรม บทบาทของตัวละคร หมายถึงหน้าที่หรือความสำคัญของตัวละครนั้น ๆ ในการดำเนินเรื่อง สร้างความขัดแย้งหรือแก้ปัญหา (มาลีชา ดือราแม และคณะ, 2563) ทั้งนี้ สุรรัตน์ อินทร์รักษ์และสายวรุณ สุนทโรทก (2563) กล่าวว่า บทบาท เป็นการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ ซึ่งก็คือ ตำแหน่งหรือฐานะ บทบาทจะช่วยให้บุคคลปฏิบัติตามสถานภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

นฤมล กระจ่างนิม (2563; อ้างอิงจาก สุกุณาภิน ยั่งยืน, 2552) แบ่งลักษณะบทบาทดังนี้ 1) บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) 2) บทบาทที่เป็นจริง (Real Role) 3) บทบาทที่รับรู้ (Recognized Role) 4) บทบาทที่คาดหวัง (Expecting Role) และ 5) บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Expected Role)

อรทัย สุทธิ (2556; อ้างอิงจากศิริพร ณ ถลาง, 2548) ได้นำแนวคิดของ William Bascom มาปรับปรุงและประยุกต์ เป็นกรอบในการอธิบายบทบาทหน้าที่ของคณิศรในการวิจัยหลายเรื่อง และได้เสนอว่าควรพิจารณาบทบาทหน้าที่ของคณิศร คือ บทบาทคณิศรในการอธิบายกำเนิด อัตลักษณ์ของกลุ่มชนและพิธีกรรม

ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา (2567) ได้กล่าวว่า การนำหมาช่วยในการบำบัดมีหลากหลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์ และกลุ่มผู้ป่วยที่นำไปใช้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) สุนัขบริการ (service dog) 2) สุนัขให้กำลังใจ (emotional support dog) และ 3) สุนัขบำบัด (therapy dog)

บทบาทในทางสังคมและวรรณกรรมหมายถึงหน้าที่หรือพฤติกรรมที่บุคคลตัวละคร หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งแสดงออกภายใต้ความคาดหวังของสังคม ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างความขัดแย้งและการคลี่คลายปัญหาในโครงเรื่อง โดยสามารถจำแนกได้หลายลักษณะ เช่น บทบาทในอุดมคติ บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่ถูกคาดหวัง ขณะเดียวกันบทบาทของสุนัขทั้งในวรรณกรรมและบริบทสังคมวัฒนธรรมสะท้อนความสัมพันธ์อันลึกซึ้งระหว่างมนุษย์กับสัตว์ โดยสุนัขถูกนำเสนอในหลากหลายมิติ ทั้งในฐานะผู้พิทักษ์ สัญลักษณ์ของความตาย ลางร้าย ตลอดจนภาพแทนของความรักและความภักดี อันเป็นผลจากการที่สุนัขมีความใกล้ชิดกับวิถีชีวิตมนุษย์ในหลายวัฒนธรรม นอกจากนี้ ในสังคมร่วมสมัยสุนัขยังมีบทบาทสำคัญในฐานะสัตว์เลี้ยงที่เป็นสมาชิกครอบครัวและมีคุณค่าทางอารมณ์ อีกทั้งยังมีบทบาทด้านการบำบัดรักษาทั้งในรูปแบบสุนัขบริการ สุนัขสนับสนุนทางอารมณ์ และสุนัขบำบัด ซึ่งสะท้อนให้เห็น

ถึงการขยายความหมายของบทบาทสุนัขจากเชิงหน้าที่ไปสู่มิติทางจิตใจและสังคมอย่างชัดเจน

หมาในวรรณกรรม : บทบาทและการสร้างความหมายเชิงสังคม

หมาเป็นสัตว์ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะเพื่อน ผู้ฟัง และเครื่องมือเยียวยาทางอารมณ์ของมนุษย์ ความผูกพันระหว่างคนกับหมานั้นมีความลึกซึ้งและส่งผลกระทบต่อสถานะจิตใจของมนุษย์ในหลายมิติ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ยากลำบาก หมามักทำหน้าที่เป็นผู้ปลอบประโลมไม่จำเป็นต้องใช้คำพูด ผ่านพฤติกรรมที่เต็มไปด้วยความเข้าใจ ช่วยให้มนุษย์มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้ในปัจจุบันเป็นที่นิยมเลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งจากวรรณกรรมเรื่องภารกิจวิญญาณยมทูตสี่ขาผู้อ่อนโยน ผู้เขียนได้ใช้ตัวละครหมา (ลิโอ) เป็นผู้ดำเนินเรื่อง และมีหน้าที่นำทางวิญญาณหรือความคิดของมนุษย์ให้พบกับความสงบสุขในชีวิต โดยเฉพาะการปลอบโยนให้วิญญาณของตัวละครสำคัญอื่น ๆ เช่น มินามิ และอุสึมิ ซึ่งเป็นผู้ที่เข้ารับการรักษาทางด้านจิตใจ ณ โรงพยาบาลที่หมา (ลิโอ) อาศัยอยู่ ให้รู้จักปล่อยวางจากสิ่งที่เป็นทุกข์ นอกจากนี้มีการสร้างบทบาทและความหมายของตัวละครหมาไว้ในลักษณะอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. หมากับบทบาทของการเยียวยาจิตใจมนุษย์

หมาเป็นสัตว์ที่ช่วยให้มนุษย์มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น จากการเลี้ยงดู และเอาใจใส่เป็นอย่างดี ส่งผลให้หมามีบทบาทสำคัญในการช่วยเยียวยาจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจากวรรณกรรมเรื่องภารกิจวิญญาณยมทูตสี่ขาผู้อ่อนโยนมีการสร้างบทบาทตัวละครหมาที่เยียวยาจิตใจของมนุษย์ ดังต่อไปนี้

1.1 การรับฟังที่ไร้คำพูด : พื้นที่ปลอดภัยของมนุษย์

จากการศึกษาวรรณกรรมเรื่องภารกิจวิญญาณยมทูตสี่ขาผู้อ่อนโยนพบว่าเรื่องนี้นักกล่าวถึงนาโฮะ หญิงสาวผู้เลี้ยงดูหมา (ลิโอ) ซึ่งเป็นยมทูตที่ถูกส่งให้มาดูแลโลก เธอประกอบอาชีพพยาบาล ณ โรงพยาบาลที่กำลังจะปิดตัวลง จึงพูดคุยกับหมาเพื่อคลายความกังวล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อุตสาห์ทะนุถนอมปลูกดอกไม้มาถึงขนาดนี้ แต่ฉันอาจจะไม่ได้เห็นดอกไม้พวกนี้บานก็ได้นะ” นาโอะรำพึงอย่างเหม่อลอย มีน้ำล้น ถ้าเกิดพัฒนาพื้นที่ตรงนี้ แน่แน่นอนว่าแปลงดอกไม้ก็จะถูกรื้อทิ้งไปด้วย”

(จิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.145-146)

ตัวอย่างนำเสนอให้เห็นว่ามนุษย์รู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่กับหมา แม้จะไร้ซึ่งคำพูด หรือการกระทำตอบกลับ แต่การระบายความรู้สึกออกมานั้น สามารถช่วยเยียวยาจิตใจของมนุษย์ที่มีอารมณ์โกรธ หรือโศกเศร้าได้ ถือได้ว่าหมา เป็นพื้นที่ปลอดภัยให้กับมนุษย์ที่กำลังเจ็บปวด ตามแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ที่สามารถรับรู้ความรู้สึกผ่านภาษากายและพฤติกรรม โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยงมีประวัติศาสตร์การวิวัฒนาการร่วมกัน ทำให้การเรียนรู้พฤติกรรมซึ่งกันและกัน เช่น สุนัขเรียนรู้ที่จะอ่านท่าทางของมนุษย์เพื่อหาอาหาร ในขณะที่มนุษย์เรียนรู้การล่าจากสัตว์ (ธนวัฒน์ รุ่งเรืองต้นตีสุข, 2568)

1.2 ปลั่งบำบัดผ่านการสัมผัสและความใกล้ชิด

หมาที่มีการสัมผัสและใกล้ชิดกับมนุษย์ ช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต และต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ได้ เปรียบการสัมผัสเหมือนการได้รับพลังด้านบวกจากหมาที่ทำให้รู้สึกมีความสุข ในปัจจุบันคนที่กำลังเผชิญกับปัญหาในชีวิตจึงนิยมเลี้ยงหมาเพื่อบำบัดจิตใจจากความทุกข์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ขอบใจ.....ขอบใจจริง ๆ นะ” แขนของนาโอะโอบรอบร่างของผมอีกครั้ง พอนึกถึงความเจ็บแปลบเมื่อไม่กี่วันทีก่อนผมก็เผลอทำตัวแข็ง แต่คราวนี้ไม่ได้ถูกรัดแรง ๆ แต่ถูกโอบรอบคอราวกับห่อหุ้มเอาไว้ สัมผัสผิวกายนุ่ม ๆ ราวกับสำลึให้ความรู้สึกแสนสบาย นาโอะซุกหน้าลงที่คอของผม แล้วไหล่กเริ่มสั่นสะท้าน ผมกะจะเตือนว่า “ระวังจะเปื้อนน้ำมันที่ติดขนอยู่นะ”

(จิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.440)

จากข้อความนี้หามา (ลีโอ) ได้เล่าเรื่องราวระหว่างตนและนาโฮะผู้กำลังเศร้าเสียใจที่โรงพยาบาลแห่งนี้ใกล้ปิดตัวลง ในขณะที่เดียวกันทั้งสองได้มีการสัมผัสโดยการโอบกอดและซบไหล่ ซึ่งถือเป็นความใกล้ชิดระหว่างคนกับหมาที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ และการช่วยบำบัดความทุกข์ จากการสัมผัสและใกล้ชิดนี้เองก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันที่ช่วยลดระดับความวิตกกังวลของจิตใจมนุษย์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ John Berger (1980) กล่าวว่า หมามีสถานะเป็นสื่อกลางที่เชื่อมโยงความรู้สึกของมนุษย์ผ่านการสัมผัส เช่น การลูบหัวหรือกอด

1.3 หมากับการปลอบประโลมจากความสูญเสีย

หมาสามารถช่วยให้มนุษย์หลุดพ้นจากความเจ็บปวด โดยการปลอบประโลมผ่านการกระทำที่ต้องการให้มนุษย์หลุดพ้นจากการเป็นวิญญาณติดที่ โดยที่หามา (ลีโอ) เป็นผู้นำทางให้ตัวละครมินามิหนึ่งในผู้เข้ารับการรักษาก้าวผ่านความเจ็บปวดจากการเข้าใจผิดที่คิดว่าตนเป็นต้นเหตุทำให้หญิงสาวซึ่งเป็นรักของตนต้องเสียชีวิตดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ในความเป็นจริงก็ยังมีโอกาสคิดได้อยู่เหมือนกันว่า ก่อนหน้านั้น อาจจะเป็นแค่ลูกกวาดไหมไฟ โยโกะอาจจะเปลี่ยนใจเรื่องหนีตามกันเอาตอนนั้นและทิ้งมินามิไปอย่างที่มีนามิคิดก็ได้ แต่ว่าความเป็นจริงจะเป็นอย่างไรนั้นก็ไม่ว่ากับผม สิ่งที่สำคัญก็แค่การทำให้มินามิเชื่ออย่างสนิทใจในบทละครที่เจ้าตัวยอมรับได้”

(ชิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.81)

เห็นได้ว่าหมาสามารถช่วยเยียวยาจิตใจมนุษย์ และปลอบประโลมจากความสูญเสียได้ ผ่านการมองโลกในแง่ดี และยอมรับความเป็นจริงของชีวิตที่ว่า ทุกชีวิตล้วนมีปัญหาคอปรบรรค บางครั้งการไม่รับรู้ความจริงที่เป็นทุกข์ อาจก่อให้เกิดความสุขที่แท้จริง ดังสถานการณ์ของมินามิที่กำลังเผชิญกับความสูญเสียและความเจ็บปวดจากอดีต ซึ่งสิ่งที่ทำร้ายเขาอยู่ ณ ขณะนี้ไม่ใช่ข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียว แต่เป็น

“ความหมาย” ที่เขาตีความให้กับเหตุการณ์นั้น ซึ่งจากข้อความดังกล่าวหมา (ลีโอ) ได้ถามหาความจริงผ่านการควบคุมวิญญาณให้เข้าไปสู่จิตใต้สำนึกที่แท้จริง โดยไม่ตัดสิน ถูกผิด ไม่พยายามโต้แย้งว่าใครคิดถูกหรือคิดผิด แต่มันคอยอยู่เคียงข้าง และรับฟัง ความทุกข์ของเจ้านาย สอดคล้องกับที่จันทร์รอน (2562) ได้กล่าวในมติชนออนไลน์ ว่า วิธีปลอบใจที่มักได้ผลคือ ให้ความหวัง หรือพูดให้วนคิดว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ใช่เรื่องน่าเศร้าเสียใจ หรือมอบบางสิ่งบางอย่างที่มีคุณค่าทางจิตใจให้ เฉกเช่นเดียวกับหมา (ลีโอ) ที่ใช้วิธีการพูดชักนำให้มินามิวนคิดถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น และมองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องสิ่งที่ดี

2. หมากับการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

หมาเป็นสื่อกลางหนึ่งที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดี บางครั้งสมาชิกใน ครอบครัวอาจไม่รู้จะแสดงความรักหรือพูดคุยกันอย่างไร หมาจึงกลายเป็น “ตัวกลาง” ที่ช่วยให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวอบอุ่นขึ้นโดยไม่ต้องใช้คำพูดใด ๆ ถือได้ว่าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวภายในจิตใจของคนในครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 หมาในฐานะตัวกลางสร้างความผูกพัน

หมาสามารถเป็นตัวกลางในการสร้างความผูกพันระหว่างมนุษย์กับ มนุษย์ หรือมนุษย์กับหมา โดยที่หมา (ลีโอ) ทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้ป่วยในโรงพยาบาลทุกคนได้หลุดพ้นจากความทุกข์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ลีโอนีเย.....จริง ๆ แล้วไม่ใช่สุนัขธรรมดาใช่ไหมละ จริง ๆ แล้วก็พูด ได้ด้วยใช่ไหม แล้วก็ช่วยรับฟังปัญหากลุ่มใจของคนไข้ที่เข้ารักษาที่นี่ แล้วก็ช่วย คลี่คลายได้ด้วยใช่ไหม?” “ทั้งคุณอุสมิ คุณซุน คุณมินามิต่างก็พูดกันทั้งนั้น ว่าลีโอไม่ใช่สุนัขธรรมดาคงจะเป็นพูดจากสวรรค์หรืออะไรสักอย่างที่มาช่วย พวกเรา”

(ซิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.254-255)

หมาเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น จนก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างกัน สอดคล้องกับที่พินิตา จุลมณฑล (2562; อ้างอิงจาก Rhoades และคณะ, 2015) ที่พบว่า ปัจจุบันมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นเพื่อนเพิ่มจำนวนมากขึ้น ตามที่กรมปศุสัตว์ได้แจ้งไว้ในปี พ.ศ. 2560 คาดการณ์ว่าปีถัดมาจะเพิ่มขึ้น เพราะหลายครอบครัวมีสัตว์เลี้ยงไว้เติมเต็มความสุขในชีวิต มีส่วนช่วยในการลดอาการเหงา และซึมเศร้าได้ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนจากการที่หมา (ลิโอ) ทำหน้าที่รับฟังปัญหา ความกลุ้มใจ และความทุกข์ของผู้เข้ารับการรักษา โดยไม่มีท่าทีตัดสินตำหนิ หรืออคติ จากการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์กับหมา ส่งผลให้มนุษย์รู้สึกปลอดภัยที่จะพูดความในใจ จนเกิดการยอมรับว่าหมา (ลิโอ) มีส่วนช่วยให้หลุดพ้นจากความทุกข์

2.2 การเลี้ยงหมา : บทเรียนร่วมของครอบครัว

หมา (ลิโอ) เป็นสัตว์ที่ช่วยบรรเทาความคิดถึงที่พ่อของนาโฮะมีต่อเธอได้ ด้วยการดูแลและเลี้ยงดูหมาที่เปรียบเสมือนเพื่อนของเธอ เลี้ยงดูให้เหมือนตอนที่เธอยังมีชีวิตอยู่ คอยดูแลและใส่ใจในเรื่องอาหารการกินของลิโอในฐานะสัตว์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อาหารของผมนั้น ได้พยาบาลที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากมายนะเมื่อหลายเดือนก่อน ผลัดเวรกันเอามาช่วยดูแลให้ ท่าทางผมจะเนื้อหอมไปเสียแล้ว การเป็นพนักงานจัดหาอาหารให้กับผมดูเหมือนจะเป็นหน้าที่อันทรงเกียรติสำหรับพวกเธอ”

(ซิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.471)

ตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวควรช่วยกันรักษาดูแลของส่วนรวม ซึ่งการ “ผลัดเวรกัน” ดูแลจัดหาอาหาร แสดงให้เห็นถึงการร่วมมือกันของหลายคน ไม่ปล่อยให้เป็นการะของคนใดคนหนึ่ง อีกทั้งการช่วยกันดูแลชีวิตหนึ่งชีวิต เปรียบเสมือนการดูแล “ของส่วนรวม” ในบ้าน เพราะหมาเป็น

สมาชิกของครอบครัว ไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง การเลียงหมาจึงเป็นเครื่องมือสอนเรื่อง “หน้าที่และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม” อย่างชัดเจน

2.3 หมากับการสร้างความทรงจำที่มีความหมาย

หมาเป็นสัตว์ที่ช่วยสร้างความทรงจำที่มีความหมายในชีวิตให้แก่มนุษย์ เมื่อถึงเวลาจากไปของมนุษย์ ก็ยังคงมีความทรงจำที่จะเป็นผลงานจารึกในใจของผู้คน เฉกเช่นเดียวกับภาพวาดวิวทิวทัศน์ยามเย็นของอุสึมิ ที่เดิมทีใช้สีโทนมืดแทนความรู้สึกทุกขโงกกลับแต่งแต้มสีสันของตนเองอีกครั้งได้อย่างมีความสุข หลังจากพบกับหมา (ลีโอ) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฉันท.....ควรจะทำยังไงดี?” “สำหรับนายแล้ว การมีชีวิตอยู่คืออะไร?” ผมย้อนถาม “การมีชีวิตอยู่.....คือการได้วาดภาพ.....” อุสึมิตอบอย่างไม่วางใจ ตอบถูกแล้ว ‘มนุษย์’ ผมผุดรอยยิ้ม ” “แล้ว....มันจะดีเทरो แค่ทำในสิ่งที่ตัวเองชอบในเวลาที่เหลืออยู่น่ะ” “มนุษย์นั้นจะทิ้งบางสิ่งฝากไว้ในโลกก่อนที่จะตาย บางคนก็ทิ้งลูกหลานเอาไว้ บางคนก็ทิ้งความทรงจำเอาไว้ บางคนก็สร้างชื่อตัวเองฝากไว้ และบางคนก็ยึดติดกับการสะสมเงินทองและสูญเสียทุกสิ่งไปพร้อมกับความตายโดยไม่ได้ทิ้งอะไรไว้ แต่การกระทำที่จะฝากบางสิ่งทิ้งเอาไว้เป็นมรดกนั้นแหละคือความหมายที่ “มนุษย์” อย่างพวกนายมีตัวตนอยู่ในโลก กระบวนการนั้นแหละที่จะช่วยขัดเกลา “ดวงวิญญาณ” ให้เปล่งประกายเจิดจ้าดังงาม”

(จิเน็น มิกิโตะ, 2564 น.209-210)

ผู้เขียนได้บรรยายให้เห็นว่าหมาเป็นตัวกลางสร้างความทรงจำในช่วงเวลาสุดท้ายของชีวิตมนุษย์ที่เต็มไปด้วยความหมายและการยอมรับในวัฏจักรของชีวิต แม้ว่าเขาจะจากไป แต่ผลงานที่อุสึมิสร้างขึ้นยังคงอยู่ และส่งต่อความรู้สึกแห่งความงามและความสงบให้กับผู้ที่พบเห็น ภาพวาดที่อุสึมิสร้างขึ้นนี้เองถือเป็นตัวแทนของอุปลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Symbolism) ตามแนวคิดของ John Berger (1980)

ซึ่งมองว่างานศิลปะไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่จับต้องได้ แต่เป็นสื่อที่ถ่ายทอดอารมณ์ ความทรงจำ และคุณค่าทางจิตวิญญาณ ภาพวาดวิวทิวทัศน์ของอุสมิที่เดิมทีใช้โทนสี ในการสื่อความรู้สึกไปยังผู้ชม โดยระยะแรกมักจะวาดวิวทิวทัศน์ในตอนเย็นจนเป็น สีขาวดำ แต่เมื่อได้มาพบหมา (ลิโอ) เขาจึงได้เริ่มวาดภาพที่มีสีสัน จนกระทั่งสร้าง ผลงานชิ้นสุดท้ายของชีวิต นั่นคือภาพสวนโรงพยาบาล ดังข้อความ “ในรูปนั้นวาด ภาพผู้ป่วยทั้งสามคน ผมและนาโอะในชุดกาวน์ยืนมองต้นซากุระที่กำลังออกดอกบาน สะพรั่ง” (ซิเน็น มิกิโตะ, 2564 น.463) ต้นซากุระในที่นี้สะท้อนถึงความงามของชีวิต และการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ เนื่องจากดอกซากุระ (Sakura) ในวัฒนธรรม ญี่ปุ่นเป็นสัญลักษณ์สำคัญที่สื่อถึง “ความไม่จีรังยั่งยืน” เพราะบานและร่วงโรยเร็ว จึงเปรียบถึงความงามที่แสนสั้นของชีวิต โดยเป็นสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งเปรียบเสมือนการเริ่มต้นใหม่

3. หมากับมิติของความเชื่อทางสังคม

บทบาทของหมาไม่ได้จำกัดอยู่แค่การเป็นสัตว์เลี้ยงหรือเป็นเพื่อนของ มนุษย์เท่านั้น แต่ยังสะท้อนความเชื่อทางสังคมเกี่ยวกับชีวิต ความตาย หรือโลกหลัง ความตายที่หมาและมนุษย์ต่างต้องเผชิญเมื่อถึงเวลาของตนเอง อีกทั้งหมายยังสะท้อน ถึงการรู้จักยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต และก้าวข้ามความทุกข์ที่เกิดขึ้นภายใน จิตใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 หมากับบทบาทผู้พิทักษ์ข้ามภพ

หมาทำหน้าที่เป็นผู้ที่นำทางให้กับมนุษย์ได้พบกับทางออกด้วย โดยหมา (ลิโอ) ทำหน้าที่เป็นยมทูต หรือผู้คลี่คลายความทุกข์ และคิดหาวิธีจัดการกับผู้ประสงค์ ร้ายที่ต้องการฆาตกรรมผู้ป่วยของตนให้ไม่กลายเป็นวิญญาณติดที่ หรือเรียกว่า เป็นผู้พิทักษ์วิญญาณจากสิ่งที่ไม่ดี และช่วยเหลือวิญญาณให้ค้นพบหนทางคลี่คลาย ความทุกข์ที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เอ้อ ลีโอ เมื่อกี้นายบอกว่า เป็น ‘เจ้าที่’ ไซ้ไหม? ถ้าันนายก็เท่ากับว่า เป็น.....จะเรียกว่าไงดี เทพเจ้าที่สิงสถู้อยู่ในที่ดินนี้หรือเปล่า?” แนวคิดเรื่อง “เทพเจ้า” ของมนุษย์นั้นมันคลุมเครือเกินไปฉันตอบไม่ได้ แต่อย่างน้อยฉันก็เป็นตัวตนทางวิญญาณชั้นสูงที่ตอนนี้อาศัยอยู่ในสถานที่แห่งนี้ก็แล้วกัน “ถ้าัน ทำไม่ถึงได้มาช่วยคลี่คลายความกลัดกลุ้มของพวกเราละ” “เพราะมันเป็นหน้าที่ของฉัน ฉันก็เลยต้องมาอยู่ที่นี่ รู้ไว้เท่านี้ก็พอแล้ว”

(ซิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.388)

หมาในเรื่องนี้มีบทบาทเป็นผู้พิทักษ์ มีสถานะเป็นตัวตนทางจิตวิญญาณที่ทำหน้าที่คล้ายกับเจ้าที่หรือผู้คุ้มครอง ในมิติจิตวิญญาณของสถานที่แห่งหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง ตัวกลางระหว่างโลกมนุษย์และโลกวิญญาณของ John Berger (1980) ที่กล่าวว่าสัตว์ในวรรณกรรมมักถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อสื่อถึงบางสิ่งที่ลึกซึ้งเกินกว่าการรับรู้ของมนุษย์ และคำว่าหน้าที่ แสดงถึงบทบาทของหมาที่ช่วยนำทางมนุษย์ หรือผู้ที่มีความทุกข์ได้หลุดพ้น และก้าวผ่านความกลัวของตนเอง

3.2 ความเชื่อเรื่อง “ยมทูตสีขาว” และการปล่อยวาง

หมายังมีบทบาทเป็นยมทูตและการส่งสารถึงการปล่อยวางจากความทุกข์แล้ว เมื่อพูดถึงยมทูตผู้คนจึงมักนึกถึงความตายที่กำลังจะเข้ามา หรือสิ่งที่นำไปสู่โลกของวิญญาณ เหมือนอย่างนาโฮะที่เมื่อหมา (ลีโอ) กล่าวถึงยมทูตจะมีความรู้สึกลัวหวาดกลัว และคิดว่าถึงเวลาของตนเองแล้วที่ต้องจากโลกนี้ไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ตอนนี้ฉันเป็นสุนัข แต่คุณสมบัติแท้จริงของฉันที่ถูกกักอยู่ในร่างนี้เป็นตัวตนทางจิตวิญญาณชั้นสูง “ตัวตนทางจิตวิญญาณ? อะไรเนี่ย” นาโฮะชะโงกตัวออกมาถาม มนุษย์เรียกพวกเราว่า “ยมทูต” นะ ผมถอนใจนิด ๆ แล้วส่งวจาวิญญาณออกไป”

(ซิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.262)

บทสนทนาทำให้เราเห็นถึงบทบาทของหมาที่มนุษย์ใช้แทนสัญลักษณ์ของการยอมรับความตาย การปล่อยวางจากการยึดติดที่ทำให้มนุษย์ไม่สามารถหลุดพ้นไปได้ แต่เมื่อถึงเวลาก็ต้องลาไป และการที่มนุษย์มองหมาเป็น “ยมทูต” ยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Symbolism) ของ John Berger (1980) ซึ่งกล่าวว่ามนุษย์มักมอบความหมายเชิงสัญลักษณ์ให้กับสัตว์ ในเรื่องนี้หมาถูกมองว่าเป็นผู้นำทางดวงวิญญาณ ไม่ใช่เพียงสัตว์เลี้ยง แต่เป็นผู้พิทักษ์ที่เชื่อมโยงระหว่างโลกนี้กับโลกหน้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องวิญญาณ และโลกหลังความตายของมนุษย์ได้อย่างชัดเจน

3.3 หมากับการเชื่อมโยงโลกแห่งชีวิตและความตาย

ตัวละครหมาในเรื่องอย่างหมา (ลิโอ) ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงการมีชีวิตอยู่ได้อย่างภาคภูมิใจ และไม่เสียดายหากต้องผิดหวังหรือเสียใจกับชีวิต เพราะการได้ทำเพื่อคนที่เรารักนั้นมีค่า และมีความหมายมากกว่าการที่ต้องเห็นคนที่เรารักจากไปโดยไม่สามารถช่วยเหลือหรือทำอะไรเพื่อคนที่รักได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ที่นี่ไม่ใช่โรงพยาบาลธรรมดา แต่เป็นโรงพยาบาลเพื่อให้ใช้ชีวิตในวาระสุดท้ายอย่างสงบสุข ฉันตัดสินใจแล้วว่าถ้าปล่อยให้สุนัขตัวนั้นตายจากนี้ไปพวกผู้ป่วยก็จะต้องอยู่กันอย่างขมขื่น”

(ซิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.427)

ตัวอย่างทำให้เห็นบทบาทของหมาที่เป็นตัวกลางทำให้มนุษย์ก้าวผ่านโลกแห่งชีวิตที่ขมขื่นไปสู่ความตาย การได้ใช้ชีวิตอย่างมีค่า และสามารถปลดปล่อยตนเองได้อย่างไม่มีบ่วงยึดติด โดยการใช้ชีวิตในวาระสุดท้ายได้อย่างไม่เจ็บปวดจากการสูญเสียสิ่งใด จากประโยคที่ว่า “ถ้าปล่อยให้สุนัขตัวนั้นตายจากนี้ไปพวกผู้ป่วยก็จะต้องอยู่กันอย่างขมขื่น” แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหมาที่มีส่วนช่วยให้ผู้ป่วย หรือผู้ที่กำลังประสบปัญหาในชีวิตรู้สึกปล่อยวางความทุกข์ และใช้วาระสุดท้ายของชีวิตได้อย่างมีความสุข ไม่ยึดติดกับสิ่งใดบนโลกใบนี้

4. หมากับการสอนใจมนุษย์

ในเรื่องภารกิจวิญญานของยมทูตสีขาวผู้อ่อนโยน หมาไม่ได้เป็นเพียงตัวละครสมทบแต่ยังทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนทางจิตวิญญานให้กับมนุษย์ ผ่านพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ความซื่อสัตย์ของหมา: สะท้อนความเปราะบางและเข้มแข็งของมนุษย์

บทบาทของตัวละครหมาในเรื่องสอนใจมนุษย์ให้เรียนรู้ถึงความผูกพันและการเรียนรู้ที่จะเสียสละเพื่อผู้อื่น มองเห็นความหวังดีของสิ่งมีชีวิตที่ยอมเสียสละตนเองเพื่อให้พวกเขาได้ปลอดภัย และต้องเจ็บปวดจากการสูญเสีย หรือกลับไปเป็นวิญญานติดที่ที่ไม่สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ดังเดิม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฉันยังติดค้างหนี้บุญคุณสีโอคุงอยู่ไม่ใช่หรือไง” เสียงมินามิต่อ “ถ้าขึ้นปล่อยให้นายตาย ฉันคงสร้างสรรค์ ‘สีสัน’ ไม่ได้อีก เพราะงั้น เรื่องแบบนี้ฉันยอมให้ไม่ได้” คราวนี้เป็นเสียงของอุสึมิ “พูดอะไรกันนะ? เรื่องที่พวกนายพูดมันไม่สมเหตุผลเอาเสียเลย!” “เรื่องเหตุผลจะเป็นไวกี่ข้าง” สุดท้ายเป็นเสียงเย็นชาของนาโอะที่ตั้งมาถึงบันได “ฉันแค่อยากจะช่วยเพื่อน จะช่วยเพื่อนนะไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลหรอก”

(ซิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.425-426)

บทสนทนาข้างต้นทำให้เห็นว่าหมาเป็นตัวแทนของความซื่อสัตย์ ในขณะที่มนุษย์นั้นมีความอ่อนไหวและเปราะบางในความสัมพันธ์ โดยเฉพาะในช่วงเวลาสำคัญที่เต็มไปด้วยอารมณ์และความหมายที่ลึกซึ้ง การที่ตัวละครมนุษย์ต่างพยายามช่วยเหลือหมาที่พวกเขาผูกพันด้วย เป็นสิ่งที่เกิดจากความรู้สึก ความรัก และการยอมรับหมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต ดัง John Berger (1980) กล่าวว่า สุนัขในที่นี้ไม่ได้เป็นเพียงสัตว์ แต่เป็นตัวแทนของมิตรภาพ ความซื่อสัตย์ และการเชื่อมโยงทางจิตวิญญาน ข้อความที่กล่าวว่า “ฉันแค่อยากจะช่วยเพื่อน จะช่วยเพื่อนนะ

ไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลหรอก” ยิ่งเน้นให้เห็นว่าหมาถูกมองในฐานะของ “เพื่อน” ไม่ใช่สิ่งมีชีวิตที่มีสถานะต่ำกว่ามนุษย์

4.2 หมากับการสอนให้มนุษย์มองคุณค่าของปัจจุบัน

หมา (ลีโอ) มีบทบาทในการเตือนสติให้อุสึมีที่กำลังติดอยู่ในความคิดที่ว่าตนไม่สามารถทำได้เพราะไม่มีเวลาหรือโอกาสให้ตนเองได้แสดงความสามารถในฐานะจิตรกรได้อีก เวลาของคนเรานั้นมีเท่ากันอยู่ที่ว่าเราจะใช้มันให้คุ้มค่าได้หรือไม่ เพราะสุดท้ายมนุษย์เราก็คงต้องจากไปอยู่ดีเมื่อถึงเวลา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“นายบอกว่า ‘ไม่มีเวลาให้วาดภาพ’ แล้วเวลาที่ว่านั้นมันหายไปตั้งแต่เมื่อไหร่ นายตายไปแล้วตั้งแต่เมื่อไหร่?” ผมส่ายหัว อุสึมีจึงว่า “ฉัน....” แล้วก็พูดต่อไม่ออกอีก “มันก็ใช่ นายจะต้องตาย อาจจะอีกหลายอาทิตย์ให้หลัง หรือหลายวันให้หลัง แต่เรื่องนั้นทำไมถึงกลายเป็นว่า ‘วาดภาพไม่ได้’ ไปได้? นายจะต้องมีชีวิตอยู่นานแค่ไหนถึงจะ ‘วาดภาพได้’ กันล่ะ? หลายปีหรือหลายสิบปี? หรือจะบอกว่าอยากจะมีชีวิตอยู่ไปชั่ววันจันทร์”

(ซิเน็น มิกิโตะ, 2564, น.209)

ผู้เขียนชี้ชวนให้เราได้ตระหนักถึงคุณค่าของปัจจุบันในการมีชีวิตอยู่ผ่านมุมมองของหมา (ลีโอ) ที่กล่าวกับอุสึมีถึงเวลาของมนุษย์และสัตว์ที่ต่างกัน มนุษย์มักอ้างว่า “ไม่มีเวลา” ทั้งที่แท้จริงแล้ว เวลาไม่ได้หายไปไหน แต่เป็นเราเองที่ปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยไม่ลงมือทำสิ่งที่รัก คำถามว่า “นายตายไปแล้วตั้งแต่เมื่อไหร่?” เป็นคำถามเชิงกระตุกจิตสำนึก เพราะแม้ร่างกายยังมีลมหายใจ แต่หากมนุษย์เลิกทำในสิ่งที่ตนปรารถนา เลิกไล่ตามความฝัน หรือผัดวันประกันพรุ่งอยู่เสมอ ก็เหมือนใช้ชีวิตอย่างไร้ความหมาย ไม่ต่างจากการ “ตายทั้งเป็น” แต่หมาซึ่งไม่ได้ยึดติดกับมโนทัศน์ของเวลาสามารถเป็นกระจกสะท้อนแนวคิดที่เรียบง่ายแต่ทรงพลังเกี่ยวกับการใช้ชีวิต จึงเป็นสัญลักษณ์ของสติปัญญาที่เตือนให้มนุษย์ใช้ชีวิตในปัจจุบันและไม่ปล่อยให้ความกลัวต่อความตายมาจำกัดความหมายของชีวิตตน สอดคล้องกับ

ที่ Springnews (2568) ที่อ้างอิงจาก ‘มาร์ก โรแลนด์ส (Mark Rowlands)’ ศาสตราจารย์ภาควิชาปรัชญาชาวเวลส์ และผู้เขียนหนังสือ ‘The Word of Dog’ ได้เล่าไว้ในหนังสือว่า ในขณะที่มนุษย์วนเวียนอยู่กับความเครียด กังวลถึงอนาคต หรือจมอยู่กับอดีต หากกลับใช้ชีวิตอยู่กับปัจจุบัน และมนุษย์ที่ใกล้ชิดกับสุนัขสามารถเรียนรู้จากพวกมันได้

4.3 หมาในฐานะผู้เตือนใจให้มนุษย์ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย

บทบาทของตัวละครหมาในเรื่องสอนให้มนุษย์รู้จักการใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย และรู้จักการปล่อยวางจากความทุกข์เมื่อถึงวาระสุดท้ายในชีวิต การใช้ชีวิตในช่วงที่มีชีวิตอยู่มนุษย์ควรสร้างสิ่งที่มีความหมายที่แสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นตนเองไว้ให้คงอยู่ตลอดไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“‘คลื่นวิญญาน’ ที่นายฝากเอาไว้จะสือไปถึง และโยกคลอน ‘จิตวิญญาน’ ของผู้ที่ได้เห็น และพวกเขาก็จะส่งต่อคลื่นนั้นไปยังผู้อื่นต่อ ๆ ไป ดังนั้นเสียหนึ่งของ ‘วิญญาน’ ที่นายทิ้งเอาไว้ ก็จะมีชีวิตอยู่ต่อไป”

(ซิเน็น มิโกโตะ, 2564, น.211)

ผู้เขียนสื่อสารให้เราเห็นถึงการส่งต่อชีวิตที่มีความหมายไปยังผู้อื่นแม้ร่างกายจะดับสูญไป แต่จิตวิญญานของคนหนึ่งสามารถส่งผ่านไปยังผู้อื่นได้ผ่านการกระทำ คำพูด หรือผลงานของเขา ทำให้มนุษย์ตระหนักว่าเราไม่ได้หายไปจากโลกอย่างสมบูรณ์ ตราบใดที่เรายังมีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้คนที่อยู่ข้างหลังและเตือนให้มนุษย์เข้าใจว่าชีวิตจะมีค่าก็ต่อเมื่อเราเชื่อมั่นให้มีความหมาย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระยะเวลา แต่อยู่ที่ว่าเราจะทำอะไรกับเวลาที่เรามี สอดคล้องกับที่ Springnews (2568) กล่าวว่า หمارักและภูมิใจในชีวิตของมันมากกว่าที่เราภูมิใจในชีวิตตัวเอง เพราะสุนัขไม่ต้องแบกรับภาระจากการไตร่ตรองและโทษตัวเองเหมือนมนุษย์ อีกทั้งพวกมัน มีเพียง หนึ่งชีวิตให้ใช้ และเชื่อมั่นอย่างเต็มที่โดยไม่หันกลับมาครุ่นคิดหรือลังเล ความหมายของชีวิตจึงดำรงอยู่ในทุกที่ที่ความสุขพลุ่งพล่าน

บทสรุป

จากการวิเคราะห์ บทบาทและการสร้างความหมายเชิงสังคมของสุนัขในวรรณกรรมเรื่อง การกิจวิญญานยมทูตสี่ขาผู้อ่อนโยน พบว่าสุนัขมีบทบาทสำคัญในการเยียวยาจิตใจมนุษย์ โดยทำหน้าที่เป็นพื้นที่ปลอดภัย ช่วยปลดปล่อยความสูญเสีย และสร้างพลังบำบัดผ่านความใกล้ชิด อีกทั้งยังมีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ก่อให้เกิดความผูกพันและความทรงจำร่วมที่มีความหมาย นอกจากนี้ สุนัขยังปรากฏในมิติความเชื่อทางสังคมในฐานะ “ยมทูตสี่ขา” ซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงโลกแห่งชีวิตและความตาย และสะท้อนแนวคิดเรื่องการปล่อยวางตลอดจนทำหน้าที่สอนใจมนุษย์เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความรักที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน และการตระหนักถึงคุณค่าของปัจจุบัน อันแสดงให้เห็นถึงบทบาทของสุนัขในฐานะตัวละครที่มีความหมายเชิงจิตใจและวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวมีความแตกต่างจากแนวคิดเรื่องบทบาทของสุนัขในตำนานและพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในอุษาคเนย์ของปฐม หงส์สุวรรณ (2549) ที่มุ่งเน้นการนำเสนอพิธีกรรมและความสามารถพิเศษของสุนัขเป็นสำคัญ ขณะที่ในมุมมองความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ตามแนวคิดของปีเตอร์ ชิงเกอร์ ในสุภาพรรณ ไกรเดช และวรรณวิสาข์ ไชโย (2563) ชี้ให้เห็นถึงปัญหาเผ่าพันธุ์นิยมที่มนุษย์มักมองสัตว์เป็นเพียงเครื่องมือเพื่อตอบสนองความต้องการของตน แต่วรรณกรรมเรื่องนี้กลับนำเสนอภาพสุนัขในฐานะ “ตัวละครผู้มีความรู้สึกและเจตจำนง” มิใช่วัตถุเพื่อการใช้สอย หากเป็นผู้เยียวยา ผู้เชื่อมโยงภพภูมิ และผู้สอนใจมนุษย์ ซึ่งวรรณกรรมเรื่อง การกิจวิญญานยมทูตสี่ขาผู้อ่อนโยน มิได้มุ่งวิพากษ์โครงสร้างอำนาจของมนุษย์เหนือสัตว์โดยตรง แต่เน้นการสร้างความหมายเชิงวัฒนธรรมและความเชื่อ โดยเฉพาะภาพของ “ยมทูตสี่ขา” ในบริบทความเชื่อร่วมสมัยของสังคมญี่ปุ่น ที่มหาทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างภพภูมิ มากกว่าการเรียกร่องสิทธิหรือความเสมอภาคทางจริยธรรมในเชิงทฤษฎี และวรรณกรรมเรื่องนี้ทำให้เห็น

ถึงการผลิตซ้ำ มุมมองความคิดเกี่ยวกับหมาตั้งแต่อดีตทั้งในนิทาน ตำนาน จนถึงปัจจุบันว่าหมานั้นมีความน่าสนใจ และเป็นสัตว์ที่สามารถช่วยในการบำบัดเยียวยาจิตใจของมนุษย์ได้

เอกสารอ้างอิง

จันทร์รอน. (2562, 28 เมษายน). เริงโลกด้วยจิตรีน : ปลอดภัย : โดยจันทร์รอน.

มติชนออนไลน์, <https://www.matichon.co.th/prachachuen/news>

ซิเน็น มิกิโตะ. (2564). การกวีจิวิญญานยมทูตสี่ชาผู้อ่อนโยน. เนชั่น อินเทอร์เน็ต
แนล เอ็ดดูเทนเมนท์.

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2567). สุนัขบำบัด.

<https://www.happyhomeclinic.com/alt12-dogtherapy.htm>

ธนวัฒน์ รุ่งเรืองตันติสุข. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์: กลมกลืน
หรือ แบ่งแยก?. <https://www.sac.or.th/portal/th/article>

นฤมล กระจำโนม. (2563). ภาพลักษณ์และบทบาทของตัวละครเอกหญิงในนวนิยาย
ของ กฤษณา อโศกสิน ที่นำเสนอเป็นละครโทรทัศน์ในปี พ.ศ. 2560-2561.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ประเมศวร์ อุตระนิตย์ และ ปฐม หงษ์สุวรรณ. (2559). ม้าในวรรณกรรมนิทานพื้นบ้าน
อีสาน: บทบาทและความหมายเชิงวัฒนธรรม. วารสารการศึกษาบัณฑิตศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(2), 1-28.

ปฐม หงษ์สุวรรณ. (2549). บทบาทของ “หมา” ในตำนานและพิธีกรรมของชาติพันธุ์
ต่าง ๆ ในอุษาคเนย์. วารสารอักษรศาสตร์, 35(2), 218-224.

พนิดา จุลมณฑล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันกับสัตว์เลี้ยงและ
ความเหงาในวัยรุ่นโดยมีการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์เป็นตัวแปร
ส่งผ่าน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชานันท์ สุวรรณปัญะ. (2563). **สุนัขบำบัดกับการจัดการความเครียดของผู้คน :**

กรณีศึกษา Big Dog Café (คาเฟ่หมาใหญ่ใจดี). มหาวิทยาลัย ศิลปากร.

มาลีชา ดือราแม, มูนี่ มูซอ, ญามีละห์ กิละ, นุรฮายาตี อีเต, และซัวญิตา ทวีสุข.

(2563). วิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายเรื่องคนในนิทาน ของกร ศิริวัฒน์.

**การประชุมวิชาการระดับชาติทางภาษาไทย วรรณกรรม และการสอน
ภาษาไทย ระดับปริญญาตรี ครั้งที่ 3.** มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สุภาพรณ ไกรเดช และ วรณวิสาข์, (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ใน
ทัศนะของปีเตอร์ ซิงเกอร์. **วารสารปณิธาน**, 16(2), 85–110.

<https://so05.tcithaijo.org/index.php/panidhana/article/view/247730>

สุรรัตน์ อินทร์ักษ์ และ สายวรุณ สุนทโรทก. (2563). บทบาทและสถานภาพของตัวละคร
ในนวนิยายเรื่อง บุหงาบาคิก. **วารสารมนุษยศาสตร์ฉบับบัณฑิตศึกษา**, 9(2), 1-15.

อรทัย สุทธิ. (2556). ความเชื่อที่ควรปฏิบัติในวรรณกรรมคำสอนลาว : กรณีศึกษา
ชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. **วารสารลำปาง**, 2(1), 29-40.

Christopher Hoitash. (2023, May 9). **Dogs in Mythology and Folklore
from Around the World.** <https://www.culturefrontier.com/>

Ooca mental wellness clinic. (2567). **ความสำคัญของสัตว์เลี้ยงใน
ชีวิตประจำวัน: มุมมองทางจิตวิทยา.**

<https://ooca.co/blog/importance-of-pets-in-daily-life>

Springnews. (2568, 4 กุมภาพันธ์). ประโยชน์ของการเลี้ยงสุนัข ได้อยู่กับปัจจุบัน
เข้าถึงความหมายของชีวิต. **สปริงนิวส์.**

<https://www.springnews.co.th/lifestyle>

กลวิธีการสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนา

The Strategy of Term Creation for the Components of Lanna's Kalae House

กรชนก นันทนก*¹ สมประสงค์ แสงอินทร์²

Kornchanok Nanthakanok*¹ Somprasong Saeng-in²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีไวยากรณ์การสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนาตามแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลัทธิภาษาศาสตร์ที่นำมาศึกษาได้จากตัวบทที่ปรากฏใช้ จำนวน 71 คำ ผลการศึกษาพบว่า คำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลแสดงให้เห็นถึงวากยสัมพันธ์ที่หลากหลาย โดยมีกลวิธีทางไวยากรณ์การสร้างคำ 4 กลวิธี ได้แก่ 1) กลวิธีคำมูล 2) กลวิธีกริยาวลี พบลักษณะกริยาเรียง และภาคแสดงกริยา 3) กลวิธีนามเรียง พบนามเรียงแบบนาม-นาม และนามเรียงแบบนาม-ส่วนขยาย และ 4) กลวิธีนามวลี พบนามวลีที่มีลักษณะแบบนามวลี-ภาคแสดงกริยา ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับลักษณะประโยคพื้นฐาน และลักษณะประโยคพื้นฐานแสดงกริยาซับซ้อน ซึ่งแต่ละกลวิธีมีความสัมพันธ์เชิงไวยากรณ์และความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ที่สะท้อนระบบความคิดและวิถีที่คนไทยล้านนา

* Corresponding author, e-mail: knanthakanok@gmail.com

¹ อาจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Lecturer Dr., Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University

² อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

² Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University

เชื่อมโยงส่วนประกอบของเรือนกาแลกับการมองโลก วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม
วัฒนธรรม และสังคมที่เป็นเอกลักษณ์ของล้านนา

คำสำคัญ: คำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนา การสร้างคำ ไวยากรณ์หน้าที่
นิยมแบบลัทธิภาษา

Abstract

This paper is aimed to study for the grammatical strategy of term creation for the components of Lanna's Kalae house by using Functional-Typological Grammar framework. The data for this study were obtained from 71 words found in the text. The results showed that the terms used to describe the components of a traditional Thai Lanna-style house demonstrate a variety of syntactic relationships, with four grammatical word-forming strategies identified: 1) Root word strategy, 2) Verb phrase strategy: found in Serial verbs and Verb predicate, 3) Serial Noun strategy: found in noun-noun and noun-modifier; and 4) Noun phrase strategy: found in noun phrases with noun-predicate verb structure, similar to basic sentences and basic sentences with complex verbs. Each strategy has grammatical and semantic relationships that reflect the thought systems and ways in which Lanna Thai people connect the components of the Lanna's Kalae house with their unique worldview, way of life, beliefs, values, culture, and society.

Keywords: Components of Lanna's Kalae house terms Term creation Functional-Typological Grammar

บทนำ

เรือนกาแลเป็นสถาปัตยกรรมล้านนาที่มีลักษณะเด่นโดยส่วนยอดของหลังคามีการประดับไม้แกะสลักที่เรียกว่า กาแล เรือนไม้ไทยโบราณแบบเรือนกาแลเป็นที่นิยมสร้างกันในภาคเหนือ ซึ่งลักษณะบ้านเรือนสามารถแสดงออกได้ถึงลักษณะเฉพาะของกลุ่มชนนั้น ๆ อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ดังที่ ฐาปนีย์ เครือระยา (2560) ได้กล่าวว่า “เรือนกาแลเป็นเรือนที่นิยมสร้างกันมาในกลุ่มคนยวนล้านนา โดยมีพื้นที่ใช้สอยที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตและคติความเชื่อ” สอดคล้องกับประวัติความเป็นมาของคนล้านนาตั้งแต่เริ่มตั้งถิ่นฐานในช่วงแรก อาจกล่าวได้ว่าสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความคิด วิถีชีวิตของคนล้านนา อีกทั้งยังสะท้อนโลกทัศน์ผ่านการใช้ภาษาในชื่อเรียกส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว การใช้ภาษาแสดงให้เห็นถึงการกลั่นกรองทางความคิด ภูมิปัญญา และการปรับตัวให้เหมาะสมกับถิ่นที่อยู่ รวมไปถึงความเชื่อของกลุ่มคนในชุมชนล้านนา ดังเช่นงานวิจัยของ วรขพร อารยพันธุ์ (2562) ที่ได้ศึกษาศัพท์สัมพันธ์กลุ่มชาติพันธุ์ไทในล้านนา อันแสดงให้เห็นว่าขอบเขตของการใช้ภาษาที่ปรากฏในด้านสถาปัตยกรรมก็สามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนได้

การประกอบสร้างคำในหมวดหมู่ต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ของผู้ใช้ภาษาผ่านการสร้างคำลักษณะที่ต่างกัน การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับกลวิธีการประกอบสร้างคำ อาทิ การประสมสร้างคำในภาษาไทย (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, 2561) การเปรียบเทียบกลวิธีการสร้างคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาล้านนา 5 ช่วงสมัย (ศราวุธ หล่อดี และผณิตรา อีรานนท์, 2561) การตั้งชื่ออาหารพื้นบ้านล้านนาในจังหวัดเชียงราย (อาภิสรา พลรัตน์ และ ไกรสิทธิ์จามรจันทร์สาขา, 2562) ระบบคำเรียกชิ้นส่วนและอะไหล่ยนต์ไทยในมุมมองภาษาศาสตร์ปริชาน (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, 2563) เป็นต้น อย่างไรก็ตามยังไม่มีผู้สนใจศึกษาหมวดหมู่คำเรียกชื่อในงานสถาปัตยกรรม

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทฤษฎีทางไวยากรณ์การสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนา ตามแนวคิดทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา (Givon, 2001) เป็นแนวคิดหนึ่งในภาษาศาสตร์ปริชาณที่ใช้วิเคราะห์ไวยากรณ์ภาษาโดยเน้นเรื่องหน้าที่และการใช้ภาษาในบริบทพร้อมกับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและหน้าที่ของภาษาว่าจะต้องมีควบคู่กันไป รวมทั้งพิจารณาองค์ประกอบด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายภาษาด้วยทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาทฤษฎีทางไวยากรณ์การสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนา

แนวคิดและทฤษฎี

การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีหน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา (Functional-Typological Grammar) ตามแนวของ กิวอน (Givon, 2001) เป็นทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ไวยากรณ์ภาษาโดยเน้นเรื่องหน้าที่และการใช้ภาษาในบริบทพร้อมกับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและหน้าที่ของภาษาว่าจะต้องมีควบคู่กันไป พื้นฐานของแนวคิดนี้มาจากพื้นฐานทางข้อเท็จจริงที่ว่าหน้าที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบรูปแบบหรือโครงสร้างเปลี่ยนได้ช้ากว่าหน้าที่ในการสื่อสาร

หลักการสำคัญในทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา ได้แก่

1. อธิบายธรรมชาติของภาษาที่บุคคลใช้สื่อสารทำความเข้าใจกันในชุมชน
2. เน้นการศึกษาภาษาในเรื่องของระบบคิดที่สะท้อนให้เห็นในโครงสร้างและความหมายในภาษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาษาในแนวภาษาศาสตร์ปริชาณ

3. การใช้ภาษาของมนุษย์สามารถอธิบายได้ ระบบไวยากรณ์ ระบบคำ ระบบความหมาย รวมไปถึงหน้าที่ในการใช้ภาษาล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการใช้ภาษา

4. การประยุกต์ไวยากรณ์กับการศึกษาแบบลักษณะของภาษา เพื่อสรุปกฎเกณฑ์ข้ามภาษาเกี่ยวกับกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์และการไล่เลื่อมกันของหมวดหมู่ไวยากรณ์ ซึ่งเป็นลักษณะที่ภาษาต่าง ๆ ทั่วโลกมีเหมือนกัน

5. ศึกษาภาษาเฉพาะสมัยและภาษาข้ามสมัยด้วย โดยศึกษาประวัติศาสตร์ภาษาที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับรูปและความหมายของภาษาที่ปรากฏในปัจจุบัน โดยอาศัยแนวคิดของการกลายเป็นคำไวยากรณ์และการไล่เลื่อมของหมวดหมู่ไวยากรณ์เป็นสำคัญ รวมทั้งพิจารณาองค์ประกอบด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายภาษาด้วย อาทิ วัฒนธรรม สังคม เป็นต้น

การสื่อสารของมนุษย์ตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน คือ คำ (word) ประโยค (clause) และสัมพันธ์สาร (discourse) โดยเสียง (morpheme) เข้ารหัสรวมเป็นคำที่มีความหมาย (meaning) เพื่อใช้สื่อความคิด (concepts) คำต่าง ๆ จะเป็นตัวนำพาข้อมูล (information) เข้ารหัสไวยากรณ์รวมเป็นประโยคเพื่อใช้สื่อความ (propositions) ประโยคหลายประโยคปรากฏรวมกันเป็นสัมพันธ์สารที่สื่อความได้หลายความ ซึ่งมีการเชื่อมโยงความ (coherence) เข้าด้วยกัน การศึกษาในระดับคำมีความหมายทั้งในลักษณะที่เป็นภายในและภายนอก คำเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในไวยากรณ์ประโยค คำมีอรรถลักษณะ (semantic features) ทางความหมายแบ่งเป็นชั้น ๆ ซับซ้อนกัน ส่วนความหมายภายนอก อรรถลักษณะของคำเป็นตัวกำหนดหมวดหมู่คำในคลังศัพท์ ซึ่งอธิบายโครงสร้างที่เป็นเครือข่ายของคำศัพท์ ที่เรียกว่า วงความหมาย (semantics field) โดย คำ สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ คำเนื้อหา (content words) เป็นคำศัพท์ (lexical words) ที่มีความคงที่สามารถแสดงมโนทัศน์ทางวัฒนธรรมหรือประสบการณ์ของผู้ภาษานั้น ๆ ส่วนคำหน้าที่ (functional words) ประกอบไปด้วยคำไวยากรณ์ (grammatical words) ทำหน้าที่ในโครงสร้างไวยากรณ์ของประโยคเชื่อมโยงความในสัมพันธ์สาร และคำแปลง (derivational words) เป็นคำที่สร้าง

หมวดหมู่ไวยากรณ์ใหม่จากคำในหมวดหมู่ไวยากรณ์ที่มีอยู่แล้ว อันแสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีนี้จะช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างรูปคำกับหน้าที่ อีกทั้งยังสะท้อนโลกทัศน์ของผู้ใช้ภาษาผ่านโครงสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนาได้อีกด้วย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลคำเรียกส่วนประกอบเรือนล้านนากาแล จำนวน 71 คำ ที่ปรากฏในหนังสือเรือนกาแล ของเฉลียว ปิยะชน (2552) และหนังสือเรือนล้านนากับวิถีชีวิต ของ ฐานันท์ เครือระยา (2560) โดยคัดเลือกเฉพาะคำที่เป็นส่วนประกอบทางกายภาพ และไม่นับคำซ้ำ หรือคำพ้อง ตรวจสอบความหมายของคำกับพจนานุกรมภาษาล้านนา (ยุพิน เข็มมุกด์ และคณะ, 2550) และพจนานุกรมไทย-ล้านนา (วันชัย พลเมืองดี, 2564) จากนั้นวิเคราะห์กลวิธีไวยากรณ์การสร้างคำตามแนวคิดทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะภาษา (Givon, 2001) โดยพิจารณาความสัมพันธ์ของโครงสร้างและหน้าที่ของคำในการสื่อสารเป็นหลัก รวมถึงความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์

ผลการวิจัย

กลวิธีการสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนาพบโครงสร้างวากสัมพันธ์ที่หลาย ได้แก่ กลวิธีคำมูล กลวิธีกริยาวลี กลวิธีนามวลี และกลวิธีประโยค โดยวิธีไวยากรณ์การสร้างคำส่วนใหญ่ปรากฏโครงสร้างเหนือระดับคำขึ้นไป แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ไวยากรณ์และความสัมพันธ์เชิงอรรถศาสตร์ ดังนี้

1. **กลวิธีคำมูล** ลักษณะที่คำที่มีความหมายประจำคำชัดเจนสมบูรณ์ในตัวเอง ปรากฏจำนวน 7 คำ ได้แก่ กั่วบ ‘แผ่นไม้จริงแบนหนาประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร ที่ติดตั้งพาดในแนวยาวตามตัวเรือนเพื่อรองรับน้ำหนักของกระเบื้องดินขอ’ ปล่อง ‘หน้าต่าง’ ผว ‘เครื่องปิดกั้นด้านนอก’ ยาง ‘ไม้รับชายคา หรือไม้โครงสร้างส่วนยอดเสาที่

47

ที่ปรากฏในโครงสร้างนี้แสดงความสัมพันธ์ทางความหมาย ได้แก่ ชนิด-สมาชิก และ
สิ่ง-รูปอุปลักษณ์ ดังต่อไปนี้

ชนิด-สมาชิก โดยความสัมพันธ์ที่คำหลักแสดงชนิดของคำขยาย

ไม้-แป้น (ไม้-ไม้กระดาน)

‘ไม้กระดาน ไม้ฐาน’

ไม้-[แป้น-ต่อง] (ไม้-ไม้กระดาน)

‘ไม้กระดานที่แข็งแรงและกว้างปูไว้
กลางห้องนอนสำหรับการเดินที่
ไม่ต้องการให้รบกวนผู้อื่น’

สิ่ง-รูปอุปลักษณ์ โดยความสัมพันธ์ที่คำขยายมีการขยายหมวดหมู่ในเชิง
อุปลักษณ์ มองว่า สิ่ง เป็นรูปทรงที่มีขนาดเล็กมีรูเหมือนช่องต่าง ๆ

ประตู-ป่อง (ประตู-รู, ช่อง, หน้าต่าง) ‘หน้าต่าง’

แบบที่ 2 โครงสร้าง X-y → Xy แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ของ
หน่วยคำสมาชิกเป็นแบบ คำหลัก-คำขยาย โดยคำหลัก แสดงโดย X และคำขยาย
แสดงลักษณะที่เฉพาะเจาะจงไปที่คำหลัก แสดงโดย y ซึ่งในส่วน of คำขยายเพียงลำพัง
ไม่สามารถเป็นตัวแทนของคำนามวลีทั้งหมด ดังต่อไปนี้

ส่วนประกอบ-รวม แสดงความสัมพันธ์ที่คำหลักแสดงขึ้นส่วนหรือส่วนหนึ่ง
ของคำขยาย

กลอน-ประตู (กลอน-ประตู)

‘กลอนประตู’

ฝา-เรือน (ฝา-บ้าน)

‘ฝาผนังบ้าน’

เสา-เรือน (เสา-บ้าน)

‘เสาหลักที่ไขยึดโครงสร้างบ้าน’

รั้ว-บ้าน (รั้ว-บ้าน)

‘รั้วรอบบ้าน’

รวม-ส่วนประกอบ แสดงความสัมพันธ์ที่คำหลักแสดงส่วนร่วมทั้งหมด
ของคำขยาย โดยนามวลีนี้เป็นลักษณะการสร้างแบบนามนัย (metonymic)
ผ่านกระบวนการปริชาน ซึ่งคำขยายจะระบุชนิดย่อยของคำหลัก

ท้อม-ครัว (ที่กำบัง/ห้องขนาดเล็ก-ครัว) ‘ห้องครัว’
 ท้อม-น้ำ (ที่กำบัง/ห้องขนาดเล็ก-น้ำ) ‘ห้องน้ำ’

รวม-ส่วนประกอบเด่น แสดงความสัมพันธ์ที่คำหลักแสดงส่วนร่วมทั้งหมดของคำขยาย โดยเป็นลักษณะการสร้างแบบนามนัยที่คำขยายแสดงส่วนประกอบเด่นของคำหลัก

ห้อง-ไฟ (ห้อง-ไฟ) ‘ห้องครัว’

สิ่ง-ลักษณะ/ลวดลาย แสดงความสัมพันธ์ที่คำหลักแสดงส่วนร่วมทั้งหมดของคำขยาย โดยเป็นลักษณะการสร้างแบบนามนัยที่คำขยายแสดงลักษณะหรือลวดลายที่เป็นลักษณะเด่นของคำหลัก

ฝา-[ตา-ผ้า] (ฝา-ลายผ้าสีเหลี่ยม) ‘ผาผนังบ้านมีลักษณะลายผ้าสีเหลี่ยม’

รั้ว-[ตา-แสง] (รั้ว-ลายตาราง) ‘รั้วไม้ไผ่สานลายตาราง’

รั้ว-ฮี (รั้ว-สานเป็นซี่) ‘รั้วไม้ไผ่สานท่างเป็นซี่’

รั้ว-[สะลาบ] (รั้ว-สานทึบ) ‘รั้วไม้ไผ่สานทึบ’

ชนิด-สมาชิก แสดงความสัมพันธ์ที่คำหลักแสดงชนิดของคำขยาย

ฝา-[ไม้-บัว] (ฝา-ไม้ไผ่) ‘ผาผนังบ้านที่ทำจากไม้ไผ่เป็นหลัก’

สิ่ง-ตำแหน่ง แสดงความสัมพันธ์ที่คำขยายแสดงตำแหน่งของคำหลัก

ชื่อ-กลาง (ชื่อ-กลาง) ‘ไม้เครื่องบนสำหรับยึดหัวเสา ด้านขวาง’

แป-[หัว-เสา] (ไม้เหลี่ยม- หัวเสา) ‘ไม้หน้าสี่เหลี่ยมจัตุรัส ที่พาดอยู่บนหัวเสาทำหน้าที่รับน้ำหนักของจันทันและแปอื่น ๆ ที่อยู่บนหลังคา’

สิ่ง-แหล่ง แสดงความสัมพันธ์ที่คำขยายแสดงแหล่งของสิ่งที่คำหลักแสดง
แหวน-เดิน (จ้าว-ลานรับแขก) ‘จ้าวกรุกันห้อง’

แหล่ง-สิ่ง แสดงความสัมพันธ์ที่คำขยายแสดงสิ่งของเด่นในคำหลักที่แสดง
สถานที่

ฮ้านน้ำ (ที่ตั้ง-น้ำ) ‘ที่ตั้งสำหรับวางหมอน้ำดื่ม’

แหล่ง-ลักษณะ แสดงความสัมพันธ์ที่คำขยายแสดงลักษณะแหล่งของ
คำหลัก

ชาน-ฮ่อม (ชานบ้าน-รู, ช่องแคบ) ‘พื้นที่ทางเดินยาวบริเวณกลาง
เรือน’

สิ่ง-สิ่งเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ที่คำขยายแสดงสิ่งที่นำมาเปรียบกับคำหลัก
คำขยายที่นำมาเปรียบเทียบที่พบคือ ส่วนอวัยวะของสัตว์ ที่อยู่ของสัตว์ สิ่งของ และเพศ
โดยนามวลีนี้เป็นลักษณะการสร้างแบบอุปลักษณ์ (metaphorical) ผ่านกระบวนการ
ปริชานที่อาศัยการเปรียบกับสิ่งอื่นที่คล้ายกัน แต่เข้าใจง่ายกว่าเป็นรูปธรรมมากกว่า
ซึ่งวิธีการนี้แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและการมองโลกของผู้ใช้ภาษา ตัวอย่างดังนี้

ลิ้ม-[ทาง-เหยี่ยว] (ลิ้ม-หางนกเหยี่ยว) ‘เดือยรูปทรงคล้ายหาง
เหยี่ยวประกบกับร่อง
หมุดใช้ในการเข้าไม้’

[ไช-รา] – [ปีก-นก] (ส่วนที่ยื่นจากฝา/จั่ว-ปinn) ‘ส่วนของหลังคาที่
ยื่นออกมาจากผนังหรือ
หน้าจั่ว’

เสา-[แหล่ง-หมา] (เสาที่อยู่อาศัย-หมา) ‘เสาหลักที่ตั้งรับหลังคา
บริเวณบันไดทางขึ้น
บ้าน’

เสา-นาง (เสา-ผู้หญิง) ‘เสาที่ฝังคู่กับเสามงคล’

ในพิธีปลูกเรือนตาม
ความเชื่อของประเพณี
ล้านนา'

สิ่ง-เจ้าของ ความสัมพันธ์ที่คำขยายแสดงความเป็นเจ้าของสิ่งที่แสดงโดย
คำหลัก

หิ้ง-[ผี-เรือน] (หิ้ง-วิญญาณบรรพบุรุษ) 'หิ้งบูชาที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็น
ที่สถิตของวิญญาณ
บรรพบุรุษหรือผีที่เชื่อว่า
เป็นผู้ดูแลบ้านเรือน'

สิ่ง-วัสดุ ความสัมพันธ์ที่คำขยายแสดงวัสดุที่ใช้ทำสิ่งที่แสดงโดยคำหลัก
ฮั่ว-คั่ว (รั้ว-ไม้ไผ่รวก) 'รั้วบ้านทำจากไม้ไผ่รวก'

แบบที่ 3 โครงสร้าง $x-y \rightarrow z$ แสดงความสัมพันธ์ที่อยากจะคาดเดาของคำ
สมาชิก โดยมีลักษณะการสร้างคำแบบเฉพาะ ความหมายที่ได้จากคำสมาชิกต้อง
อาศัยความรู้ ประสบการณ์ หรือการรับรู้เรื่องราว ไม่ใช่ความหมายโดยตรง ต้องผ่าน
กระบวนการปริชาน ลักษณะนามวลีกลุ่มนี้จึงมีลักษณะการสร้างแบบนามนัยและ
แบบอุปลักษณ์ ตัวอย่างดังนี้

ลักษณะเด่น - รูปทรง คำสมาชิกที่ 1 แสดงลักษณะเด่นของสิ่ง ซึ่งเป็น
วิธีการสร้างคำแบบนามนัยโดยการนำส่วนประกอบเด่นมาใช้สร้างคำ และคำสมาชิกที่ 2
แสดงรูปทรงโดยการเปรียบเทียบกับส่วนประกอบผิวหนึ่งของปลาที่มีลักษณะเป็นเกล็ด

แป้น-เกล็ด (แป้น-เกล็ด) 'กระเบื้องไม้คล้ายกระเบื้องทาง
มนเหมือนเกล็ดปลา'

วัสดุ-รูปทรง คำสมาชิกที่ 1 แสดงวัสดุที่เป็นส่วนประกอบหลักของสิ่ง
โดยนำมาใช้สร้างคำด้วยวิธีการแบบนามนัย และคำสมาชิกที่ 2 แสดงรูปทรงของสิ่ง

โดยการเปรียบเทียบกับตะขอที่มีปลายด้านหนึ่งลักษณะรูปทรงโค้งงอและสามารถเกี่ยวกันได้

ดิน-ขอ (ดิน-ตะขอ)

‘หลังคากระเบื้องดินเผา’

นอกจากนี้ยังพบ กลวิธีนามวลีที่ความสัมพันธ์ของคำขยายแสดงสิ่งที่นำมาเปรียบกับคำหลัก ด้วยวิธีการอุปลักษณ์ โดยคำขยายที่นำมาเปรียบเทียบที่พบ ได้แก่ อวัยวะ สิ่งของ สัตว์ อาหารสัตว์ ตัวอย่างดังนี้

สิ่ง-อวัยวะ

ใบ-ดั่ง (ใบ-สันจมูก)

‘ไม่เหลื่อมแบบปลายล่างเข้าเดียว
ยึดกับกึ่งกลางข้อ ส่วนปลายบน
แต่งให้มีขนาดเล็กกลเสียบเข้าอกไก่
เพื่อยึดและรับน้ำหนักอกไก่’

อวัยวะ-สิ่ง

หัว-เทียน (หัว-เทียน)

‘ส่วนปลายยอดเสาที่ควั่นเป็นรูป
ทรงกระบอกขนาด 3 - 4 ซม. ยาว
ประมาณ 4 นิ้ว เอาไว้ยึดข้อให้ติด
กับเสา’

ปีก-ยาง (อุปลักษณ์อวัยวะสัตว์-สิ่งเปรียบ)

‘ไม่เหลื่อมแบนรับ
น้ำหนักจากเต้าสู่เสา’

สิ่ง-อาหารสัตว์

ก๊อก-[ข้าว-แมว] (กลอง-อาหารแมว)

‘รูเจาะที่ไม่ข่มตุเพื่อให้
เดือยของบานประตูสอด
ลงไป มีลักษณะคล้าย
ภาชนะทรงกระบอกหรือ
ถ้วยที่ไว้ใส่ข้าวให้แมว’

แหล่ง-สัตว์

[ตะ-พาน]-หนู (สะพาน-หนู)

‘ไม่เหลื่อมยึดติดด้านบนของเชิง
ชายช่วยรับกระเบื้องแถวล่างสุด
ของเชิงชายให้ยึดพื้นที่เชิงชาย’

3.2 นามเรียงแบบนาม-ส่วนขยาย นามวลีแบบนามวลี-ส่วนขยาย พบโครงสร้าง คำหลัก-คำขยาย เฉพาะแบบ ที่ 2 คือ $X-y \rightarrow Xy$ โดยคำขยายแสดง ลักษณะที่เฉพาะเจาะจงไปที่คำหลักและคำขยายเพียงลำพังไม่สามารถเป็นตัวแทน ของคำนามวลีทั้งหมด ตัวอย่างดังนี้

สิ่ง-ลำดับที่/จำนวน ความสัมพันธ์ที่คำขยายแสดงลำดับที่หรือจำนวน ของวัตถุที่แสดงโดยคำหลัก

เสา-เดียว (เสา-เดียว)

‘เสาไม้ที่ทำหน้าที่รองรับโครงสร้าง
เรือนใต้ถุนสูง’

เสา-เอก (เสา-เอก)

‘เสาต้นแรก, เสามงคล’

สิ่ง-รูปทรง แสดงความสัมพันธ์ที่คำขยายแสดงลักษณะเด่นที่เป็นรูปทรง ของสิ่งที่แสดงโดยคำหลัก ซึ่งเป็นวิธีการสร้างคำแบบนามนัย

แป-หลวง (แป-ใหญ่)

‘ไม่เหลื่อมแบนขนาดเท่าช้อนที่พาด
อยู่บนหัวเสาประธาน มีลักษณะ
เป็นไม้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ไขว้รองรับ
โครงสร้างหลังคา’

เสา-ปัก (เสา-เตี้ย)

‘เสาตอม่อ, เสาสั้นสำหรับรอด’

4. กลวิธีนามวลี แสดงวากยสัมพันธ์ของนามวลีที่มีลักษณะแบบนามวลี-ภาคแสดง กริยา ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับประโยค โดยมีโครงสร้างของหน่วยแสดงไวยากรณ์ ประโยค ประกอบด้วย ประธาน กริยา และกรรม ส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์ทาง ไวยากรณ์เป็นแบบหน่วยหลักนาม โดยแสดงโครงสร้างทางไวยากรณ์ของหน่วยนาม

ได้แก่ ประธาน ภาคแสดง กรรมตรง และวิเศษณ์ รวมถึงแสดงความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ ได้แก่ ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ เครื่องมือ และสถานที่ กลวิธีนามวลีพบ 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะประโยคพื้นฐาน และลักษณะประโยคพื้นฐานกริยาซับซ้อน ปรากฏการใช้ จำนวน 16 คำ ตัวอย่างดังนี้

4.1 ลักษณะประโยคพื้นฐาน แสดงโครงสร้างนามวลีกับภาคแสดงกริยาที่มีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์แบบ ประธาน-กริยา-(กรรม) โดยมีหน่วยหลักประธานทำหน้าที่ทางความหมายต่างกันไปได้แก่ เครื่องมือ สถานที่ เครื่องมือ ผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ แสดงตัวอย่าง ดังนี้

1) โครงสร้าง ประธาน – กริยา

อรรถสัมพันธ์ เครื่องมือ – กริยา

ฮาง-ริน (ราง-ริน) ‘ร่างทำเป็นร่องยาวๆ เพื่อส่งน้ำ’

อรรถสัมพันธ์ สถานที่ – กริยา

ห้อง-นอน (ห้อง-นอน) ‘ห้องนอน’

ข้าว-อย่าง (สะพาน-เดิน) ‘ไม้ไผ่ยึดประกบติดกับตั่ง, ไม้เหล็บบนวางคู่ขนานยึดประกบส่วนของตั่ง โดยลอดผ่านจั่วกรุกันห้องตรงที่มีช่องลมใช้ยึดตั่งทำให้โครงหลังคามั่นคงและสะดวกในการจะขึ้นไปซ่อมหลังคา’

2) โครงสร้าง กรรม – กริยา

อรรถสัมพันธ์ ผู้ถูกกระทำ – กริยา

ฝา-ตั่ง (ฝา-แนวตั่ง) ‘ฝาไม้วางเรียงลูกกรุดตามแนวตั่ง’

ฝา-ตาก (ฝาบ่าน-ลัม, หงายหลัง) ‘ฝาไม้มีระนาบเอียง โดยผายส่วนบนให้เอนออก’

ฝ่า-ไหล (ฝ่า-เลื่อน) ‘ฝ่าไม้สองชั้นที่ตีเว้นช่องสลับกัน
สามารถเลื่อนเปิด-ปิดเพื่อควบคุม
แสงและลมเข้าออกได้’

3) โครงสร้าง ประธาน – กริยา – กรรม

อรรถสัมพันธ์ สถานที่ – กริยา – กรรม

ท่อม-อาบ-น้ำ (ที่กำบัง/ห้องขนาดเล็ก-อาบน้ำ) ‘ที่กำบังสำหรับ
อาบน้ำ’

รั้ว-ตั้ง-บ่อง (รั้ว-เสียบ/แทง-รู) ‘รั้วที่ทำด้วยไม้ไผ่หรือไม้
เนื้อแข็งเป็นเสายาว
ประมาณ 2 เมตร เจาะรู
3-4 รู สำหรับสอดท่อน
ไม้หรือกิ่งไม้ยาวๆหรือไม้
ไผ่ขนาดพอเหมาะกับรู’

ฝ่า-ลับ-นาง (ฝ่า-ซ่อน-ผู้หญิง) ‘ฝ่าเรือนล้านนาที่ยื่นยาว
ออกมาจากตัวเรือนหลัก
เพื่อเป็นที่กำบังหญิงสาว
ให้หลบซ่อนตัว’

อรรถสัมพันธ์ ผู้กระทำ – กริยา – กรรม

มือ-ดิ่ง-ประตู (มือ-ดิ่ง-ประตู) ‘ส่วนประกอบของกลอน
ประตูที่ใช้มือในการดิ่ง
หรือผลักเพื่อเปิด-ปิด’

อรรถสัมพันธ์ เครื่องมือ – กริยา – กรรม

ไม้-ก้าน-ฝา (ไม้ระแนง-กั้น-ฝา) ‘ไม้ระแนงมีหน้าที่ยึดติด
หลังคา’

[เสา-ตั้ง]-ตั้ง-ดิน (เสาดั่ง-เสียบ/แทง-ดิน) 'เสาไม้ที่ตั้งตรงลงในดิน
เพื่อเป็นเสารองรับ
โครงสร้างหลังคาบ้าน'

4) โครงสร้าง ประธาน – กริยา – หน่วยเสริม

อรรถสัมพันธ์ เครื่องมือ-กริยา-จำนวน

แวง-ก๊ับ-ก๊ (แวง-คืบ-คู้) 'คานไม้ที่ใช้ประกบกับเสาเรือน
จากด้านนอกทั้งสองข้าง'

4.2 ลักษณะประโยคพื้นฐานแสดงกริยาซับซ้อน แสดงโครงสร้างนามวลี
กับภาคแสดงกริยาที่มีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์แบบ ประธาน-กริยา-กริยา
โดยปรากฏหน่วยกริยาเรียงแสดงเจตนา ซึ่งแสดงการกระทำ 2 การกระทำที่ทับซ้อนกัน
มีกริยาคำหนึ่งแสดงเจตนาและอีกคำกริยาหนึ่งแสดงการกระทำ จากข้อมูลพบ 1 คำ ดังนี้

1) โครงสร้าง ประธาน – กริยา – กริยา

อรรถสัมพันธ์ เครื่องมือ-กริยาเจตนา-กริยากระทำ

[ไไข-รา]-กั้น-สาด (ส่วนของหลังคา-กั้น-สาด) 'ส่วนหนึ่งของ
หลังคาที่ยื่นออกมาจาก
ตัวเรือนเพื่อทำหน้าที่บัง
แดดและฝน'

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้แสดงกลวิธีทางไวยากรณ์การสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแล
ล้านนา จำแนกได้ 4 กลวิธี ได้แก่ 1) กลวิธีคำมูล คือ ลักษณะที่คำที่มีความหมาย
ประจำคำชัดเจนสมบูรณ์ในตัวเอง 2) กลวิธีกริยาลี คือ ลักษณะที่คำแสดง
วากยสัมพันธ์เหมือนกันกับกริยาลีในประโยค พบ 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะกริยาเรียง
แสดงโครงสร้างกริยาเรียงต่อกันโดยไม่มีคำเชื่อม และลักษณะภาคแสดงกริยา

แสดงโครงสร้างกริยาวิลี โดยที่กริยาหลักมีกรรมมารองรับ 3) กลวิธีนามเรียง คือ ลักษณะคำที่ประกอบไปด้วยหน่วยคำหลักและหน่วยขยาย พบ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะนามเรียงแบบนาม - นาม พบโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่สัมพันธ์กับความหมาย 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบที่ 1 คือ $X - x \rightarrow x$ แบบที่ 2 คือ $x - y \rightarrow xy$ และแบบที่ 3 คือ $x - y \rightarrow z$ และลักษณะนามเรียงแบบนาม - ส่วนขยาย พบโครงสร้างทางไวยากรณ์ 1 รูปแบบ คือ แบบ $x - y \rightarrow xy$ กลวิธีนามเรียงเป็นกลวิธีการสร้างคำที่พบมากที่สุดและมีลักษณะหลากหลายทางไวยากรณ์ ส่วนกลวิธีสุดท้าย คือ 4) กลวิธีนามวลีที่มีวิธีการสร้างคำคล้ายกันกับโครงสร้างของประโยค ซึ่งมีการประกอบสร้างแบบนามวลี-ภาคแสดงกริยา โดยพบ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะประโยคพื้นฐานแสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์แบบ ประธาน-กริยา-(กรรม) และลักษณะประโยคพื้นฐานแสดงกริยาซับซ้อน แสดงโครงสร้างประโยคแสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์แบบ ประธาน-กริยา-กริยา

อภิปรายผลการวิจัย

กลวิธีทางไวยากรณ์การสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรื่อนกาแล้านนา พบว่า กลวิธีแบบนามเรียงเป็นกลวิธีที่พบการประกอบสร้างคำมากที่สุด โดยใช้คำนามหลักประกอบกับคำขยาย ซึ่งเป็นคำที่นำมาจากสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงการใช้ภาษาที่เป็นนามนัยหรืออุปลักษณ์ สะท้อนให้เห็นถึงการมองโลกที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนล้านนามีการเชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ ที่สำคัญรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นส่วนประกอบ ลักษณะ ลวดลาย รูปทรง สิ่งเปรียบ ตำแหน่ง แหล่ง วัสดุ อวัยวะ สัตว์ จำนวน เครื่องมือ และสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศราวุธ หล่อดี และผณิตรา ธีรานนท์ (2561) ที่พบว่าการสร้างคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาล้านนานิมนำคำที่บอกลักษณะ หรือคุณสมบัติมาใช้ในการประกอบสร้างคำเพื่อเรียกสิ่งที่อยู่รอบตัว แยกระดับเจตคติ หรือระบุสิ่งต่าง ๆ ให้ชัดเจน ด้านโครงสร้างทางไวยากรณ์

ของคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนา ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานของ อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2561) ที่ได้ศึกษาการประสมสร้างคำในภาษาไทย พบว่ามีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่พบส่วนใหญ่เป็นแบบนามเรียงเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลภาษาไทยล้านนากับภาษาไทยใหญ่นั้นมีลักษณะของไวยากรณ์การสร้างคำที่คล้ายคลึงกัน อาจกล่าวได้ว่ากลวิธีการสร้างคำแบบนามเรียงเป็นลักษณะการสร้างคำเฉพาะอย่างหนึ่งของภาษาในตระกูลคำโดด

นอกจากนี้ยังพบว่าคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนา มีโครงสร้างคำเรียกเป็นแบบนามวลีที่มีลักษณะคล้ายประโยค คือ โครงสร้างนามวลี - ภาคแสดง สะท้อนให้เห็นถึงการมองเรือน หรือที่อยู่อาศัยของคนล้านนาว่าเป็นพื้นที่กิจกรรม เรือนเป็นเสมือนสิ่งที่มีชีวิต สิ่งที่สามารถใช้งานได้ และมองว่าเรือนไม่ได้เป็นเพียงวัตถุเชิงนามธรรมเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีริคาร์ตัน จัปใจนาย และ อรทัย ชินอัครพงศ์ (2566) ที่ศึกษาคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาไทยถิ่นเหนือจังหวัดเชียงรายแล้วพบว่าลักษณะของคำประกอบขึ้นตามคุณสมบัติในเชิงนามนัยและเชิงอุปลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการนำความเชื่อ การเคารพนับถือ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวมาประกอบสร้างเป็นคำเรียกที่มีลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่น

โครงสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนาที่มีโครงสร้างคำคล้ายประโยค ซึ่งกลวิธีนี้สอดคล้องกับ การศึกษาเรื่องคำนามประสม ที่อัญชลี สิงห์น้อย (2548) ได้กล่าวถึงลักษณะการประสมสร้างคำใหม่ว่ามีกลุ่มนามวลีจำนวนมากที่มีความคล้ายคลึงกับประโยคหรือวลี จากการศึกษากลวิธีทางไวยากรณ์การสร้างคำทั้ง 4 กลวิธี ยังพบว่าการประกอบสร้างคำนั้นที่เป็นการสัมพันธ์เชิงไวยากรณ์ ทั้งคำหลัก คำขยายจำนวนมากล้วนสัมพันธ์กันโดยผ่านกระบวนการปริชานในการเลือกใช้คำที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และโลกทัศน์ของผู้ใช้ภาษา อันเป็นความสัมพันธ์ในเชิงอรรถศาสตร์อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

เฉลียว ปิยะชน. (2552). **เรือนกาแล**. เมืองโบราณ.

ฐาปนีย์ เครือระยา. (2560). **เรือนล้านนากับวิถีชีวิต** (พิมพ์ครั้งที่ 2).

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม .

ธีรรัตน์ จับใจนาย และ อรทัย ชินอัครพงศ์. (2566). อรรถศาสตร์ปริชานของคำ
เรียกชื่อสัตว์ในภาษาไทยถิ่นเหนือ จังหวัดเชียงราย. **วารสารสันติศึกษา
ปริทรรศน์ มจร**, 11(1), 95-105.

ยุพิน เข้มมุกด์, ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์ และ อุบลพรรณ วรณสัย (บรรณาธิการ).
(2550). **พจนานุกรมภาษาล้านนา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่, สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม.

วรชพร อารยพันธุ์. (2562). ศัพท์สัมพันธ์กลุ่มชาติพันธุ์ไทในล้านนา. **วารสารวิจัย
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย**, 12(2), 95-114.

วันชัย พลเมืองดี. (2564). **พจนานุกรมไทย-ล้านนา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). ซีเอ็มกรา
ฟิกกรุ๊ป.

ศราวุธ หล่อดี และ ผนินทรา ธีรานนท์. (2561). การเปรียบเทียบกลวิธีการสร้างคำ
เรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาล้านนา 5 ช่วงสมัย. **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**, 26(51), 118-114.

อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2561). การประสมสร้างคำในภาษาไทยใหญ่: ไวยากรณ์
การสื่อสาร และการกลายเป็นคำไวยากรณ์. **รายงานการประชุมวิชาการ
ระดับชาติวลัยลักษณ์วิจัย ครั้งที่ 10**. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2563). ระบบคำเรียกชิ้นส่วนและอะไหล่ยนต์ไทยใน
มุมมองภาษาศาสตร์ปริชาน. **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**,
17(3), 31-48.

อัญชลี สิงห์น้อย. (2548). **ค่านามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย.**

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาภิสรา พลรัตน์ และ ไกรสิทธิ์ จามรจันทร์สาขา. (2562). การตั้งชื่ออาหารพื้นบ้าน

ล้านนาในจังหวัดเชียงราย. **วารสารมังรายสาร**, 7(1), 13-26.

Givon, T. (2001). **Syntax**. John Benjamins.

การศึกษากลวิธีการใช้คำฟรุสวาทในรายการคนตื่นธรรม

A Study of Strategies in the Use of Swear Words in the “Kon Tuen Dhamma” Online Program

เจนจิรา บวบมี^{*1} จิम्मพร เพชสังฆาต² กฤษณา กะทา³ จิตติชญา โมกข์ศักดิ์⁴ ธัญญามาศ พุกสุข⁵

Janejira Buabmee^{*1} Thikamporn Petsangkart² Kridsana Kata³

Thitchaya Moksak⁴ Thanyamas Puksuk⁵

บทคัดย่อ

บทความเรื่องการศึกษากลวิธีการใช้คำฟรุสวาทในรายการคนตื่นธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีที่ใช้คำฟรุสวาทที่ปรากฏในรายการคนตื่นธรรม ซึ่งเก็บข้อมูลจากรายการที่เผยแพร่ผ่านทางแอปพลิเคชัน YouTube ในรูปแบบของการถ่ายทอดสดการสนทนาธรรม ที่ออกอากาศระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2568 ทั้งหมดจำนวน 16 ตอน ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาดำเนินรายการโดย นายณัฐพล บุญสา หรืออาจารย์เปียร์ ทั้งนี้ การศึกษาครั้งนี้ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์กลวิธีที่ใช้คำฟรุสวาทในรายการคนตื่นธรรม จำนวน 9 กลวิธี พร้อมทั้งอธิบายความหมายของคำฟรุสวาทที่ปรากฏในรายการคนตื่นธรรม ว่ามีรูปแบบการใช้ในลักษณะใดบ้าง โดยการนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า มีกลวิธีที่ใช้คำฟรุสวาททั้งหมด 9 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีที่ใช้คำโดยตรงที่สื่อความหมายทางลบ

^{*} Corresponding author, e-mail: janejira.b@nsru.ac.th

¹ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University

²⁻⁵ นักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

²⁻⁵ Undergraduate Student, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University

พบมากที่สุด รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ กลวิธีการใช้คำต้องห้าม กลวิธีการใช้คำกระทบกระเทียบ กลวิธีการใช้คำเปรียบเทียบกับสื่อความหมายทางลบ กลวิธีการใช้คำลงท้ายประโยคที่ไม่สุภาพ กลวิธีการใช้คำที่สร้างความหวาดกลัว กลวิธีการใช้คำอุทานที่สื่อความหมายทางลบ กลวิธีการใช้คำปฏิเสธที่สื่อความหมายทางลบ และพบน้อยที่สุด ได้แก่ กลวิธีการใช้คำสั่งที่สื่อความหมายทางลบ

คำสำคัญ: กลวิธีการใช้คำ คำพสุธาท รายการคนต้นธรรม

Abstract

This article, A Study of Strategies in the Use of Swear Words in the “Kon Tuen Dhamma” Online Program, aimed to study the strategies of using swear words appearing in the Kon Tuen Dhamma program. The data were collected from the program content published on the YouTube platform in the form of live-streamed Dhamma discussion, broadcast during May 2025, totaling 16 episodes, which were included in this study. The program was hosted by Natthaphon Boonsa, also known as Ajarn Beer. The analysis was based on nine strategies of swear word use. In addition, the meanings of the swear words appearing in the program were explained to identify their patterns of use. The findings were presented through descriptive analysis. The results revealed that there were nine strategies of swear word use. The most frequently used strategy was direct negative expressions. This was followed by taboo words, sarcastic expressions, negative similes and metaphors, impolite final particles,

threatening expressions, negative exclamations, and negative refusals. The least frequently used strategy was negative commands.

Keywords: Strategies of language use Swear words Kon Tuen Dhamma

บทนำ

การใช้คำในภาษาไทยนับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความซับซ้อนทางสังคมของผู้คน การเลือกใช้คำที่เหมาะสมในแต่ละบริบทเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง อีกทั้งแสดงถึงมารยาทของผู้ใช้ภาษาไทย ดังที่ เปื้อง ณ นคร (2512: 50) กล่าวว่า “การรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำนั้นว่ามีความจำเป็นอย่างมากสำหรับนักเขียน เพราะคำเป็นเครื่องมือสำคัญที่สื่อความหมายให้ถึงผู้อ่านได้ตรงตามความประสงค์ นักประพันธ์จำเป็นต้องรู้คำมาก ๆ เพื่อนำเอาคำเหล่านั้นมาใช้แสดงความคิดของตนให้ได้ถ้วนและกว้างขวาง”

นอกจากนี้มนุษย์มีการใช้ภาษาที่มีหลากหลายระดับ ตั้งแต่ภาษาไม่เป็นทางการไปจนถึงภาษาที่เป็นทางการ ซึ่งการใช้ภาษาที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์ คำพสุทธานัตถ์อยู่ในระดับภาษาปากหรือภาษาไม่เป็นทางการ มักใช้ในการสื่อสารที่เป็นกันเองหรือแสดงอารมณ์ความรู้สึก อย่างไรก็ตาม การเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมย่อมช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างผู้สื่อสารและสะท้อนถึงกาลเทศะ ตลอดจนมารยาททางสังคม “คำพสุทธานัตถ์” หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “คำหยาบ” เป็นคำพูดที่มีลักษณะรุนแรงและไม่สุภาพ มักใช้เพื่อแสดงอารมณ์ เช่น โกรธ ไม่พอใจ หรือในบางกรณีเพื่อสื่อถึงความใกล้ชิดในหมู่เพื่อนสนิท การใช้คำพสุทธานัตถ์ในภาษาไทยมีความซับซ้อน เนื่องจากไม่ได้จำกัดอยู่เพียงบริบทเชิงลบ แต่ยังสะท้อนถึงวัฒนธรรมและบริบททางสังคมที่หลากหลาย ดังที่ อรวิ บุญนา (2559: 21) ได้กล่าวว่า

“การผรุสวาท การสบถ โดยใช้คำต้องห้าม หมายถึง การต่อว่าผู้ฟังด้วยถ้อยคำรุนแรง การสบถ คือคำพูดที่หลุดปากออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึก โดยปรากฏคำต้องห้าม (Taboo words) หรือถ้อยคำที่คนในสังคมตัดสินว่าเป็นคำหยาบคาย รวมทั้งปรากฏการใช้คำสแลงที่บ่งชี้ถึงคำหรือเรื่องต้องห้าม” ซึ่งคำเหล่านี้มักพบได้ในสถานการณ์ที่ผู้พูดต้องการแสดงออกถึงอารมณ์หรือความรู้สึกอย่างรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาทหรือการด่าทอกันในกลุ่มเพื่อนสนิทหรือในครอบครัว อย่างไรก็ตาม ในบางบริบท การใช้คำหยาบอาจไม่ได้ถูกมองว่าไม่เหมาะสมเสมอไป โดยเฉพาะเมื่อมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความสนุกสนานหรือผ่อนคลายความเครียด ซึ่งสามารถพบได้ในสื่อสังคมออนไลน์หรือในรายการต่าง ๆ ที่ผู้พูดอาจเลือกใช้คำหยาบเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ชม คำผรุสวาทเป็นคำที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ คำผรุสวาทไม่ได้มีความหมายเพียงแค่การด่าทอหรือต่อว่าเสมอไป แต่ในปัจจุบันกลับได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะในการสื่อสารที่เป็นกันเอง หรือเพื่อสร้างความสนิทสนมระหว่างคู่สนทนา สามารถสังเกตได้จากรายการออนไลน์ต่าง ๆ ที่มีนักนำคำเหล่านี้มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสาร เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับชมมากยิ่งขึ้น โดยรายการคนต้นธรรม มีผู้ชมจำนวนมากให้ความสนใจ ดำเนินรายการโดย นายณัฐพล บุญสา หรืออาจารย์เปียร์ เป็นตัวอย่างของการปรับการสื่อสารธรรมดาให้เข้ากับยุคปัจจุบัน โดยใช้สรรพนาม “กู” และ “มึง” แม้เป็นคำหยาบในบริบททั่วไป แต่ถูกนำมาใช้เพื่อดึงดูดความสนใจและสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง การสื่อสารเช่นนี้ช่วยลดความเป็นทางการของธรรมะ ทำให้เข้าถึงผู้ฟังได้ง่าย โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มองว่าธรรมะเป็นเรื่องเคร่งครัด การใช้คำหยาบอย่างเหมาะสมจึงช่วยสร้างความผ่อนคลายและเพิ่มความน่าสนใจของเนื้อหา นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์อย่าง YouTube Facebook และ TikTok มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารของสังคมไทย เปิดโอกาสให้ผู้สร้างเนื้อหาใช้ภาษาที่เป็นกันเองเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้การใช้คำผรุสวาท

เชิงสร้างสรรค์ได้รับความนิยมในบางบริบท โดยเฉพาะใน Content เชิงบันเทิง ทั้งนี้ ผู้ใช้ควรตระหนักถึงความเหมาะสมของภาษาให้สอดคล้องกับบริบทและผู้รับสาร เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและยังคงไว้ซึ่งความเคารพต่อผู้อื่น

สื่อสังคมออนไลน์เป็นแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ช่วยให้ผู้คนสื่อสาร แลกเปลี่ยน ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นได้อย่างรวดเร็ว มีบทบาทสำคัญทั้งด้านการสื่อสาร ธุรกิจ และการศึกษา แพลตฟอร์มยอดนิยม เช่น Facebook YouTube และ TikTok ถูกใช้ในการกระจายข่าวสารและการเรียนรู้ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2559) ให้ความหมายว่า สื่อดิจิทัลที่ใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อ แบ่งปัน และเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ ทำให้เกิดเครือข่ายสังคมจากการติดต่อของ ผู้คนทั่วโลก ด้วยคุณสมบัติที่เปิดโอกาสให้เผยแพร่และเข้าถึงเนื้อหาได้ง่าย สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นช่องทางสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาหลากหลาย เช่น รายการคนต้นธรรมที่เผยแพร่หลักธรรมผ่าน YouTube TikTok และ Facebook ด้วยการสื่อสารตรงไปตรงมา ทำให้ธรรมะเข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้

ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมการใช้คำฟรุสวาทในรายการคนต้นธรรม เนื่องจาก รายการดังกล่าวใช้คำหยาบ ซึ่งโดยทั่วไปถือว่าไม่เหมาะสม แต่ในบริบทนี้ก็กลับถูกใช้เป็นเครื่องมือสื่อสาร เน้นความตรงไปตรงมาและสร้างบรรยากาศเป็นกันเองกับผู้รับชม และลดช่องว่างระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง นอกจากนี้รายการยังมีจำนวนผู้เข้าชมในแต่ละตอน มากกว่าหนึ่งหมื่นคนต่อครั้งและยังไม่มีพบงานวิจัยที่ศึกษาลักษณะการใช้คำฟรุสวาทใน บริบทนี้ จึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาพฤติกรรมการใช้คำฟรุสวาทที่ปรากฏในรายการคนต้นธรรม

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้คำพหูพจน์ในรายการคนต้นธรรม โดยนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจากผู้เชี่ยวชาญหลายท่านมาศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหลักเกณฑ์ กำหนดขอบเขตและกรอบแนวคิดในการศึกษา พฤติกรรมการใช้คำพหูพจน์ที่ปรากฏในรายการคนต้นธรรม อาทิ นักพร อังกูรสินธนา และปิ่นดา เลอเลิศยุติธรรม (2562) ศึกษาพฤติกรรมการใช้คำพหูพจน์ทางภาษา ในภาษาไทย พบว่ามีการใช้พฤติกรรมการใช้คำพหูพจน์จำนวน 12 พฤติกรรม ได้แก่ 1) การใช้คำอุทานแสดงอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบ 2) การใช้คำลงท้ายที่ไม่สุภาพ 3) การใช้คำต้องห้าม 4) การใช้คำที่แสดงความหมายทางลบ 5) การใช้ถ้อยคำเปรียบเชิงลบ 6) การกล่าวถ้อยคำที่มีเนื้อความเกี่ยวกับข้อบกพร่องของผู้ฟัง 7) การไม่ยอมรับ 8) การทำให้กลัว 9) การใช้จรรยาบรรณการสั่ง 10) การประชดประชัน 11) การทำทนาย และ 12) การระงับความสุภาพ

จันทิมา สว่างลาก (2556) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการใช้คำพหูพจน์ในรายการเรียลลิตีโชว์ภาษาไทย” โดยพบการใช้พฤติกรรมการศึกษา 4 กลุ่มพฤติกรรม ได้แก่ 1) พฤติกรรมที่ไม่สุภาพแบบตรง เช่น การตำหนิผู้ฟัง การสั่งให้ผู้ฟังกระทำหรือหยุดการกระทำบางอย่าง 2) พฤติกรรมที่ไม่สุภาพแบบอ้อม เช่น การใช้สำนวนที่มีความหมายในทางลบ 3) พฤติกรรมที่ไม่สุภาพแบบยั่วล้อ เช่น การใช้คำพหูพจน์ด้วยน้ำเสียงที่เล่นที่จริง และ 4) พฤติกรรมที่เสริมความไม่สุภาพ ได้แก่ การใช้คำอุทานที่แสดงความรู้สึกในทางลบ

นอกจากนี้ วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ และวิภาดา รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2561) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการใช้คำพหูพจน์ในรายการเดอะเฟซไทยแลนด์” พบว่ามีการใช้พฤติกรรมการใช้คำพหูพจน์ 4 พฤติกรรม ได้แก่ 1) พฤติกรรมที่แสดงความรู้สึกในทางลบโดยตรงไปตรงมา เช่น การตำหนิผู้ฟัง 2) พฤติกรรมที่คุกคามหน้าด้านบวกลบของผู้ฟัง เช่น การดูถูก การแสดงความรู้สึกไม่พอใจ 3) พฤติกรรมที่ยั่วล้อ เช่น การใช้ถ้อยคำนัยแฝงที่สื่อเจตนา

ประชดประชันเสียดสี และ 4) กลวิธีเสริมความไม่สุภาพ เช่น การใช้เสียง น้ำเสียง สายตา สีหน้า ท่าทาง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากผู้เชี่ยวชาญในครั้งนี้นั้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการวิจัยทั้งหมด 9 กลวิธี ได้แก่ 1) การใช้คำโดยตรงที่สื่อความหมายทางลบ 2) การใช้คำสั้งที่สื่อความหมายทางลบ 3) การใช้คำปฏิเสธที่สื่อความหมายทางลบ 4) การใช้คำอุทานที่สื่อความหมายทางลบ 5) การใช้คำกระทบกระเทียบ 6) การใช้คำเปรียบเทียบกับที่สื่อความหมายทางลบ 7) การใช้คำที่สร้างความหวาดกลัว 8) การใช้คำต้องห้าม และ 9) การใช้คำลงท้าย ประโยคที่ไม่สุภาพ

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.1. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้คำ
- 1.2. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้คำผรุสวาท
- 1.3. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการใช้คำผรุสวาท

ในรายการออนไลน์

- 1.4. รวบรวมและศึกษาการใช้คำผรุสวาทที่ปรากฏในรายการคนต้นธรรม โดย นายณัฐพล บุญสา หรืออาจารย์เปียร์ ทางแอปพลิเคชัน YouTube

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและผู้วิจัยหลาย ๆ ท่าน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกลวิธีการใช้คำผรุสวาท อีกทั้งใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหลักเกณฑ์ เพื่อกำหนดขอบเขตและกรอบแนวคิดในการศึกษา กลวิธีการใช้คำผรุสวาทที่ปรากฏในรายการคนต้นธรรม ผ่านทางแอปพลิเคชัน

YouTube ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ทั้งหมด 9 กลวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้คำโดยตรงที่สื่อความหมายทางลบ หมายถึง การใช้คำหยาบในการด่าแบบตรงไปตรงมา โดยมีความหมายตามรูปศัพท์ เป็นการใช้คำที่สังคมมองว่าไม่เหมาะสมและมีความหมายในทางลบต่อพฤติกรรมหรือบุคลิกของบุคคล ถือเป็น การลดทอนคุณค่าของผู้ฟังและทำลายภาพลักษณ์ อันอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความรู้สึก คำดังกล่าวมักเกี่ยวข้องกับร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมของผู้ฟัง ส่งผลให้การสื่อสารมีลักษณะที่ไม่สุภาพและไม่สร้างสรรค์ อีกทั้งยังรวมถึงการนำข้อบกพร่อง ความล้มเหลว หรือข้อเสียของผู้ฟังมากล่าว เพื่อสร้างความอับอายหรือขี้ไทย ซึ่งส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์และบรรยากาศของการสื่อสาร

2. การใช้คำสั่งที่สื่อความหมายทางลบ หมายถึง การใช้คำที่มีลักษณะเป็นการสั่งให้ปฏิบัติตามหรือบังคับให้ผู้ฟังต้องกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นคำสั่งให้ทำในสิ่งที่ผู้ฟังไม่เต็มใจหรือไม่ประสงค์จะกระทำ อันอาจก่อให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจหรือเกิดความ ขุ่นเคืองใจต่อผู้พูด

3. การใช้คำปฏิเสธที่สื่อความหมายทางลบ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่สื่อถึงการไม่ยินยอม ไม่เห็นด้วยหรือการปฏิเสธต่อความคิดเห็นและการกระทำของผู้ฟัง การใช้ถ้อยคำลักษณะนี้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้พูดที่ต้องการปฏิเสธความสัมพันธ์ทั้งทางความคิดและทางสังคม โดยปรากฏในรูปแบบของการปฏิเสธโดยตรง เช่น การขบไล่ การเพิกเฉย หรือการไม่แสดงความเห็นออกเห็นใจต่อผู้ฟัง ทั้งนี้ การใช้ถ้อยคำลักษณะดังกล่าวถือเป็นการสื่อสารเชิงลบ เนื่องจากเป็นการทำลายหน้าผู้ฟัง อาจส่งผลให้ผู้ฟังรู้สึกถูกลดทอนคุณค่าในตัวเอง อีกทั้งยังบั่นทอนความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

4. การใช้คำอุทานที่สื่อความหมายทางลบ หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่แสดงออกมาเพื่อสื่อความหมายในทางลบ โดยการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่ดี

ไม่พอใจ โกรธ รำคาญ หรือตกใจ เช่น “โอยตาย” “โธ่เอ๊ย” หรือ “เฮ้ย” การใช้คำอุทานประเภทนี้มักถูกมองว่าไม่สุภาพ และอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกอับอาย รวมถึงส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

5. การใช้คำกระทบกระเทียบ หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้าม โดยมักไม่สื่อสารออกมาแบบตรง ๆ แต่เลือกใช้ถ้อยคำเชิงอ้อมเพื่อแฝงในการดำเนิน เสียดสี ประชดประชัน หรือเหน็บแนมผู้ฟัง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจหรือความขุ่นเคืองได้ ทั้งนี้ การใช้คำกระทบกระเทียบปรากฏได้หลายรูปแบบ เช่น การกล่าวคำชมด้วยน้ำเสียงเหน็บแนม การใช้ประโยคคำถามเชิงเสียดสี หรือการเลือกถ้อยคำที่มีนัยตรงกันข้ามกับข้อเท็จจริง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้ถึงเจตนาที่ไม่ดีซ่อนอยู่ นอกจากนี้ การตีความถ้อยคำกระทบกระเทียบจำเป็นต้องอาศัยทั้งบริบทภายใน เช่น น้ำเสียงและรูปประโยค และบริบทภายนอก เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาและเหตุการณ์แวดล้อม เพื่อให้เข้าใจความหมายและเจตนาที่แท้จริงได้อย่างถูกต้อง

6. การใช้คำเปรียบเทียบที่สื่อความหมายทางลบ หมายถึง การนำคำมาเปรียบเทียบกับสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยสื่อความหมายไปในทางที่ไม่ดี โดยการเปรียบเทียบกับรูปลักษณ์ พฤติกรรม การกระทำ จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกอับอายเสียหน้า อีกทั้งแสดงถึงข้อบกพร่อง ความด้อยค่า หรือคุณลักษณะที่ไม่เหมาะสมของสิ่งที่ถูกกล่าวถึงการเปรียบเทียบในลักษณะนี้มักแฝงไปด้วยการดำเนิน การเสียดสี หรือการวิจารณ์กลวิธีการใช้คำเปรียบเทียบบังกล่าวจึงเป็นอีกหนึ่งรูปแบบของการสื่อสารที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกไม่พอใจของผู้พูดได้อย่างชัดเจน แต่อีกด้านหนึ่งก็อาจส่งผลกระทบต่อผู้ฟัง เพราะทำให้รู้สึกถูกลดคุณค่าหรือเสียหน้าได้ หากใช้ในบริบทที่ไม่เหมาะสมก็อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง รุนแรงระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

7. การใช้คำที่สร้างความหวาดกลัว หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่มีเนื้อความเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบที่อาจเกิดแก่ผู้ฟัง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบายนามณ์ กระตุ้นความกลัวในจิตใจ หรือสร้างความอับอายให้แก่ผู้ฟังโดยเจตนา หรือผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารก็ตาม ซึ่งการสร้างควาหวาดกลัวนั้น เป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกวิตกกังวล อาจเป็นการข่มขู่ หรือการสาปแช่งก็ได้ โดยการข่มขู่นั้น เป็นการกล่าวถ้อยคำที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกหวาดกลัวและกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ต้องการจะทำ หรือกลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อตนเอง เช่น ระวังนะพูดเรื่องวงการสงฆ์มาก ๆ ระวังจะโดนเขารวบ เป็นต้น ส่วนการสาปแช่งนั้น เป็นการกล่าวถ้อยคำที่มีเจตนาให้ผู้ฟังประสบกับสิ่งที่ไม่ดี

8. การใช้คำต้องห้าม หมายถึง การใช้คำไม่สุภาพ และไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ได้แก่ คำหยาบ คำสบถ หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม การใช้ถ้อยคำหรือคำศัพท์ที่ไม่สุภาพไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยสื่อความหมายไปในทางลบเกี่ยวกับ เพศ อวัยวะเพศ การร่วมเพศ การข่มขืน เรื่องอับมงคล หรือการเปรียบเปรยกับสัตว์อับมงคล รวมถึงคำที่สะท้อนความต่ำต้อยหรือไม่สุภาพในสังคมไทย เช่น อวัยวะเบื้องต่ำ นอกจากนี้ คำต้องห้ามยังรวมถึงคำที่เกี่ยวกับโรคร้ายหรืออาการของโรค เช่น คำว่า “ห่า” เดิมหมายถึงโรคระบาดร้ายแรง แต่ถูกใช้เป็นคำด่า หรือคำสาปแช่ง เช่น “ไอห่า” ในทำนองเดียวกัน คำต้องห้ามบางคำมาจากชื่ออาวุธหรือเครื่องมือทำร้ายร่างกาย เช่น คำว่า “หอก” ซึ่งเดิมหมายถึงอาวุธปลายแหลมใช้แทงหรือฟัน แต่ภายหลังมีการนำมาใช้เป็นคำด่า เช่น “ไอหอก” หรือ “อีหอก” แสดงความโกรธ ดูถูก หรือสบประมาท มิได้สื่อถึงอาวุธโดยตรง

9. การใช้คำลงท้ายประโยคที่ไม่สุภาพ หมายถึง การใช้คำในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้ฟังหรือไม่พอใจ ซึ่งก่อให้เกิดความไม่สุภาพ เช่น เว้ย โว้ย ฮะ วะ เป็นต้น การใช้คำลงท้ายประโยคที่ไม่สุภาพนั้น เป็นกลวิธีที่มุ่งให้เกิดความอับอายและส่งผลกระทบต่ออารมณ์

ความรู้สึกของผู้ฟัง อีกทั้งยังเป็นการไม่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ดังนั้น การใช้คำลงท้ายที่ไม่สุภาพจึงเป็นการบั่นทอนความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

ผลการวิจัย

การศึกษากลวิธีการใช้คำผรุสวาทในรายการคนตื่นธรรมในครั้งนี้ ผลการศึกษาพบกลวิธีการใช้คำผรุสวาททั้งหมด 9 กลวิธี ได้แก่

1. การใช้คำโดยตรงที่สื่อความหมายทางลบ พบจำนวน 99 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 49.25 ดังตัวอย่าง

คอมเมนต์ : ดาวราหูเข้าแล้วจิตตกค่ะ ตอนนี้เลิกดูแล้วค่ะ ไม่อยากไปศรีธัญญา

อาจารย์เปียร์ : เออดีฉลาดสักทีหนึ่งนะ จะไปดูทำอะไรอะไร ดวงอะไรมันแพ้ เจ๊ทั้งนั้นไม่ต้องไปสนใจอะไรพวกนั้น มันทำอะไรกับชีวิตมันไม่ได้ เลิกปัญญาอ่อนสักที (10 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

จากบทสนทนาอาจารย์เปียร์กล่าวว่า “เลิกปัญญาอ่อนสักที” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายทางลบโดยตรง อันเนื่องมาจากประโยคคำถามที่ผู้แสดงความคิดเห็นได้ถามมานั้น เป็นการบอกถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของตนว่าตนนั้นได้เลิกดูรายการทำนายดวงชะตาเพราะดูแล้วทำให้มีสภาวะจิตใจหดหู่ ทั้งนี้ เพื่อต้องการตอบกลับอาจารย์เปียร์ได้ใช้วิธีการกล่าวชมที่มีลักษณะกระทบกระแทกแดกดัน โดยกล่าว คำว่า “เลิกปัญญาอ่อนสักที” ออกมาซึ่งหมายถึง กล่าวชมผู้แสดงความคิดเห็นที่เลิกหลงเชื่อกับรายการทำนายดวงชะตา นอกจากนี้อาจารย์เปียร์ยังกล่าวว่า “เพื่อเจ๊” หมายถึง รายการทำนายดวงชะตานั้นเป็นเรื่องที่เหลวไหลไร้สาระ

2. การใช้คำสิ่งสื่อความหมายทางลบ พบจำนวน 3 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 1.49 ดังตัวอย่าง

คอมเมนต์ : แฟนหนี้ยั่วไปร้านเหล้าควรทำยังไงดีคะ

อาจารย์เปียร์ : มึงก็ไปฉีกกระบาลมันกลับมาสิ

(25 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

จากบทสนทนาจะเห็นได้ว่า อาจารย์เปียร์ได้ใช้ถ้อยคำในลักษณะการสั่งสืบเนื่องจากผู้ชมรายหนึ่งได้สอบถามว่า “แผนหนีเที่ยวไปร้านเหล้าควรทำยังไงดีคะ” ซึ่งเป็นคำถามที่สะท้อนถึงความกังวลใจและความไม่สบายใจในความสัมพันธ์ โดยเจตนาของผู้ถามต้องการขอคำแนะนำว่าจะจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวอย่างไร อาจารย์จึงได้ตอบกลับด้วยถ้อยคำว่า “มึงก็ไปฉีกกระบาลมันกลับมาสิ” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นการสั่งตรง ๆ โดยเป็นการสื่อให้ผู้ถามใช้วิธีการบังคับหรือความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามากกว่าการพูดคุยหรือใช้เหตุผลในการจัดการกับคู่รัก

3. การใช้คำปฏิเสธที่สื่อความหมายทางลบ พบจำนวน 9 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 4.47 ดังตัวอย่าง

คอมเมนต์ : เขาวินิจฉัณนะเปียร์ พอมีคนเตือน แต่เปียร์ยังไม่ไปรักษา

อาจารย์เปียร์ : หมอโรคจิตอย่างมึงอะเหอ กูจะไปรักษาทำไมกูไม่ได้ป่วยเป็นโรคประสาทแบบมึงนี่ มึงเป็นหมอประเภทหลุดออกมาจากโรงพยาบาลศรีธัญญาทำไมกูต้องฟังมึง ถ้ามึงเป็นหมอจริงกูจะฟัง แต่นี่มึงเป็นหมออะไรหมอโรงบาลจิตเวช แล้วไม่ได้เป็นหมอจริงด้วยเป็นคนไข้ แต่ปลอมตัวเอง หลงผิดคิดว่าเป็นหมอ

(3 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

จากบทสนทนาอาจารย์เปียร์กล่าวถ้อยคำ “กูไม่ได้ป่วยเป็นโรคประสาทแบบมึงนี่” แสดงให้เห็นว่าอาจารย์เปียร์ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นกับคนที่มีความเห็นว่าตนนั้นป่วย ดังประโยค “เขาวินิจฉัณนะเปียร์ พอมีคนเตือนแต่เปียร์ยังไม่ไปรักษา” ทั้งนี้ เพื่อต้องการตอบกลับ อาจารย์เปียร์ได้ใช้คำพูดที่แดกดัน โดยบริภาษ ผู้แสดงความคิดเห็นว่า เป็นโรคทางจิตไม่ใช่หมอที่แท้จริงเป็นแค่คนป่วยที่จะต้องได้รับการรักษาเท่านั้น ไม่ควรที่จะมาเตือนอาจารย์เปียร์

4. การใช้คำอุทานที่สื่อความหมายทางลบ พบจำนวน 11 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 5.47 ดังตัวอย่าง

คอมเมนต์ : บ้านลูกเขยไปต่อเดิมจากบ้านแม่ยาย หลังคาบ้านเกยกันจะทำให้แม่ยายป่วยรักษาไม่หายจริงไหมคะ

อาจารย์เปียร์ : ไม่จริงจ้ะ โอ๊ย มึงจะป่วยเพราะตัวมึงเองไม่เกี่ยวกับหลังคาบ้าน หลังคาบ้านจะทำให้มึงป่วยได้ยังงั้นปัญาอ่อนเพื่อเจ้า โอ๊ยตาย มันมีความเชื่อแบบนี้ได้ยังงั้นเ็น

(12 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

จากบทสนทนาจะเห็นได้ว่าอาจารย์เปียร์ได้ตอบกลับความคิดเห็นที่สอบถามเกี่ยวกับความเชื่อที่ว่า “การต่อเติมบ้านของลูกเขยให้หลังคาเกยกับบ้านแม่ยายจะทำให้แม่ยายป่วยรักษาไม่หาย” ซึ่งเป็นความเชื่อที่ขาดหลักเหตุผล อาจารย์เปียร์จึงแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบด้วยถ้อยคำอุทานที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบโดยกล่าวว่า “โอ๊ย มึงจะป่วยเพราะตัวมึงเอง ไม่เกี่ยวกับหลังคาบ้าน” ซึ่งแสดงถึงความไม่พอใจ และความหงุดหงิดต่อคำถามที่ไม่สมเหตุผล นอกจากนี้ ในประโยคถัดมาอาจารย์เปียร์ยังได้กล่าวว่า “โอ๊ยตาย มันมีความเชื่ออย่างนี้ได้ยังงั้นเ็น” ซึ่งเป็นการเน้นย้ำถึงความไม่เห็นด้วย พร้อมทั้งแสดงท่าทีการไม่เห็นพ้องกับความเชื่อดังกล่าว โดยมองว่าเป็นเรื่องที่ไร้สาระ และไม่สามารถเชื่อถือได้

5. การใช้คำกระทบกระเทียบ พบจำนวน 15 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 7.46 ดังตัวอย่าง

คอมเมนต์ : บอกกุสิบวขเมื่อไร

อาจารย์เปียร์ : แล้วมึงจะมาสาระแนอะไรกับกู อ้อจะรอให้กูไปบังสุกุลงานมึงใช้ไหมได้ ตายสิเตี้ยวกูไปจัดงานให้ เตี้ยวกูไปเป็นเจ้าภาพให้

(27 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

จากบทสนทนาอาจารย์เปียร์กล่าวถ้อยคำ “ตายสิเดี๋ยวกูไปจัดงานให้” เนื่องจากประโยคคำถามที่ผู้แสดงความคิดเห็นได้ถามมานั้น ต้องการทราบว่าคุณครูเปียร์จะบวชเมื่อไร นอกจากนี้ ผู้ถามยังได้แสดงกิริยาไม่สุภาพต่ออาจารย์เปียร์ โดยกล่าวว่า “กู” ดังประโยค “บอกกูสิบวชเมื่อไร” ด้วยเหตุนี้ อาจารย์เปียร์จึงได้ตอบกลับด้วยประโยคที่ว่า “แล้วมึงจะมาสาระแนอะไรกับกู อ้อจะรอให้กูไปบังสุกุลงานมึงใช่ไหม ตายสิเดี๋ยวกูไปจัดงานให้ เดี๋ยวกูไปเป็นเจ้าภาพให้” ทั้งนี้ เนื้อความข้างต้นอาจารย์เปียร์ได้ใช้วิธีการกล่าวถ้อยคำประชดประชัน โดยให้ผู้ถามไปตายแล้ว อาจารย์เปียร์จะเป็นเจ้าภาพจัดงานให้ เนื่องจากไม่พอใจที่ผู้ถามเข้ามายุ่งเรื่องส่วนตัว ข้างยังแสดงความไม่สุภาพอีกด้วย

6. การใช้คำเปรียบเทียบกับสื่อความหมายทางลบ พบจำนวน 14 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 6.96 ดังตัวอย่าง

คอมเมนต์ : ทุกข์ใจมีปัญหาลาหลายเรื่องมากที่พยายามแก้ไข รู้สึกใจพัง
ขอหลักคิดช่วงนี้ฟังช้านมาก

อาจารย์เปียร์ : แล้วมึงจะฟังทำไม ฟังก็ซอมสิ ใจมึงบางง่ายไปหรือเปล่า
สรุปว่าใจหรือกางเกงในเนี่ยกูอยากรู้ บางขนาดนั้นเลย กางเกงในยังหนากว่าใจมึงอีก
นะ ช่วยทำใจให้หนาขึ้นกว่ากางเกงในได้ไหม

(3 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

จากบทสนทนาอาจารย์เปียร์กล่าวถ้อยคำ “กางเกงในยังหนากว่าใจมึงอีกนะ ช่วยทำใจให้หนาขึ้นกว่ากางเกงในได้ไหม” อันเนื่องมาจากประโยคคำถามที่ผู้แสดงความคิดเห็นได้ถามมานั้น ต้องการจะอธิบายเกี่ยวกับการที่ตนนั้นได้พบเจอกับปัญหามากมาย และพยายามแก้ไขอยู่เสมอแต่ก็ไม่เป็นผล จนทำให้มีสภาพจิตใจที่ย่ำแย่จึงอยากจะขอหลักคิดในการใช้ชีวิตจากอาจารย์เปียร์ เพื่อไม่ให้ตนนั้นฟังช้านดังประโยค “ทุกข์ใจมีปัญหาลาหลายเรื่องมากที่พยายามแก้ไข รู้สึกใจพัง ขอหลักคิดช่วงนี้ฟังช้านมาก” ทั้งนี้ เพื่อต้องการตอบกลับ อาจารย์เปียร์ได้ใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบกับ

ที่สื่อความหมายทางลบว่า อารมณ์ความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็นนั้นอ่อนไหวง่าย ยิ่งกว่าทางเงงเงงขึ้นในที่ยังมีลักษณะหนามากกว่าจิตใจของผู้ถาม ซึ่งทางเงงขึ้นในนั้น ถือว่าเป็นสิ่งของที่ไม่ควรจะนำมาเปรียบเทียบกับอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ เพราะ การเปรียบเทียบเช่นนี้ จะทำให้ผู้แสดงความคิดเห็นเกิดความ อับอายหรือเสียหน้าได้

7. การใช้คำที่สร้างความหวาดกลัว พบจำนวน 13 บทสนทนา คิดเป็น ร้อยละ 6.46 ดังตัวอย่าง

คอมเมนต์ : อนาคตเราจะอายุยืนใช้ไหมคะ

อาจารย์เปียร์ : ไม่อะนะ อนาคตมึงจะตายเร็วกว่านี้อีก กูจะบอกให้

(12 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

จากบทสนทนาจะเห็นได้ว่าอาจารย์เปียร์ได้กล่าวถ้อยคำที่มีลักษณะเป็น การsapแข่ง อาจทำให้ผู้ที่ได้รับฟังเกิดความกลัวได้ดังกล่าวว่า “อนาคตมึงจะตายเร็วกว่านี้อีก” เกิดจากกรณีที่มีผู้ชมรายหนึ่งสอบถามเข้ามาว่า “อนาคตเราจะอายุยืนใช้ไหมคะ” โดยผู้ถามมีเจตนาเพื่อสอบถามถึงอนาคตของชีวิตว่าคนเรานั้นจะมีอายุยืนหรือไม่ อาจารย์เปียร์จึงได้ตอบกลับไ้ว่า “ไม่อะนะ อนาคตมึงจะตายเร็วกว่านี้อีก กูจะบอกให้” ทั้งนี้คำว่า “อนาคตมึงจะตายเร็วกว่านี้อีก” เป็นถ้อยคำที่มีลักษณะเป็น การทำนายเชิงลบเกี่ยวกับความตายของผู้ถาม อันอาจก่อให้เกิดความหวาดกลัว วิตกกังวล และกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจของผู้ถามได้ เนื่องจากเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตและความตายของผู้ถาม

8. การใช้คำต้องห้าม พบจำนวน 23 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 11.44 ดังตัวอย่าง

คอมเมนต์ : มีอะไรกันวันพระบาปไหมคะ

อาจารย์เปียร์ : ไม่บาปจ้า มึงจะมีอะไรกันวันไหนก็เรื่องของมึง ไม่มีใครห้ามมึงได้หรอก คนมันจะเอากันจะดูวันคืนปีด้วยเหรอ เอากันไปเถอะไม่มีปัญหาหรอก มึงค้นมึงก็ทำไปแค่นั้นเองแต่อย่าไปค้นกับสามีภรรยาชาวบ้านก็แล้วกัน

(12 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

จากบทสนทนาจะเห็นได้ว่าอาจารย์เปียร์ได้ตอบกลับคำถามที่ผู้ถามได้สอบถามว่า “มีอะไรกันวันพระบาปไหมคะ” โดยอาจารย์ได้ใช้ถ้อยคำที่สื่อถึงการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงอย่างตรงไปตรงมา ผ่านประโยคข้อความที่ว่า “ไม่มีใครห้ามมึงได้หรอก คนมันจะเอากันจะดูวันคืนไปด้วยเหอะ เอากันไปเถอะ ไม่มีปัญหาหรอก” ทั้งนี้ คำว่า “เอากัน” เป็นคำที่ไม่เหมาะสมและถือเป็นคำต้องห้ามที่มีเนื้อความ หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตาม ในประโยคถัดมาของอาจารย์เปียร์ได้มีการแทรกคำสอนทางศีลธรรมดังกล่าวว่า “มึงคันมึงก็ทำไปแค่นั้นเอง แต่อย่าไปค้นกับสามีภรรยาชาวบ้านก็แล้วกัน” โดยคำว่า “ค้น” ในที่นี้จัดเป็นคำที่ใช้สื่อถึงความต้องการทางเพศ ซึ่งถือว่าเป็นคำที่ไม่เหมาะสมเช่นกัน

9. การใช้คำลงท้ายประโยคที่ไม่สุภาพ พบจำนวน 14 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 6.96 ดังตัวอย่าง

คอมเมนต์ : ผมทำกับข้าวอร่อยทุกเมนูครับ แต่ผมทำข้าวไก่ไม่ได้ เพราะเขาบอกว่าข้าวไม่พอ

อาจารย์เปียร์ : อะไรวะ

(12 พฤษภาคม พ.ศ. 2568)

จากบทสนทนาจะเห็นได้ว่าอาจารย์เปียร์ได้กล่าวว่า “อะไรวะ” โดยคำลงท้ายประโยคที่ปรากฏนั้นมีคำว่า “วะ” ซึ่งจัดเป็นคำลงท้ายที่ไม่สุภาพ เนื่องจากอาจารย์เปียร์ได้ตอบกลับประโยคที่มีการแสดงความคิดเห็นด้วยมุขตลกที่ว่า “ผมทำกับข้าวอร่อยทุกเมนูครับ แต่ผมทำข้าวไก่ไม่ได้ เพราะเขาบอกว่ามีข้าวไม่พอ” ทั้งนี้คำว่า “ข้าว” ในที่นี้จัดเป็นพืชผักสวนครัว ใช้ในการปรุงอาหาร แต่ผู้ถามนั้นมิเจตนาให้เกิดความตลกขบขันจึงได้นำคำว่า “ข้าว” มาแทนคำว่า “คำ” ซึ่งทั้งสองคำนี้มีความหมายที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง จึงทำให้อาจารย์เปียร์เกิดความไม่เข้าใจต่อคำถามดังกล่าว แต่ผู้ถามมีเจตนาที่ต้องที่จะสื่อสารว่าเขานั้นมีข้าวไม่พอ จึงนำคำว่า “ข้าว”

มาแทนเพื่อให้เกิดความขบขันต่อมุขตลกดังกล่าว จึงเป็นปัจจัยทำให้อาจารย์เปียร์เกิดความสับสนต่อมุขตลกที่ซ่อนอยู่ในคำถมนั้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้คำผรุสวาทในรายการคนต้นธรรม พบพฤติกรรมการใช้คำผรุสวาททั้งหมด 9 กลวิธี พบมากที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำโดยตรงที่สื่อความหมายทางลบ เนื่องจากเป็นกลวิธีที่มีการกล่าวคำหยาบอย่างตรงไปตรงมาที่ผู้ดำเนินรายการคนต้นธรรมอย่าง นายณัฐพล บุญสา หรืออาจารย์เปียร์ ได้มีการใช้หลายครั้ง โดยสาเหตุอาจเกิดจากเป็นถ้อยคำที่ใช้เป็นประจำหรือจากความเคยชิน ดังคำว่า “ปัญญาอ่อน” ที่สับออกมาเพื่อแสดงการตำหนิสติปัญญาของผู้แสดงความคิดเห็น เช่น ปรากฏในบทสนทนา “เงินไหลออกจากมึงใช่ ไม่เกี่ยวกับประตูบ้านจำ เพื่อเจ้ามึงฟังกูนะพวกที่เชื่อว่าประตูหน้าบ้านกับประตูหลังบ้านตรงกันแล้วลมมันไหลแรงจะทำให้เงินทองของมึงรั่วไหล มึงฟังกูนะมึงปัญญาอ่อนคนที่สอนมึงก็ปัญญาอ่อน คนปัญญาอ่อนเชื่อคนปัญญาอ่อนก็ไปใช้ชีวิตปัญญาอ่อน ใครใช้เงินมึงแต่มึงโทษใคร ประตูบ้านตรงกันมึงว่าปัญญาอ่อนปะ ใครเป็นคนฟุ่มเฟือยในการใช้เงินมึง แต่มึงโทษอะไรประตูบ้านตรงกันมึงว่าปัญญาอ่อนปะ ปัญญาอ่อน” จากบทสนทนาดังกล่าว อาจารย์เปียร์มีการใช้คำว่า “ปัญญาอ่อน” ซ้ำหลายครั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการพูดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้ดำเนินรายการที่มีการใช้คำผรุสวาทในการสอนธรรมะ และให้ข้อคิดที่ต่างจากผู้อื่น ทั้งนี้จึงทำให้มีผู้สนใจเข้าชมและรับฟังจำนวนมาก อีกทั้งการใช้ถ้อยคำลักษณะดังกล่าวแม้จะเป็นส่วนหนึ่งของการดึงดูดความสนใจของผู้ติดตาม แต่ด้วยวิธีการการสื่อสารโดยการใช้ถ้อยคำผรุสวาท “ปัญญาอ่อน” นั้น เป็นคำที่มีความหมายทางลบและถูกมองว่าไม่เหมาะสมในบริบทของการสื่อสารสาธารณะชน

รองลงมาตามลำดับ พบกลวิธีการใช้คำต้องห้าม การใช้คำกระทบกระเทียบ ทั้งนี้ การใช้คำเปรียบเทียบกับสื่อความหมายทางลบ และการใช้คำลงท้ายประโยคที่ไม่สุภาพ พบจำนวนเท่ากัน เนื่องจากการใช้คำเปรียบเทียบกับสัตว์มากกว่า การเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น อันเกิดจากความตั้งใจของผู้ดำเนินรายการในการลดคุณค่าของผู้ถูกกล่าวถึง เพื่อชี้ให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่วนการใช้คำลงท้ายประโยคที่ไม่สุภาพนั้นมีการใช้คำที่เป็นลักษณะคำเดิม ๆ เพื่อนำอารมณ์ความรู้สึกไม่พอใจ นอกจากนี้ยังพบกลวิธีการใช้คำที่สร้างความหวาดกลัว การคำใช้อุทานที่สื่อความหมายทางลบ และการใช้คำปฏิเสธที่สื่อความหมายทางลบ โดยสาเหตุเกิดจากผู้ดำเนินรายการมักตอบกลับในลักษณะโต้ตอบทันทีโดยไม่ผ่านการกลั่นกรองทางภาษา ซึ่งมักเกิดขึ้นจากความรู้สึกตกใจ ไม่เห็นด้วย และไม่พอใจต่อประเด็นที่ถูกตั้งคำถาม

นอกจากนี้ กลวิธีที่พบบ่อยที่สุด คือ กลวิธีการใช้คำสั่งที่สื่อความหมายทางลบ เมื่อเปรียบเทียบกับกลวิธีการใช้คำประเภทอื่น โดยมีสาเหตุมาจากการที่ผู้แสดงความคิดเห็นมักสอบถามในลักษณะเชิงก่อกวนหรือยั่วเย้า ส่งผลให้ผู้ดำเนินรายการตอบกลับด้วยถ้อยคำผรุสวาท เพื่อแสดงอารมณ์ความไม่พอใจมากกว่าการสื่อสารเชิงสั่งการ เช่น คำว่า “เลิกชั่วร้ายของคนอื่น” ซึ่งถือเป็นการใช้คำผรุสวาทในรูปแบบของคำสั่ง เพื่อนำอารมณ์และระบายความรู้สึกส่วนตัว มากกว่าการออกคำสั่งโดยตรงดังประโยค “ละครน้ำเน่าสุด ๆ ทุเล่เชื่อเลย คือทำไมมึงไม่เลิกอะ เขาจะรังมึงเป็นเรื่องของเขา ไม่ใช่เรื่องของมึง หน้าที่มีงคือเลิกเพราะเขามีเมียอยู่แล้ว เข้าใจหรือเปล่า มึงจะเลิก เลิกเลย ไม่ใช่มาแบบเขง้อ มันจะง้อมึงยังโงะเดินหนีสั่นดาน ปัญหาไม่ได้อยู่ที่มันจะเลิกจะง้ออยู่ที่มึงไม่ยอมเลิกทั้ง ๆ ที่เขามีผัวมีเมียอยู่แล้วปัญหา คือมึงทำไมมึงไม่เดินออกไป จะรอให้เขาเลิกกับเมียเขามันใช้ได้หรอ มึงจะต้องเลิก เลิกชั่วร้ายของคนอื่น” จากประโยคดังกล่าวผู้ดำเนินรายการได้ใช้คำว่า “เลิกชั่วร้ายของคนอื่น” เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการใช้คำสั่งที่มีนัยเชิงบังคับให้ผู้แสดงความคิดเห็นปฏิบัติตาม แม้ว่าผู้ฟังอาจไม่ได้เต็มใจหรือประสงค์จะกระทำก็ตาม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัทร อังกุลสินธนา และปณันดา เลอเลิศยุติธรรม (2562 : 67 – 72) ที่ได้ศึกษาเรื่องกลวิธีความ ไม่สุภาพทางภาษาในภาษาไทย ซึ่งพบว่ามิกกลวิธีการใช้ภาษาที่แสดงความไม่สุภาพในลักษณะ คล้ายคลึงกัน เช่น การใช้คำอุทานแสดงอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบ การใช้คำลงท้าย ที่ไม่สุภาพ การใช้คำต้องห้าม การใช้ถ้อยคำเปรียบเชิงลบ การไม่ยอมรับ การทำให้กลัว การใช้ฉันทกรรมการสั่ง และการประชดประชัน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบของความไม่สุภาพทางภาษามีความหลากหลายและปรากฏในหลายบริบทของสื่อไทย ไม่ว่าจะเป็นใน ชีวิตประจำวันหรือในสื่อโทรทัศน์ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา สว่างลาก (2556 : 119) ที่ศึกษากลวิธีความไม่สุภาพในรายการเรียลลิตีโชว์ ภาษาไทย ซึ่งพบการใช้คำอุทานที่แสดงความรู้สึกในทางลบเช่นเดียวกัน ขณะเดียวกัน ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานของ วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ และวิภาดา รัตนดิลก ญ์เกิด (2561 : 68) เรื่องกลวิธีความไม่สุภาพในรายการเดอะเฟซไทยแลนด์ พบการใช้ วาจกรรมการสั่งเช่นเดียวกันกับกลวิธีการใช้คำสั่งที่สื่อความหมายทางลบที่พบใน รายการคนต้นธรรม โดยมักใช้เพื่อแสดงอำนาจหรือควบคุมสถานการณ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็น ถึงบทบาทของผู้พูดในฐานะผู้นำการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษากลวิธีการใช้คำพหูสวาทจากรายการอื่น ๆ หรือจากสื่อออนไลน์ รูปแบบต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการใช้ภาษาระหว่างผู้ดำเนินรายการแต่ละประเภท เช่น รายการสนทนา รายการตลก หรือรายการข่าวสาร
2. ศึกษาประเด็นอื่น ๆ ในรายการคนต้นธรรม เช่น การใช้คำสแลง การใช้วงจภาษา และอวัจนภาษา เพื่อทำความเข้าใจลักษณะการสื่อสารของผู้ดำเนินรายการในมิติ ที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). **Smart social media**

รู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์.

<http://www.ops.go.th/main/index.phpknowledge-base/ict-book/158smart-social-media>

จันทิมา สว่างลาภ. (2556). **กลวิธีความไม่สุภาพในรายการเรียลลิตีโชว์ภาษาไทย.**

[วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]

Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<https://digital.car.chula.ac.th>

นภัทร อังกูรสินธนา และ ปณันดา เลอเลิศยุติธรรม. (2562). **กลวิธีความไม่สุภาพทางภาษาใน**

ภาษาไทย Linguistic Impoliteness Strategies in Thai. วารสารปริชาต, 32(2),

67-72.

นพดล จันทรเพ็ญ. (2534). **การใช้ภาษาไทย. วิทยาลัยครูอุบลราชธานี.**

เปลื้อง ณ นคร. (2512). **ตำราเรียงความชั้นสูง. (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักพิมพ์ไทย**

วัฒนาพานิช กรุงเทพมหานคร.

วุฒินันท์ แก้วจันทรเกตุ และ วิภาดา รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2561). **กลวิธีความไม่สุภาพ**

ในรายการเดอะเฟซไทยแลนด์. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,

40(2), 186-191.

วรชัย ทองไทย. (2562). **ผรุสวาจา. เดอะประชากร.**

<http://www.theprachakorn.com/newsDetail.php?id=182>

อรวี บุณนาค. (2559). **กลวิธีความไม่สุภาพในการสัมภาษณ์บุคคลในกระแสของพิธีกร**

ช่องโทรทัศน์ทางเลือกใหม่. วารสารช่อพะยอม, 27(2), 15-22.

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับ สื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 The Development of Characteristics of Active Citizenship Using Phenomenon-Based Learning with Social Media for Grade 9 Students

ชนัญญา หิริโกกุล^{*1} สิทธิพล อาจอินทร์²

Chananya Hirikokul^{*1} Sitthipon Art-in²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมนตรีศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

^{*} Corresponding author, e-mail: Chananya_kul@kkumail.com

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย

¹ M.Ed. (Curriculum and Instruction), Master's Student, Faculty of Education, Khon Kaen University

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย

² Ph.D. (Curriculum and Instruction), Associate Professor Faculty of Education, Khon Kaen University

ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 6 แผน เวลา 12 ชั่วโมง 2) แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมของครูและนักเรียน 4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน 5) แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร และ 6) แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งเฉลี่ยเท่ากับ 21.89 คิดเป็นร้อยละ 72.96 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 75.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน สื่อสังคมออนไลน์

Abstract

The objective of the research was to The Development of Characteristics of Active Citizenship Using Phenomenon-Based Learning with Social Media for Grade 9 Students so that the students made a mean score of 70% or higher and at least 70% of them pass the prescribed criterion. The target group consisted of 24 Grade 9 Students, during the second semester of academic year 2024, Montri Suksa School. The study was based on Action Research and consisted of 3 action spirals. The research instruments consisted of 1) lesson plans using Phenomenon-Based Learning with Social Media, 2) post-learning outcome record form,

3) teacher and student behavior observation form, 4) student interview form, 5) end-of-spiral Characteristics of Active Citizenship test, and 6) Characteristics of Active Citizenship test. Quantitative data were analyzed using mean, standard deviation, and percentage, while qualitative data were analyzed using content analysis. The results found that the students made a mean Characteristics of Active Citizenship score of 21.89, or 72.96% of the full marks, and 18 students or 75.00% of the group passed the criterion, which was higher than the prescribed criterion.

Keywords: Characteristics of Active Citizenship Phenomenon-Based Learning Social Media

บทนำ

ระบบการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประชากรกลุ่ม Generation Alpha ซึ่งเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญของประเทศ การทำความเข้าใจลักษณะของคนรุ่นนี้และการวางรากฐานทางการศึกษาที่เหมาะสมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในบริบทของสังคมที่มุ่งหวังความสงบสุข ความมั่นคง และความยั่งยืน การพัฒนาคุณภาพ “พลเมืองไทย” ผ่านระบบการศึกษา ถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเป็นพลเมือง การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ แนวทางสำคัญคือการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านความเป็นพลเมืองในทุกระดับการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับบริบททาง

เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิด “คนไทย 4.0” มุ่งให้ผู้เรียนธำรงความเป็นไทยและสามารถแข่งขันในเวทีโลก โดยมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้เรียน ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งพลเมืองที่เข้มแข็งหมายถึงผู้ที่มีความรักชาติ รักท้องถิ่น มีคุณธรรม จิตสาธารณะ ยึดหลักประชาธิปไตย ความยุติธรรม และความเสมอภาค มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมไทยและประชาคมโลก (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาวิสัยทัศน์ คุณลักษณะของผู้เรียน และเกณฑ์การจบ การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมนตรศึกษา พุทธศักราช 2567 ซึ่งอ้างอิงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) พบว่า โรงเรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีด้านเทคโนโลยี มีทักษะการคิด คุณธรรม จริยธรรม ทักษะชีวิต และจิตสาธารณะ โดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญและเชื่อว่าทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ สะท้อนถึงการส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ อย่างไรก็ดี จากการทบทวนผลการทดสอบ คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง ประจำปีการศึกษา 2566 พบว่านักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 62.33 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสะท้อน ว่านักเรียนยังประสบปัญหาในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง และมีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (โรงเรียนมนตรศึกษา, 2566)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนการสอน ที่นำปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน เชื่อมโยงความรู้และทักษะแบบข้ามสาระวิชา ทำให้เกิดความเข้าใจเชิงลึก ต่อธรรมชาติของปรากฏการณ์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสังเกตปรากฏการณ์ การเขียน คำอธิบายเบื้องต้น การตรวจสอบ การรวบรวมคำอธิบายสุดท้าย และการให้เหตุผล

(Islakhiyah, Sutopo & Yulianti, 2018) นอกจากนี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เปิดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ และเนื้อหาต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันและการขยายมุมมองทางสังคม (ฉันทลักษณ์ สุกลรัตนเมธี และนุชประภา โมกษ์ศาสตร์, 2563) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ และมีความสนใจในการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์มาใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและโลกยุคดิจิทัล อันจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด

ทบทวนวรรณกรรม

1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่นำปรากฏการณ์ในชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้และทักษะแบบข้ามสาระวิชา เกิดความเข้าใจเชิงลึกต่อธรรมชาติของปรากฏการณ์ และสามารถนำความรู้และ

ทักษะไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสังเกตปรากฏการณ์ การเขียนคำอธิบายเบื้องต้น การตรวจสอบ การรวบรวม คำอธิบายสุดท้าย และการให้เหตุผล (Islakhiah, Sutopo & Yulianti, 2018)

2) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายถึง สื่อที่ใช้ติดต่อสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสร้างและแลกเปลี่ยนเนื้อหาในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานในขั้นสังเกตและขั้นตรวจสอบ ได้แก่ Facebook, YouTube และ Google News เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียน (ณัฏฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์, 2563)

3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Phenomenon-Based Learning Approach with Social Media) หมายถึง การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการเรียนรู้จากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในสังคมโลก เปิดโอกาสให้นักเรียนระดมความคิดและแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย จนสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้กับปรากฏการณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐาน 5 ขั้น ได้แก่ การสังเกตปรากฏการณ์ การเขียนคำอธิบายเบื้องต้น การตรวจสอบ การรวบรวมคำอธิบายสุดท้าย และการให้เหตุผล (Islakhiah, Sutopo & Yulianti, 2018) ร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook, YouTube และ Google News เพื่อกระตุ้นความสนใจ พัฒนาทักษะการสืบค้น วิเคราะห์ และรู้เท่าทันสื่อ รวมถึงส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการประเมินตามสภาพจริง (ณัฏฐกาญจน์ และนุชประภา, 2563)

4) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง (Active Citizenship) หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อร่วมสร้างสังคมที่ดีและเป็นธรรม โดยสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้กำหนดคุณลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมืองเข้มแข็งออกเป็น

3 ลักษณะ ได้แก่ (1) ด้านความรู้ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค วัฒนธรรมไทย (2) ด้านทักษะ คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และ (3) ด้านเจตคติและค่านิยม คือ การมีทัศนคติที่ดีต่อสังคม พหุวัฒนธรรม การยอมรับความแตกต่างอย่างสันติ

5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

UNESCO (2022) เสนอแนวคิดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก โดยเน้น การหล่อหลอมเจตคติและค่านิยมด้านการเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความยุติธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

Kahne et al. (2022) ศึกษาบทบาทของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองของเยาวชน พบว่าการใช้สื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ ในการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการมีส่วนร่วม ในประเด็นสาธารณะ

Schulz et al. (2021) รายงานผลการศึกษานานาชาติด้านการศึกษาเพื่อ ความเป็นพลเมือง โดยชี้ว่าการพัฒนาความเป็นพลเมืองอย่างมีประสิทธิภาพต้อง บูรณาการทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ผ่านการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้เชิง แนวคิดกับสถานการณ์จริงและการสะท้อนประสบการณ์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะความเป็น พลเมืองเข้มแข็งในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ในชีวิตจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วน ร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ได้คิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ สะท้อนประสบการณ์ของตนเองอย่างต่อเนื่อง องค์ความรู้จากงานวิจัยดังกล่าวจึงเป็น ฐานทางวิชาการที่สำคัญในการสนับสนุนการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน โรงเรียนมนตรีศึกษา
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องมือปฏิบัติการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบ
ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 6 แผน รวมเวลา 12 ชั่วโมง
ผ่านการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ด้วยแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับมาก

2. เครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกผล
การจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมของครูและนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน
และแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร ซึ่งเป็นข้อสอบ
อัตนัยประยุกต์ โดยใช้วงจรละ 1 ข้อ 15 คะแนน รวมทั้งสิ้น 3 วงจร จำนวน 3 ข้อ
คะแนนเต็ม 45 คะแนน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกวงจร
และค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอยู่ใน
เกณฑ์เหมาะสม สามารถสรุปได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร

วงจรที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น
1	0.52-0.74	0.24-0.43	0.75
2	0.60-0.80	0.27-0.43	0.80
3	0.57-0.80	0.31-0.47	0.86

จากตารางที่ 1 พบว่า วงจรที่ 1 มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.52-
0.74 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.24-0.43 และ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75
วงจรที่ 2 มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.60-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r)
อยู่ระหว่าง 0.27 -0.43 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 วงจรที่ 3 มีค่าความยากง่าย (P)

อยู่ระหว่าง 0.57-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.31-0.47 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย คือ แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง ซึ่งเป็นแบบอัตนัยประยุกต์จำนวน 3 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 และผลการหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง สามารถสรุปได้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร

ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น
0.54-0.71	0.26-0.42	0.86

จากตารางที่ 2 พบว่า แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.54-0.71 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.26-0.42 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ประชุมนิเทศผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนให้มีความเข้าใจในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

2) ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามหลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ แบ่งวงจรได้ 3 วงจร วงจรละ 2 แผน รวม 6 แผนการจัดการเรียนรู้

จำนวน 12 ชั่วโมง ซึ่งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

3) หลังสิ้นสุดการสอนในแต่ละวงจรปฏิบัติการ จะมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้ 1) แบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและครู 3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน และ 4) แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร 4) เมื่อสอนครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งแบบอัตนัยประยุกต์จำนวน 3 ข้อ เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ผลคะแนนจากแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โดยวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนน รวมถึงจำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ โดยกำหนดให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด และ (2) ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากแบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมของครูและนักเรียน และแบบสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อนำไปวิเคราะห์หาปัญหาอุปสรรค และแนวทางปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรถัดไป

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โดยวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบ โดยหาค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด ดังข้อมูลต่อไปนี้

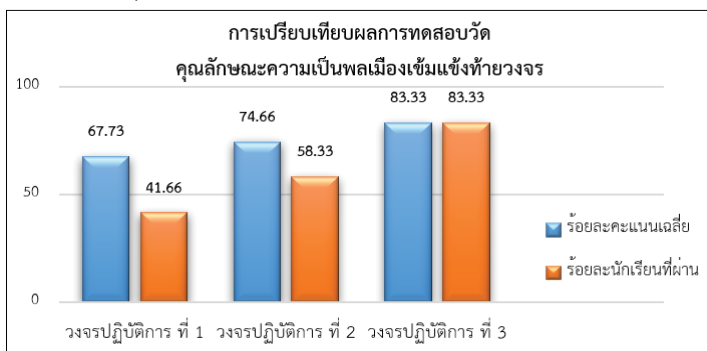

1) ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียน ท้าย
 วงจรที่ 1-3 หลังจากผู้วิจัยดำเนินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้สิ้นสุดในแต่ละวงจร
 ผู้วิจัยได้นำผลจากการทำแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร
 ที่ 1-3 ประกอบด้วยคำถาม ซึ่งเป็นแบบอัตนัยประยุกต์วงจรละ 1 ข้อ 15 คะแนน
 รวมทั้งสิ้น 3 วงจร จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 45 คะแนน มาสรุปผลได้ ดังตาราง 3
 ตาราง 3 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจรที่ 1-3

วงจรที่	1	2	3
จำนวนนักเรียนทั้งหมด	24	24	24
คะแนนเต็ม	15	15	15
คะแนนสูงสุด	13	14	15
คะแนนต่ำสุด	6	5	8
คะแนนเฉลี่ย	10.16	11.20	12.50
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.16	2.51	1.93
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	67.73	74.66	83.33
จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	10	14	20
ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	41.66	58.33	83.33

จากตาราง 3 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้าย
 วงจรปฏิบัติการที่ 1, 2 และ 3 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่า ในวงจรที่ 1 นักเรียน
 มีคะแนนเฉลี่ย 10.16 คิดเป็นร้อยละ 67.73 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 10 คน
 คิดเป็นร้อยละ 41.66 ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ย
 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านต่ำกว่าที่กำหนดไว้ เนื่องจากนักเรียนยังขาดความเข้าใจใน
 แนวคิดและพฤติกรรมที่สะท้อนความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง รวมถึงยังไม่คุ้นเคยกับ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการคิดวิเคราะห์ ส่วนวงจรที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ย 11.20 คิดเป็นร้อยละ 74.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่ยังมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์เพียง 14 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ทั้งด้านพื้นฐานความคิด ประสบการณ์ และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ส่งผลให้นักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถแสดงคุณลักษณะได้อย่างชัดเจน และวงจรที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 12.50 คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจ ตระหนักรู้ และสามารถแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแสดงการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจรได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งท้ายวงจร

2) ผลการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียน

หลังจากผู้วิจัยดำเนินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้สิ้นสุดทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้รวม 12 ชั่วโมง ตามวงจรที่ 1 - 3 ผู้วิจัยได้ทดสอบนักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยใช้

แบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งแบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ เพื่อวัด ประเมินผลการวิจัยว่าการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งอยู่ในระดับใด โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มีคะแนนคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป สามารถสรุปได้ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	24
คะแนนเต็ม	30
คะแนนสูงสุด	29
คะแนนต่ำสุด	12
คะแนนเฉลี่ย	21.89
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.71
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	72.96
จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	18
ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	75.00

จากตาราง 4 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของ นักเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.89 คิดเป็นร้อยละ 72.96 ของ คะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของ จำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งแยกเป็นรายด้าน แต่ในขณะเดียวกันพบว่ามีนักเรียนจำนวน 6 คน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างด้านพื้นฐานการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมทางสังคมในบริบทจริง จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวยังไม่สามารถแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งได้อย่าง

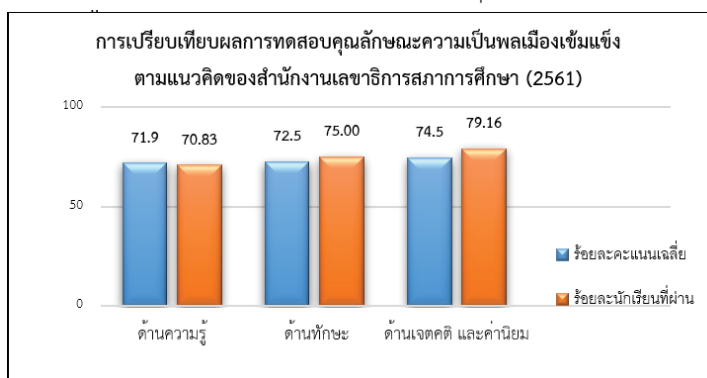
ครบถ้วน ดังนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมที่เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การทำงานกลุ่ม และการสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบให้ผู้เรียนกลุ่มนี้ควบคู่ไปด้วย ซึ่งผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งสามารถสรุปได้ ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง ตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561)

องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง	ด้านความรู้	ด้านทักษะ	ด้านเจตคติและค่านิยม
คะแนนเต็ม	10	10	10
คะแนนสูงสุด	10	10	10
คะแนนต่ำสุด	4	5	5
คะแนนเฉลี่ย	7.19	7.25	7.45
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.77	1.35	1.97
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	71.90	72.50	74.50
จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70	17	18	19
ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	70.83	75.00	79.16

จากตาราง 5 พบว่า องค์ประกอบที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านเจตคติ และค่านิยม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.45 คิดเป็นร้อยละ 74.50 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสะท้อนประสบการณ์ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงทัศนคติอย่างเป็นรูปธรรม รองลงมา คือ ด้านทักษะ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.25 คิดเป็นร้อยละ 72.50 ซึ่งสะท้อนถึงการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้

ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ขณะที่ด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.19 คิดเป็นร้อยละ 71.90 แสดงให้เห็นว่าการเสริมความรู้เชิงเนื้อหาอย่างเป็นระบบยังมีความจำเป็น ทั้งนี้สามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แผนภูมิการเปรียบเทียบผลการทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งตามแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ดำเนินการในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้นจำนวน 6 แผน เวลา 12 ชั่วโมง จากนั้นประเมินผลด้วยแบบทดสอบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ นักเรียนต้องมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมดผลการวิจัย

พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 21.89 คิดเป็นร้อยละ 72.96 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาคะแนนตามองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งตามแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) พบว่า ด้านเจตคติและค่านิยมมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (ร้อยละ 74.50) รองลงมาคือด้านทักษะ (ร้อยละ 72.50) และด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด (ร้อยละ 71.90) ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าวสามารถพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของนักเรียน ตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า องค์ประกอบที่มีคะแนนสูงสุดคือ ด้านเจตคติและค่านิยม (ร้อยละ 74.50) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสังคมพหุวัฒนธรรม สามารถยอมรับความแตกต่างอย่างสันติ ตระหนักถึงความยุติธรรม และเห็นคุณค่าบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกที่รับผิดชอบต่อสังคม ผลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า การเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์ทางสังคมที่ใกล้ชิด ประกอบกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนมุมมอง ทำให้ผู้เรียนได้เผชิญกับความหลากหลายทางความคิดและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดร่วมสมัยที่มองว่าการพัฒนาความเป็นพลเมืองควรมุ่งเน้นการหล่อหลอมค่านิยมและเจตคติผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย (UNESCO, 2022) รองลงมาคือ ด้านทักษะ (ร้อยละ 72.50) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีคะแนนอยู่ในระดับสูง รองลงมาจากด้านเจตคติและค่านิยม สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง

เช่น ทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานเน้นกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมมืออภิปราย ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ขณะเดียวกัน สื่อสังคมออนไลน์ยังช่วยขยายพื้นที่การเรียนรู้และการมีส่วนร่วม ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในบริบทดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยร่วมสมัยที่ชี้ว่าการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลสามารถส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองของเยาวชนได้อย่างมีนัยสำคัญ (Kahne et al., 2022) ส่วนองค์ประกอบที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือ ด้านความรู้ (ร้อยละ 71.90) แม้ว่าจะมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบอื่น แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และบทบาทของพลเมืองในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาด้านความรู้เชิงแนวคิดอาจเกิดขึ้นช้ากว่าด้านเจตคติและทักษะ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานมุ่งเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติจริงเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schulz et al. (2021) ที่ระบุว่าความรู้ด้านความเป็นพลเมืองจะมีความมั่นคงมากขึ้นเมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีกับสถานการณ์จริงและการสะท้อนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งใช้เหตุการณ์จริงเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และดำเนินการผ่านกระบวนการ 5 ขั้น ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุกในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้ตั้งคำถามจากสถานการณ์จริง วิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการปฏิบัติจริง (Islakhiyah, Sutopo & Yulianti, 2018) นอกจากนี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่การเรียนรู้ยังเอื้อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย ฝึกการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการใช้สื่ออย่างเหมาะสมและรับผิดชอบ อันเป็นทักษะสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมดิจิทัล (ณัฏฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และ นุชประภา โมกข์ศาสตร์, 2563)

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้รูปแบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์สามารถพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็งของผู้เรียน ได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจิตสำนึก ความเป็นพลเมือง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมประชาธิปไตย (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

เอกสารอ้างอิง

- ณัฏฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์. (2563). การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย. สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนมนตรียศึกษา. (2566). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566. โรงเรียนมนตรียศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 - 2579. บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการวิจัยแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship): ประสบการณ์นานาชาติ. บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

- Islakhiyah, K., Sutopo, S. & Yuiianti, L. (2018). **Scientific Explanation of Light Through Phenomenon-based Learning on Junior High School Student**. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 218, 17-22.
- Kahne, J., Hodgin, E., & Eidman-Aadah, E. (2022). **Redesigning civic education for the digital age**. Harvard Education Press.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1992). **The Action Research Planner (3rd ed.)**. Geelong, Deakin University Press.
- Schulz, W., Ainley, J., Fraillon, J., Losito, B., & Agrusti, G. (2021). **ICCS 2016 assessment framework**. International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).
- UNESCO. (2022). **Global citizenship education: Preparing learners for the challenges of the 21st century**. UNESCO Publishing.

การใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบคำถามของตัวละคร ที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิง

Strategies in Responses to Questions by Characters Representing Entertainment Industry Figures

มุกด พูลเกื้อ^{*1} และปณندا เลอเลิศยุติธรรม²

Mukul Poonkueh^{*1} and Pananda Lerlertyuttitham²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบคำถามของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงในบริบทการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชน โดยรวบรวมข้อมูลจากบทสนทนาในการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงจากละครที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในวงการบันเทิง ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีทางภาษาที่ตัวละครเลือกใช้ในการตอบคำถามในการให้สัมภาษณ์ พบทั้งหมด 9 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการใช้ถ้อยคำลดน้ำหนัก ความรุนแรง กลวิธีการปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม กลวิธีการให้ข้อมูลเพิ่มเติม กลวิธีการขอโทษ กลวิธีการแสดงการถามกลับ กลวิธีการปฏิเสธการตอบคำถาม กลวิธีการแสดงความรู้สึกหรือประหลาดใจ กลวิธีการยอมรับสมมติฐานของคำถาม และกลวิธีการกล่าวโจมตี โดยการเลือกใช้กลวิธีขึ้นอยู่กับเจตนาในการสื่อสารของตัวละคร

^{*} Corresponding author, e-mail: mukul.p@ku.th

¹ นิสิตมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Graduate Student, Department of Applied Linguistics, Faculty of Humanities, Kasetsart University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² Assistant Professor, Faculty of Humanities, Kasetsart University

ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่า “หน้า” หรือภาพลักษณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออาชีพในวงการบันเทิง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบริบทของการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวปรากฏอยู่ในสื่อบันเทิง การดำเนินเรื่องจึงมุ่งสร้างความสนุกสนานและเปิดเผยอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร ส่งผลให้ปรากฏกลวิธีทางภาษาที่เน้นการแสดงอารมณ์และความรู้สึกมากกว่าการให้สัมภาษณ์ของบุคคลในวงการบันเทิงที่เน้นการแสดงอารมณ์และความรู้สึกมากกว่าการให้สัมภาษณ์ของบุคคลในความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อเอื้อให้ผู้รับชมสามารถเข้าถึงตัวละครและเข้าใจมิติทางอารมณ์ของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: กลวิธีทางภาษา การให้สัมภาษณ์ ตัวละครในวงการบันเทิง ภาพลักษณ์

Abstract

This article aims to examine the linguistic strategies employed in responses to questions by characters portrayed as entertainment industry figures in media interview contexts. The data were collected from interview dialogues of such characters in television dramas related to the entertainment industry. The findings reveal nine linguistic strategies: mitigation, rejection of the question's presupposition, provision of additional information, apology, counter-questioning, refusal to answer, expression of doubt or surprise, acceptance of the question's presupposition, and verbal attack. The selection of these strategies depends on the characters' communicative intentions. The analysis also reflects the importance of “face” or public image in the entertainment industry. However, as these interviews are situated within entertainment media, the narrative emphasizes emotional expression and character development. Consequently, the linguistic strategies used tend to foreground emotions more than those found in real-

life interviews, enabling audiences to better understand the characters and their emotional dimensions.

Keywords: Linguistic Strategies Media Interviews Characters in the entertainment industry Image

บทนำ

สื่อบันเทิงเป็นสื่อที่ต้องพึ่งพความนิยมจากผู้รับชม ในปัจจุบันมีการแข่งขันในการผลิตสื่อบันเทิงเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้รับชมในหลากหลายรูปแบบ อินทาสีลรัตน์ตระกูล (2549, อ้างถึงใน พลอยพรรณ มาคะผล, 2558, หน้า 1) กล่าวว่าละครโทรทัศน์ถือเป็นสื่อบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมมาเป็นเวลายาวนานเนื่องจากเป็นรายการที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย และโดยธรรมชาติของละครก็จะมีเค้าโครงที่มาจากเรื่องจริงและเรื่องที่สมมติขึ้นมาเอง

การเล่าเรื่องผ่านบริบทการให้สัมภาษณ์ของตัวละคร ตัวละครจะต้องตอบคำถามจากตัวละครที่รับบทเป็นผู้สื่อข่าวในประเด็นที่จะนำไปสู่เรื่องราวต่างๆ ซึ่งคำถามสามารถคุกคามหน้า เนื่องจากผู้สื่อข่าวไม่จำเป็นต้องอาศัยความนิยมจากสังคมในการประกอบอาชีพ จึงสามารถตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบจากอีกฝ่ายโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพ หรือการคุกคามหน้า อีกทั้งในการที่เป็นการเล่าเรื่องในละคร คำถามจากตัวละครที่รับบทเป็นผู้สื่อข่าวจะมีความตรงไปตรงมา ซึ่งคุกคามหน้าผู้ตอบเป็นอย่างมาก เพื่อเล่าเรื่องราวในละคร ตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงจึงต้องมีการใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบคำถามเพื่อไม่ให้ภาพลักษณ์เสียหาย ซึ่งจะมีผลต่อความนิยมจากคนในสังคม

การที่ตัวละครไม่ได้ให้คำตอบหรือข้อมูลต่อคำถามของผู้สื่อข่าวโดยตรงไปตรงมาอาจมีเหตุมาจากตัวละครจะต้องระมัดระวังในการตอบ เพื่อรักษาภาพลักษณ์ของตนเอง แต่ในขณะเดียวกัน การตอบคำถามของตัวละครในการให้สัมภาษณ์ก็จำเป็นต้อง

ทำให้เกิดการเล่าเรื่องเพื่อดำเนินเรื่องต่อไป และทำให้ผู้รับชมเข้าใจถึงความคิดของตัวละครนั้น ๆ ด้วย เพื่อการเล่าเรื่อง และความสนุกสนานในละคร ซึ่งหากเปรียบเทียบกับ การตอบคำถามให้สัมภาษณ์ของบุคคลในวงการบันเทิงที่เป็นบุคคลจริง ไม่ใช่ตัวละครที่แต่งขึ้นในละคร จากการศึกษาวิจัย เรื่อง กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบคำถามของดารานักแสดงไทยในการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน ของ อ.สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ จะพบว่าบุคคลในวงการบันเทิงที่เป็นบุคคลจริง ไม่ใช่ตัวละครที่แต่งขึ้น จะมีการใช้กลวิธีทางภาษาที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าตนเองเพียง 1 กลวิธีเท่านั้น คือ การใช้ถ้อยคำแสดงความไม่พอใจ ในขณะที่การตอบคำถามของตัวละครมีแนวโน้มที่จะปรากฏกลวิธีทางภาษาที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าตนเองที่หลากหลายได้มากกว่า ซึ่งล้วนเป็นการดำเนินเรื่องที่น่าสนใจ และถึงแม้จะเป็นการตอบคำถามที่เสี่ยงคุกคามหน้าตนเอง แต่ก็สามารถทำให้เกิดภาพลักษณ์ของตัวละครได้ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นจุดที่ทำให้การให้สัมภาษณ์ของตัวละครในการให้สัมภาษณ์มีความน่าสนใจศึกษา

ดังนั้นในบทความนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีทางภาษาของตัวละครที่ใช้ในการตอบคำถามให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าว โดยมีคำถามการวิจัยว่า ตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงจะมีการใช้กลวิธีทางภาษาใดบ้างในการตอบคำถามให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าว และกลวิธีทางภาษาต่างๆที่ปรากฏเหล่านั้นมีวัตถุประสงค์อย่างไรในการสื่อสาร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบคำถามของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิง ในการให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าว

บททวนวรรณกรรม

งานศึกษาของสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2559) แสดงให้เห็นว่าการตอบคำถามของดารา นักแสดงไทยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการรักษาหน้า โดยพบกลวิธีทางภาษา จำนวน 12 วิธี และนิยมใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรงเพื่อลดการคุกคามหน้าของตนเอง ผลการศึกษานี้สะท้อนบทบาทของภาพลักษณ์ในฐานะปัจจัยสำคัญที่กำหนดการเลือกใช้ภาษาในบริบทการให้สัมภาษณ์ของบุคคลจริงในวงการบันเทิง

ในทำนองเดียวกัน งานศึกษาของฐิติภา คุปประเสริฐ (2560) ชี้ให้เห็นว่าบุคคลสาธารณะ โดยเฉพาะดารา มีการใช้กลวิธีความสุภาพเชิงลบ เพื่อปกป้องหน้าด่านลบ และรักษาความเป็นส่วนตัวเมื่อเผชิญคำถามเชิงขัดแย้งจากสื่อมวลชน

อย่างไรก็ตาม งานศึกษาทั้งสองชิ้นดังกล่าวมุ่งศึกษาการใช้ภาษาในบริบทของบุคคลจริง ในขณะที่การตอบคำถามของตัวละครในละครซึ่งเป็นสื่อบันเทิงมีบริบทการสื่อสารที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ การใช้กลวิธีทางภาษาของตัวละครมิได้มีเป้าหมายเพียงการรักษาภาพลักษณ์ หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของกลวิธีการเล่าเรื่องของละคร เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความคิด และพัฒนาการของตัวละคร งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว

ในขณะที่งานศึกษาของดวงรัตน์ กะการดี และ เขมฤทัย บุญวรรณ (2563) พบว่ากลวิธีทางภาษาในวาทกรรมวิทยุในรายการ “มาสเตอร์เชฟ จูเนียร์ ไทยแลนด์ ซีซั่น 2” และพบว่าการวิพากษ์จากคณะกรรมการในรายการ ปรากฏ 9 กลวิธี โดยกลวิธีที่คณะกรรมการใช้มากที่สุด การแสดงการถาม โดยคณะกรรมการแสดงคำถามเพื่อให้ผู้เข้าแข่งขันได้ทบทวนและคิดตามในสิ่งที่คณะกรรมการได้กล่าวไป ซึ่งถือว่าเป็นกลวิธีที่สามารถทำให้ผู้เข้าแข่งขันยอมรับคำติชมและยอมรับถึงข้อผิดพลาดของตนเอง งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวัจนกรรมอ้อม ซึ่งมีเจตนาแฝงให้เกิดการกระทำบางประการที่เกิดจากการตีความของผู้ฟัง ซึ่งหากเทียบกับงานวิจัยชิ้นนี้ซึ่งเป็นการศึกษาการตอบคำถามของตัวละครในละคร ซึ่งถึงแม้จะเป็นเรื่อง

ที่แท้จริง ไม่ใช่บุคคลจริง แต่ในการประพันธ์บทสนทนา ผู้แต่งบทย่อมมีการแต่งโดยอิงจากบทสนทนาจากบุคคลจริงเป็นพื้นฐานและแต่งเติมเสริมให้มีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น โดยตัวละครที่ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนย่อมมีเจตนาในการใช้กลวิธีทางภาษาต่างๆ ในการตอบคำถามเช่นเดียวกัน หากแต่จะเป็นเจตนาในการสื่อสารที่แตกต่างกัน โดยตัวละครจะมีเจตนาในการใช้กลวิธีทางภาษาในการนำเสนอตนเอง ดังนั้นด้วยเจตนาในการสื่อสารที่แตกต่างกันนี้จึงมีความเป็นไปได้ว่าผลการวิจัยการใช้กลวิธีทางภาษาของตัวละคร จะมีความแตกต่างจากกลวิธีทางภาษาของบุคคลจริง เช่น คณะกรรมการในรายการ ดังนาวินิจฉัยของ ดวงรัตน์ และเชมฤทัย

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดเรื่องหลักการความร่วมมือในการสนทนา

Grice (1975) กล่าวว่าในการสนทนาจะมีหลักการความร่วมมือในการสนทนา (Cooperative Principle) แต่อย่างไรก็ตาม ในการสนทนาอาจมีการละเมิดหลักการความร่วมมือในการสนทนาดังกล่าวได้ในหลากหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้สนทนา

แนวคิดเรื่องความสุภาพ

1. Brown and Levinson (1987) เสนอแนวคิดเรื่องหน้า โดย “หน้า” ประกอบด้วยหน้า 2 ด้าน ได้แก่ หน้าด้านบวก (Positive Face) หมายถึงความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม และหน้าด้านลบ (Negative Face) หมายถึงความต้องการเป็นอิสระ ไม่ถูกแทรกแซงหรือรุกรานโดยผู้อื่น

2. Chen (2001) เสนอแนวคิดเรื่องความสุภาพที่ผู้พูดต้องการลดการคุกคามหน้าตนเอง (Self Face-Threatening) ซึ่งเป็นความสุภาพที่แบ่งตามการเลือกใช้ของผู้พูด ซึ่งคำนึงในด้านความเสี่ยงต่อการคุกคามหน้าของตนเอง

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลบทสนทนาจากละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคลในวงการบิน ตั้งแต่ปี 2555-2563 จำนวน 24 เรื่อง โดยคัดเลือกศึกษาเฉพาะบทสนทนาที่เป็นบริบทการให้สัมภาษณ์ของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบิน
2. คัดเลือกข้อมูลบทสนทนาในบริบทของการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบิน จำนวน 70 บทสนทนา
3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยพิจารณาบริบทการสื่อสารและเจตนาของตัวละคร โดยใช้แนวคิดเรื่องหลักการความร่วมมือในการสนทนาของ Grice (1975) และแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Brown และ Levinson (1987) และ Chen (2001) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา

ผลการวิจัย

กลวิธีทางภาษาในบทความนี้ หมายความว่า การเลือกใช้รูปแบบถ้อยคำ และวัจนกรรมของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบินใช้ในการตอบคำถามของผู้สื่อข่าว ซึ่งสะท้อนเจตนาในการสื่อสารและการจัดการภาพลักษณ์ภายใต้บริบทของการให้สัมภาษณ์ในสื่อบันเทิง

จากการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในการสนทนาบริบทการให้สัมภาษณ์ของตัวละคร โดยวิเคราะห์จากภาษา เนื้อความของถ้อยคำ และใช้แนวคิดด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ปรากฏกลวิธีทางภาษาจำนวน 9 กลวิธี ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรง

การใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรงเป็นกลวิธีทางภาษารูปแบบหนึ่งที่ตัวละครเลือกใช้เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้ร่วมสนทนาหรือผู้ที่ตนเองกล่าวถึง

และใช้ในการลดความรุนแรงในการคุกคามหน้าของตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถใช้เพื่อการลดความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนเองได้

จากการศึกษาพบว่าการใช้ถ้อยคำลดความรุนแรงที่ตัวละครเลือกใช้ในการตอบคำถามสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลวิธีดังต่อไปนี้

1.1 การใช้คำแสดงความคิดเห็น

กลวิธีการใช้คำแสดงความคิดเห็นเป็นการกล่าวถ้อยคำที่เป็นความคิดเห็นหรือมุมมองความคิดของตัวละครผู้ตอบสัมภาษณ์ มักปรากฏรูปภาษาแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบ เช่น “ว่า” “เห็นว่า” “มีความเห็นว่า” “ควร” “ควรจะ” “น่าจะ” การเลือกใช้กลวิธีนี้จะช่วยลดน้ำหนักความรุนแรงได้ เนื่องจากการแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตัวละครพูดนั้นเป็นเพียงความคิดเห็นของตนเองเท่านั้น ซึ่งอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ และเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นโต้แย้งหรือปฏิเสธได้ ดังตัวอย่าง

พระพาย ดาราดาวรุ่งหน้าใหม่ที่กำลังมาแรง ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวในประเด็นไปทานข้าวกับผู้ใหญ่ในวงการท่านหนึ่ง พร้อมกับน้องผู้หญิงคนหนึ่งที่อยู่ในคลับไลฟส์ดμάตัวตาย จึงทำให้พระพายตกเป็นที่สงสัยของคนในสังคมว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้หญิงคนดังกล่าวมาตัวตายหรือไม่

ผู้สื่อข่าว: ไม่รู้จักแต่ทำไมมีภาพน้องพระพายถ่ายรูปรูปกับน้องผู้หญิงคนนั้นหลุดออกมาละคะ? ดูสนิทสนมกันด้วยนะคะ

พระพาย: อ้อ เอ่อ.. พายก็จำไม่ได้เหมือนกันนะคะว่าพายไปถ่ายรูปรูปกับน้องเขาตอนไหนเหมือนกันนะคะ แต่พายคิดว่าน้องเขาอาจจะไปแฟนคลับของพายแล้วก็ขึ้นขอบพาย ก็เลยมาขอถ่ายรูปเก็บเอาไว้วันละคะ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละครมีการตอบคำถามโดยมีการใช้คำว่า “คิดว่า” เพื่อแสดงให้เห็นว่าประโยคถัดมาที่ว่า “น้องเขาอาจจะไปแฟนคลับของพายแล้วก็ขึ้นขอบพาย ก็เลยมาขอถ่ายรูปเก็บเอาไว้วันละคะ” เป็นเพียงความคิดเห็นของตนเองเท่านั้น

1.2 การใช้ถ้อยคำแสดงการคาดคะเน

กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ตัวละครใช้คำหรือถ้อยคำแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตัวละครตอบเป็นเพียงการคาดคะเนหรือคาดการณ์ล่วงหน้า โดยคำที่มักปรากฏในกลวิธีนี้ได้แก่ “อาจ” “อาจจะ” “คง” “คงจะ” ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตัวละครพูดเป็นเพียงการคาดคะเนความเป็นไปได้เท่านั้น อาจเกิดขึ้นจริงหรือไม่ก็ได้ หรือเป็นสิ่งที่ตัวละครไม่ได้เป็นผู้กำหนด จึงไม่สามารถตอบรับหรือปฏิเสธ หรือให้คำตอบได้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

ตินี้ ให้สัมภาษณ์ในงานเปิดตัวผลิตภัณฑ์โอลิเวีย ในฐานะพรีเซนเตอร์คนใหม่ หลังจากทีผลิตภัณฑ์โอลิเวียมีเพียงดาวเป็นพรีเซนเตอร์มานาน และผู้สื่อข่าวได้ถามถึงประเด็นข่าวซุบซิบว่าตินี้และเพ็ญดาวทะเลาะกัน

ผู้สื่อข่าว: แล้วได้ข่าวว่าตอนแรกต้องถ่ายคู่กับคุณเพ็ญดาวไม่ใช่หรือครับ แต่มีเรื่องทะเลาะกันกลางกองถ่าย จริงรึเปล่าครับ?

ตินี้: โอ้ย ไม่จริงค่ะ คือ พี่ดาวกับตินี้ไม่เคยทะเลาะกันเลยนะคะ ก็อาจจะ เป็นเรื่องเข้าใจผิดนะคะ พี่ดาวนะเป็นไอดอลของตินี้นะคะ พี่ดาวยังแนะนำตินี้ตั้งหลายอย่างเลยคะ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละครใช้คำว่า “อาจจะ” เพื่อแสดงให้เห็นว่าประโยคถัดมาที่ว่า “เป็นเรื่องเข้าใจผิด” เป็นเพียงการคาดคะเนเท่านั้น เนื่องจากเป็นข่าวซุบซิบที่เกิดจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ความคิดของตัวละครเอง ตัวละครจึงไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจนว่าเป็นเรื่องเข้าใจผิด จึงมีการใช้คำว่า “อาจจะ” เสริมเพื่อลดความรุนแรงของคำตอบลง

2. การปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม

การปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม คือการที่ตัวละครใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อเปลี่ยนสมมติฐานของคำถาม หรือปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม โดยสมมติฐานของคำถามจะปรากฏในคำถามปลายปิด เป็นสิ่งที่ผู้ถามตั้งสมมติฐานขึ้นแล้วจึงถามผู้ตอบว่าใช่หรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น คำถาม “คุณทะเลาะกับคุณ A หรือเปล่า” สมมติฐาน

ของคำถาม คือ “คุณทะเลาะกับคุณ A” ซึ่งคำตอบที่คำถามต้องการคือ สมมติฐานดังกล่าวจริงหรือไม่ การปฏิเสธสมมติฐานของคำถามจึงมักปรากฏในการตอบคำถามที่มีสมมติฐานที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบ รวมไปถึงสมมติฐานของคำถามไม่ถูกต้อง ดังนั้นตัวละครจึงใช้กลวิธีการปฏิเสธสมมติฐานของคำถามเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจสารได้ในทันที อีกทั้งยังช่วยรักษาหน้าของตัวละครจากการเจอสมมติฐานของคำถามที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบ กลวิธีในกลุ่มนี้จึงช่วยลดการคุกคามหน้าของตัวละครได้

จากการศึกษาพบว่าในกลุ่ม การปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม ที่พบในการตอบคำถามให้สัมภาษณ์ของตัวละคร สามารถแบ่งกลวิธีออกเป็น 2 กลวิธี ดังต่อไปนี้

2.1 กลวิธีการปฏิเสธสมมติฐานของคำถามโดยตรง

กลวิธีนี้มีลักษณะของการใช้คำบอกปฏิเสธ “ไม่” เพื่อปฏิเสธสมมติฐานของคำถามอย่างตรงไปตรงมา ดังตัวอย่าง

กสินทร์ ดาราสาวที่กำลังมีข่าวเป็นมือที่สามในความสัมพันธ์ระหว่างปติมา (ดี) ดาราสาวรุ่นพี่ และอินทร์ สามิของปติมา ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวในงานแฟชั่นโชว์ที่กสินทร์และปติมาได้ออกงานร่วมกัน

ผู้สื่อข่าว: ได้คุยเรื่องข่าวกันบ้างมั๊ยคะ?

กสินทร์: ไม่ได้คุยเลยคะ เพราะว่ามันไม่มีอะไร

2.2 กลวิธีการใช้ถ้อยคำแก้ไขสมมติฐาน

กลวิธีนี้คือการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงข้ามกับสมมติฐานของคำถาม หรือไม่ตรงกับสมมติฐานของคำถาม เพื่อเปลี่ยนสมมติฐานของคำถาม ดังตัวอย่าง

กันตพล นักแสดงชายชื่อดัง ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนในเรื่องที่มีคนจับสังเกตได้ว่าเหมือนจะมีความสัมพันธ์สนิทสนมเป็นพิเศษกับพรรณษา นักแสดงสาวหน้าใหม่ที่เพิ่งได้ร่วมงานเป็นครั้งแรก

ผู้สื่อข่าว: สรุปว่าเคยรู้จักกันมาตั้งแต่เด็ก แล้วถือว่าเป็นการคบหาดูใจมั๊ยคะ?

กันตพล: ผมมองว่าขาเป็นน้องสาวคนนึงครับ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่า สมมติฐานของคำถามคือ ตัวละครและ
พรรณษาคบหาใจกัน หรืออีกความหมายหนึ่งคือมีความสัมพันธ์แบบคู่รักกัน
ตัวละครจึงได้ให้คำตอบว่า ตนเองมองว่าพรรณษาเป็นน้องสาว ซึ่งไม่ตรงกับ
สมมติฐานของคำถาม

3. กลวิธีการให้ข้อมูลเพิ่มเติม

การให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือการที่ตัวละครให้ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจาก
จุดประสงค์ของคำถามของผู้สื่อข่าว ซึ่งข้อมูลเพิ่มเติมที่เพิ่มเข้ามานั้นจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับ
วัตถุประสงค์ของคำถาม เป็นข้อมูลที่เพิ่มเติมเข้ามาเพื่อขยายความให้คำตอบ
มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยไม่เป็นการพูดนอกเรื่องหรือนอกประเด็นคำถาม ดังตัวอย่าง

พระพาย ดาราดาวรุ่งหน้าใหม่ที่กำลังมาแรง ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวใน
ประเด็นไปทานข้าวกับผู้ใหญ่ในวงการท่านหนึ่ง พร้อมกับน้องผู้หญิงคนหนึ่งที่อยู่ใน
คลิปไลฟ์สดฆ่าตัวตาย จึงทำให้พระพายตกเป็นที่สงสัยของคนในสังคมว่ามีส่วน
เกี่ยวข้องทำให้ผู้หญิงคนดังกล่าวฆ่าตัวตายหรือไม่

ผู้สื่อข่าว: ตกลงน้องพระพายจะยืนยันว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้หรือคะ?

พระพาย: พายยืนยันนะค่ะว่าพายไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้นะค่ะ
แล้วก็น้องที่อยู่ในคลิปนั้น พายก็ไม่ได้รู้จักเลยคะ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละครได้ให้คำตอบเพิ่มเติมนอกเหนือจาก
การตอบรับ โดยการใช้กลวิธีการแสดงรายละเอียดว่าตนเองไม่ได้รู้จักกับบุคคลที่ผู้ถาม
อ้างถึง เพื่อสนับสนุนการตอบรับสมมติฐานของคำถามที่ว่า ตนเองไม่ได้มีส่วน
เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตายของผู้หญิงคนดังกล่าว ให้หนักแน่นและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

4. กลวิธีการขอโทษ

กลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ตัวละครใช้ในการแสดงการรับผิดชอบต่อความผิดที่
ตนเองได้กระทำไป เพื่อแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่าเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ มีการสำนึกผิด
หรือเพื่อลดความรุนแรงของการกระทำของตนเองให้ดูเบาบางลง ดังตัวอย่าง

คริส ภรรยาของประเสริฐ และพีท ลูกชายของประเสริฐและคริส ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวหลังจากให้ปากคำในคดีการถูกฆาตกรรมของประเสริฐ โดยคริสได้มาให้ปากคำใหม่ ยอมรับว่าเป็นผู้นำปืนของสามีไปขู่สามี จากที่เคยได้ให้ปากคำกับตำรวจในครั้งแรกว่าไม่ทราบเรื่องปืนของสามีที่หายไป และแสดงความสำนึกผิดด้วยการขอโทษ

ผู้สื่อข่าว: คุณคริสคะ คุณเอาปืนของคุณประเสริฐมาขู่คุณประเสริฐจริงหรือเปล่าคะ?

คริส: ใช่ค่ะ ฉันเป็นคนหยิบปืนของสามีมิดฉันจากลิ้นชักที่เขาเก็บปืนไว้จริงๆ ฉันต้องขอโทษด้วยนะคะ ที่ก่อนหน้านี้ฉันไม่ได้พูดความจริง ฉันกลัวทุกคนจะคิดว่า ฉันทำร้ายสามีตัวเอง

5. กลวิธีการแสดงการถามกลับ

กลวิธีการแสดงการถามกลับ คือการที่ตัวละครไม่ตอบคำถาม แต่ถามคำถามที่เป็นเรื่องเดียวกันนั้นกลับไป ดังตัวอย่าง

จิราวัฒน์ (จิ) นางเอกสาวดาวรุ่งพุ่งแรงที่กำลังมีข่าวฉาวว่าเป็นผู้ขบถชนตืดดี แฟนสาวของ สาธิต นายความชื่อดัง แต่ไม่รับผิดชอบ ผู้สื่อข่าวจึงได้มาสัมภาษณ์จี้เกี่ยวกับประเด็นข่าวฉาวที่เกิดขึ้น

ผู้สื่อข่าว: กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รู้สึกเสียใจบ้างมั๊ยคะ

จิ: ใครคะ? เมื่อกี้ใครถามจี้ว่ารู้สึกเสียใจเปล่า? ใครเป็นคนถามคะ?

ผู้สื่อข่าว: ถามเองค่ะ

จิ: แล้วถ้าเป็นพี่ รุ้วมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น มีคนเสียชีวิต พี่จะรู้สึกยังไง? พี่จะเสียใจมั๊ยคะ?

ผู้สื่อข่าว: เสียใจคะ

จิ: จีก็เป็นคนไม่ต่างจากพี่ ทำไมถึงคิดว่าจีจะไม่รู้สึกเหมือนพี่คะ?

จากในตัวอย่างจะเห็นว่าตัวละครไม่ได้ให้คำตอบ แต่ใช้กลวิธีการถามกลับเพื่อสื่อให้ผู้ฟังเข้าใจว่าตนเองก็เสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคำถาม

6. กลวิธีการปฏิเสธการตอบคำถาม

กลวิธีการปฏิเสธการตอบคำถาม คือการที่ตัวละครแสดงการปฏิเสธที่จะให้คำตอบต่อคำถามของผู้สื่อข่าว โดยมีเหตุผลได้หลายประการ เช่น คาดว่าหากตนตอบคำถามไปอาจทำให้เสียหน้า หรือเกิดผลเสียด้านอื่นตามมา มักปรากฏคำว่า “ไม่ตอบ” “ขอไม่ตอบ” “ไม่ขอพูด” ในคำตอบ ดังตัวอย่าง

พิมพร นักแสดงสาวรุ่นใหญ่ แม่ของ เนยหวาน นักแสดงสาววัยรุ่นชื่อดัง ให้สัมภาษณ์ประเด็นเนยหวานคลอตลูกกลางกองถ่าย เป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่าประวัติศาสตร์ซ้ำรอย

ผู้สื่อข่าว: พี่พิมคะ ขอถามหน่อยนะคะ ตกลงใครเป็นพ่อของเด็กคะ?

ผู้สื่อข่าว: เป็นคนในกองหัวใจสองรักหรือคนอื่นคะ?

ผู้สื่อข่าว: หรือว่าคบหลายคนเลยตอบไม่ได้ครับ?

พิมพร: พี่ยังไม่พร้อมจะให้สัมภาษณ์คะ พี่ขอตัวก่อนนะคะ

7. กลวิธีการแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ

การแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ คือการที่ตัวละครใช้ถ้อยคำแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่อยู่ในคำถาม เพื่อเป็นการแสดงออกว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในคำถามดังกล่าว ในคำตอบของกลวิธีนี้มักปรากฏคำว่า “สงสัย” “ประหลาดใจ” “งง” หรือคำอุทานแสดงความประหลาดใจ “อ้าว” ดังตัวอย่าง

โบว์ นักแสดงสาววัยรุ่น ให้สัมภาษณ์เรื่องละครเรื่องใหม่ที่ตนแสดง และผู้สื่อข่าวได้ถามถึงประเด็นข่าวซุบซิบว่า พิมมา นักแสดงสาวชื่อดังผู้เป็นรุ่นพี่ในวงการ ไม่ชอบโบว์

ผู้สื่อข่าว: แต่พอมีกระแสข่าวว่าน้องโบว์รับเล่นละครเรื่องนี้ ทำให้คุณพิมมาเปลี่ยนใจ จะไม่รับเล่นละครเรื่องนี้ด้วย จริงรึเปล่าคะ?

โบว์: มีเรื่องแบบนี้ด้วยหรือคะ? ไม่จริงเลยคะ โบว์กับพี่มาเนียไม่เคยมีปัญหอะไรกันเลยนะคะ ที่สำคัญ โบว์เป็นใคร พี่มาเขาเป็นใคร พี่มาคง ไม่ยกเลิกเพราะโบว์ จริงมั๊ยคะ?

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละครใช้กลวิธีการแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ โดยใช้ประโยคคำถาม 'มีเรื่องแบบนี้ด้วยหรือคะ?' เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองไม่เคยทราบเหตุการณ์ในคำถามมาก่อน และเพื่อสื่อความว่าเหตุการณ์ดังกล่าวไม่ใช่เรื่องปกติวิสัยที่จะเกิดขึ้น เมื่อมีผู้ถามถึงเหตุการณ์ดังกล่าว ตัวละครจึงแสดงความประหลาดใจ

8. กลวิธีการยอมรับสมมติฐานของคำถาม

การยอมรับสมมติฐานของคำถาม คือการที่ตัวละครยอมรับหรือแสดงความเห็นด้วยกับสมมติฐานของคำถาม ซึ่งหากมองตามแนวคิดเรื่องความสุภาพของ Chen จะถือว่าเป็นการทำให้ตัวละครเสียหน้า แต่กลวิธีนี้จะช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจตัวละครได้ทันที และเนื่องด้วยการใช้กลวิธียอมรับสมมติฐานมักจะทำให้ตัวละครถูกคุกคามหน้า การใช้กลวิธียอมรับสมมติฐานของคำถามจึงมักปรากฏขึ้นร่วมกับการใช้กลวิธีทางภาษารูปแบบอื่นที่มาช่วยรักษาหน้าของตัวละครได้ โดยการตอบของกลวิธีนี้มักปรากฏคำแสดงการยอมรับ “ใช่” ดังตัวอย่าง

คริส ภรรยาของประเสริฐ และพีท ลูกชายของประเสริฐและคริส ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวหลังจากให้ปากคำในคดีการถูกละเมิดของประเสริฐ

ผู้สื่อข่าว: คุณคริสคะ คุณเอาปิ่นของคุณประเสริฐมาชูปคุณประเสริฐจริงหรือเปล่าคะ?

คริส: ใช่คะ ฉันเป็นคนหยาบป็นของสามีดิฉันจากลิ้นชักที่เขาเก็บไว้จริงๆ ฉันต้องขอโทษด้วยนะคะ ที่ก่อนหน้านี้ฉันไม่ได้พูดความจริง ฉันกลัวทุกคนจะคิดว่า ฉันทำร้ายสามีตัวเอง

9. การกล่าวโจมตี

การกล่าวโจมตีคือการที่ตัวละคร ตอบคำถามโดยเนื้อหาของคำตอบมี การโจมตีผู้ถาม หรือตัวละครอื่น สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลวิธี ดังต่อไปนี้

9.1 กลวิธีการโจมตีโดยตรง

กลวิธีนี้คือกลวิธีการที่ตัวละครกล่าวถึงการกระทำผิดของตัวละครอื่น ซึ่งเป็นการกระทำที่อาจทำให้ภาพลักษณ์ของอีกฝ่ายเสียหายได้ ดังตัวอย่าง

ดาว ถูกผู้สื่อข่าวตกรูมสัมภาษณ์ เรื่องดาวลงรูปในไอจีเหมือนโดน ทำร้ายร่างกาย

ผู้สื่อข่าว: รูปที่ลงในไอจีเมื่อคืน เกิดอะไรขึ้นคะ? เห็นมีคนบอกว่า เป็น ฝีมือคุณทาวิน จริงรีเปล่าคะ?

ดาว: ใช่ค่ะ

ผู้สื่อข่าว: แล้วเขาจะทำยังงี้ทำไมล่ะคะ?

ดาว: พี่ทุกคน จารูปดาวกับแม็กซ์ได้ใช่ไหมคะ? นั่นล่ะคะ ฝีมือของทาวิน เขาต้องการที่จะดิสเครดิตดาวคะ คือจริงๆ แล้วดาวแค่ขึ้นไปเอาของฝากแค่นั้นเองอะ แต่วิน เขาให้คนมาถ่ายรูป แล้วก็ปล่อยรูปดาว

ผู้สื่อข่าว: แปลว่าเรื่องนี้ต้องมีคนอยู่เบื้องหลังใช่ไหมคะ?

ดาว: ใช่ค่ะ คือวินเขาไม่พอใจ ที่ดาวไปไวยวาย เพราะว่าในรูปมันไม่เป็น ความจริงโงะ ดาวก็ขอให้เขาออกมาแก้ข่าวให้ดาวหน่อย เขาก็ไม่ยอม เราก็ตะเลาะ กันนะคะ ก็มีปากเสียง แต่สุดท้าย... เขาเลยไม่ลงมือกับดาว

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ตัวละครมีการกล่าวถึงการกระทำของตัวละครที่ ชื่อทาวิน ว่ามีการปล่อยรูปตนขึ้นห้องไปกับผู้ชาย เพื่อสร้างความเสียหายให้ตน และมีการทำร้ายร่างกายตัวละคร ซึ่งเป็นการกระทำผิด และส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ด้านลบต่อ ตัวละครอื่น

9.2 กลวิธีการโจมตีโดยอ้อม

การตอบคำถามที่แฝงนัยยะโจมตีตัวละครอื่น คือการที่ตัวละครให้คำตอบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของคำถาม แต่ในเนื้อหาของคำตอบนั้นมีการแฝงนัยยะเป็นการโจมตีตัวละครอื่น ซึ่งโดยมากแล้วจะเป็นผู้ที่อยู่ในบริบทการสัมภาษณ์เดียวกัน หรือให้สัมภาษณ์พร้อมกันอยู่ โดยสามารถปรากฏในรูปแบบที่ตัวละครใช้ถ้อยคำโจมตีตัวละครอื่น แต่แฝงเป็นนัยในการตอบคำถาม กล่าวคือมีการให้คำตอบต่อคำถามตามจุดประสงค์ของคำถาม แต่ในเนื้อหาของคำตอบนั้นมีการแฝงการเสียดสีหรือต่อว่าบุคคลอื่นอยู่ ซึ่งโดยมากแล้วจะเป็นผู้ที่อยู่ในบริบทการสัมภาษณ์เดียวกัน หรือให้สัมภาษณ์พร้อมกันอยู่ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในด้านลบให้กับตัวละครอื่น ดังตัวอย่าง

จี และ พิม นักแสดงสาวสองท่านที่ไม่ถูกกัน ให้สัมภาษณ์ในเรื่องการร่วมแสดงละครเรื่องใหม่

ผู้สื่อข่าว: บทบาทเรื่องนี้มีความแตกต่างจากเรื่องที่แล้ว ๆ มาของน้องจียังไงบ้างคะ?

จี: เรื่องนี้เป็นละครย้อนยุคเรื่องแรกของจีค่ะ จีรับบทเป็นหญิงสูงศักดิ์ที่...

พิม: ที่มาแย่งคนรักของพิมค่ะ บทนี้เหนื่อยค่ะ โกลัตัวน้องจีมาก ๆ เลยค่ะ (มองหน้าจี) พิมหมายถึงว่าโกลัตัวในความเป็นไฮโซนะคะ ไม่ใช่ว่าโกลัตัวเพราะเป็นผู้ดีจอมลวงโลก

จี: เรื่องนี้ก็เข้าทางที่พิมมากเลยนะคะ บทแค้นอาฆาตข้ามภพข้ามชาติที่พิมถนัดเลยนะคะ

จากในตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตัวละคร ทั้ง 2 ตัวละครตอบคำถาม แต่คำตอบก็มีการเสียดสีซึ่งกันและกัน โดยเช่น การที่พิมตอบว่าตัวละครที่จีได้รับบทบาทเป็นผู้ดีจอมลวงโลก ซึ่งมีความโกลัเคียงกับจี เพื่อเสียดสีจีว่าเป็นผู้ดีจอมลวงโลก หรือการที่จีตอบว่าบทบาทที่พิมได้รับเป็นบทอาฆาตแค้นซึ่งเป็นบทบาทที่พิมถนัด เพื่อเสียดสีว่าพิมเป็นคนมีนิสัยอาฆาตแค้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบกลวิธีทางภาษาที่ตัวละครเลือกใช้ในการตอบคำถามต่อผู้สื่อข่าวทั้งหมด 9 กลวิธี ได้แก่ 1.กลวิธีการใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรง 2.กลวิธีปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม 3.กลวิธีการให้ข้อมูลเพิ่มเติม 4.กลวิธีการขอโทษ 5.กลวิธีการแสดงการถามกลับ 6.กลวิธีการปฏิเสธการตอบคำถาม 7.กลวิธีการแสดง ความสงสัยหรือประหลาดใจ 8.กลวิธีการยอมรับสมมติฐานของคำถาม และ 9.กลวิธี การกล่าวโจมตี และเมื่อพิจารณาหน้าที่ของกลวิธีทางภาษาทั้ง 9 กลวิธีข้างต้น พบว่า ตัวละครใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าว 5 หน้าที่ ได้แก่ 1. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อรักษา หน้าที่ตนเอง 2. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อโน้มน้าวให้ผู้รับสารเชื่อหรือคล้อยตาม 3. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อทำให้ผู้รับสารเข้าใจสารได้ในทันที 4. กลวิธีทางภาษาที่ใช้ เพื่อนำเสนอตนเอง และ 5. กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ด้านลบให้ตัวละครอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงมี การเลือกใช้กลวิธีทางภาษาหลากหลายในการตอบคำถาม โดยกลวิธีที่ปรากฏเด่นชัด คือกลวิธีการปฏิเสธสมมติฐานของคำถาม ซึ่งมักถูกใช้ในกรณีที่คำถามมีนัยเชิงลบหรือ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับตัวละคร กลวิธีดังกล่าวจึงทำหน้าที่ใน การลดทอนหรือหลีกเลี่ยงประเด็นที่อาจนำไปสู่การตีความในทางลบ นอกจากนี้ยัง พบว่าตัวละครมักใช้กลวิธีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมควบคู่กับกลวิธีหลัก เช่น การปฏิเสธ หรือการยอมรับสมมติฐานของคำถาม เพื่อเสริมความชัดเจนของคำตอบ ทำให้ การสื่อสารมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับงานวิจัยของดวงรัตน์ กะการดีและเชมฤทัย บุญวรรณ (2563) พบว่ามีกลวิธีทางภาษาบางประการที่สอดคล้องกัน เช่น กลวิธี การแสดงความประหลาดใจ และกลวิธีการแสดงการถามกลับ อย่างไรก็ตาม

ความแตกต่างที่สำคัญอยู่ที่เจตนาและบริบทของการใช้ กล่าวคือ ในงานวิจัยดังกล่าว การแสดงความประหลาดใจถูกใช้เพื่อสื่อว่าผลลัพธ์หรือเหตุการณ์นั้นเกินความคาดหมายของผู้พูด ขณะที่ในการศึกษานี้ ตัวละครใช้กลวิธีดังกล่าวเพื่อชี้ให้เห็นว่าสมมติฐานในคำถามไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยปกติและตนไม่ได้รับรู้มาก่อน ส่วนกลวิธีการแสดงคำถาม แม้จะปรากฏในทั้งสองงานวิจัย แต่มีความแตกต่างในเชิงหน้าที่ โดยในบริบทของรายการวิจารณ์อาหาร กลวิธีดังกล่าวถูกใช้เพื่อชี้ให้ผู้ฟังคล้อยตามการประเมินของผู้พูด ในขณะที่ตัวละครในละครใช้คำถามกลับเพื่อชี้ว่าการตีความของผู้รับสาร ทั้งในระดับผู้สื่อข่าวและผู้ชม

ข้อค้นพบสำคัญของการศึกษานี้คือ การใช้กลวิธีทางภาษาของตัวละครมีลักษณะเน้นการแสดงอารมณ์และความรู้สึกอย่างเด่นชัด ซึ่งแตกต่างจากการใช้ภาษาในการตอบคำถามของบุคคลในวงการบันเทิงที่เป็นบุคคลจริง เนื่องจากบริบทของละครเป็นสื่อบันเทิงที่มุ่งสร้างความเข้าใจในตัวละครและความต่อเนื่องของเนื้อเรื่อง การตอบคำถามจึงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงการให้ข้อมูล แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการเปิดเผยอารมณ์ ความคิด และพัฒนาการของตัวละคร ส่งผลให้กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏมีความเข้มข้นทางอารมณ์และมีลักษณะเปิดเผยมากกว่าการสื่อสารในสถานการณ์จริง

ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับการเปรียบเทียบกับงานวิจัยของสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2553) ซึ่งศึกษากลวิธีการตอบคำถามและการรักษาหน้าในการตอบคำถามของดารานักแสดงไทย โดยพบว่าบุคคลในวงการบันเทิงที่เป็นบุคคลจริงมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงการใช้กลวิธีทางภาษาที่อาจส่งผลเชิงลบต่อการรับรู้ของสาธารณชน และปรากฏกลวิธีที่เสี่ยงต่อการสร้างผลกระทบในทางลบในสัดส่วนที่น้อยมาก อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้กลับพบว่าตัวละครสามารถใช้กลวิธีทางภาษาบางประการที่มีลักษณะรุนแรงหรือเสี่ยงต่อการสร้างความไม่พึงประสงค์ได้มากกว่า เช่น การกล่าว

โจมตี ทั้งนี้เนื่องจากการตอบคำถามในบริบทของละครเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินเรื่อง มิได้มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบุคคลจริงโดยตรง

ดังนั้น การใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบคำถามของตัวละครจึงมีลักษณะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของสื่อบันเทิง กล่าวคือ มุ่งเน้นการทำให้ผู้ชมเข้าใจตัวละคร เห็นถึงมิติทางอารมณ์ และติดตามพัฒนาการของเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง มากกว่าการรักษาภาพลักษณ์ในเชิงสังคมแบบที่พบในบุคคลจริงในวงการบันเทิง

นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่ได้รับจากการวิจัย ชี้ให้เห็นว่า ภาษาในละครมิได้เป็นเพียงภาษาสมมติ แต่เป็นการสะท้อนรูปแบบการสื่อสารในสังคมจริง แสดงให้เห็นการใช้กลวิธีทางภาษาอย่างมีแบบแผนเพื่อสร้างตัวตนและภาพลักษณ์ของตัวละคร ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่มีคุณค่าในด้านการเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านภาษาศาสตร์ สื่อศึกษาวรรณกรรม และละครเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ สามารถเป็นแนวทางในการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในการตอบคำถามให้สัมพันธ์ของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงในละคร อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าการตอบคำถามในการให้สัมภาษณ์ของตัวละครเป็นกลไกสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ของตัวละคร ซึ่งช่วยขยายความเข้าใจเรื่องการสร้างตัวตนทางภาษา (linguistic identity) และการสร้างภาพลักษณ์ผ่านปฏิสัมพันธ์เชิงวัจนปฏิบัติ เน้นบริบทที่ผู้พูดเผชิญแรงกดดันจากสื่อมวลชน ซึ่งเป็นบริบทที่ท้าทายต่อการรักษาหน้า จึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการสร้างภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิงที่ปรากฏในการตอบคำถามในบริบทการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชน และเห็นได้ถึงภาพแทนความเป็นบุคคลในวงการบันเทิงที่สื่อบันเทิงมองและนำเสนอออกมาผ่านละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวงการบันเทิง

ผลการวิจัยที่ได้รับจากการวิจัยชิ้นนี้ยืนยันและขยายผลจากงานวิจัยเดิมที่ศึกษาการใช้ภาษาในการให้สัมภาษณ์ของบุคคลจริง และมีการต่อยอดในการอธิบายความแตกต่างเชิงบริบท โดยพบว่ากลวิธีที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้า ปรากฏมากขึ้นในบริบทของตัวละคร

ชี้ให้เห็นบทบาทของบริบทและเจตนาในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปิดมุมมองใหม่ในการศึกษาภาษาในสื่อบันเทิง โดยการใช้กรอบแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการวิเคราะห์บทสนทนาในละคร ทำให้แสดงศักยภาพของข้อมูลจากในละครในการเป็นแหล่งข้อมูลทางภาษาที่มีคุณค่าเชิงวิเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

- จิตติภา คูประเสริฐ. (2560). กลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ของบุคคลสาธารณะในการตอบคำถามของสื่อมวลชน: กรณีความขัดแย้ง วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1198/1/56202802.pdf>.
- ดวงรัตน์ กะการดี และ เขมฤทัย บุญวรรณ. (2563). กลวิธีทางภาษาในการวิพากษ์ในรายการ “มาสเตอร์เชฟ จูเนียร์ ไทยแลนด์ ซีซั่น 2”. วารสารดอกแก้วปริทัศน์, มหาวิทยาลัยนเรศวร. 1, 1-14.
- พลอยพรรณ มาคะผล. (2558). ละครเริ่มกับการถ่ายโยงเนื้อหาในละครโทรทัศน์ไทย [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2015/TU_2015_5607030300_3069_2779.pdf
- สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์. (2553). กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบคำถามของดารานักแสดงไทยในการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน. วรณวิทัศน์. 10, 54-93.
- Brown P., & Levinson S. (1978). **Universal in Language Usage: Politeness Phenomena**. Cambridge University Press.
- Brown P., & Levinson S. (1987). **Politeness: Some universal in Language usage**. Cambridge University Press.
- Chen R. (2001). Self-Politeness. *Journal of Pragmatics* 33, 87-106.
- Grice H. P. (1975). Logic and conversation. *The Logic of Grammar*, 64-75.

ผลการจัดการเรียนรู้ การเป่าขลุ่ยเพียงออตามแนวคิดห้องเรียน
กลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Effects of Learning Management in Khlui-Piang-O
Playing Using the Flipped Classroom Approach
Combined with Practical Skills for Matthayomsuksa 2
Students

สุพัชราภรณ์ ศรีสงคราม^{*1} วันทนีย์ นามสวัสดิ์² สุรัชชัย ปิยานุกูล³

Supatcharaporn Srisongkhram^{*1} Wanthanee Namsawat² Surachai Piyanukool³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเป่าขลุ่ย
เพียงออ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ
2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้

^{*} Corresponding author, e-mail: 640426024010@bru.ac.th

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

¹ Master's degree student, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Buriram Rajabhat University.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Buriram Rajabhat University.

เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออกับเกณฑ์ร้อยละ 75 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 36 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติการเป่าขลุ่ยเพียงออ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ สมมติฐานด้วยสถิติ (Dependent t-test) และ (One Sample t-test) ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 12.67 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 26.08 คะแนน เมื่อทำการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติ ของนักเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ขลุ่ยเพียงออ ทักษะปฏิบัติ ห้องเรียนกลับด้าน

Abstract

The purposes of this research were: 1) To compare students' learning achievement before and after implementing the Flipped Classroom approach for playing Khlui-Piang-O among Matthayomsuksa 2 students; 2) To compare the students' practical performance after participating in the learning management using the Flipped Classroom Approach combined with the Practical Skills, measured against the 75 percent criterion. The sample consisted of 36 Matthayomsuksa 2/6

students from Ban Kruat Wittayakharn School, located in Buriram Province. These students were enrolled in the first semester of academic year 2024 and were selected using a cluster random sampling method. The research instruments included: 1) Lesson plans; 2) Achievement test; 3) A practical performance assessment rubric for Khlui-Piang-O playing. The statistical methods used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and the hypothesis testing using Dependent Sample t-test and One-Sample t-test. The research findings revealed that the students' average academic achievement score before the lesson was 12.67, while the average score after the lesson was 26.08. A comparison of students' academic achievement showed that the post-test scores were significantly higher than the pre-test scores at the .05 level of statistical significance. Additionally, the comparison of students' practical skills after the lesson indicated an average score of 87.80 percent, which was significantly higher than the criterion level of 75 percent, also at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Khlui-Piang-O Practical Skills Flipped Classroom

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีส่งผลโดยตรงต่อระบบการศึกษา ทำให้การศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน แต่เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตและการทำงานอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงการศึกษาผ่านเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นการเรียนออนไลน์ หรือการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและไร้ข้อจำกัด แต่ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ ทำงานร่วมกับผู้อื่น และใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง (วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560)

การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีไทย ในโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาดนตรีของนักเรียนในปีการศึกษา 2566 ที่ผ่านมามีค่าคะแนนเฉลี่ยที่ 73.2 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 (โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร, 2566) จึงเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้อยังไม่ตอบสนองต่อศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นหาแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะด้านการเป่าขลุ่ยเพียงออ โดยจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน พบว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่มีแนวความคิดว่า เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน เป็นการเรียนรู้ที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น (วิจารณ์ พานิช, 2556) เหมาะกับผู้เรียนยุคใหม่เพราะคุ้นเคยกับสื่อออนไลน์และเทคโนโลยี (Internet YouTube, Facebook) ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูเป็นผู้แนะนำและให้ข้อเสนอแนะ อีกทั้งยืดหยุ่นเวลาและนักเรียนสามารถเรียนย้อนหลังหรือเรียนล่วงหน้าได้ตามความสะดวก

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมาช่วยพัฒนาผู้เรียน ซึ่ง เบิร์กแมน และแอรอน แซมส์ (Bergmann and Sams, 2555) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบและลักษณะที่สำคัญของห้องเรียนกลับด้านว่า ห้องเรียนกลับด้านเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาสร้างสภาพแวดล้อม

การเรียนรู้ที่หลากหลายและยั่งยืน โดยที่ผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติ เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้กระทำหรือแสดงออกต่างๆ ตามกระบวนการต่างๆ ที่ต้องใช้ประสาทสัมผัส ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ตั้งแต่ทักษะพื้นฐานไปจนถึงทักษะที่ซับซ้อน โดยให้เกิดความสัมพันธ์กันอย่างคล่องแคล่วเป็นอัตโนมัติ ซึ่งลำดับขั้นของพฤติกรรมด้านทักษะปฏิบัติ การสังเคราะห์ลำดับขั้นปฏิบัติของ Simpson, Dave และ Harrow ได้เป็น 5 ขั้น (กมลวรรณ ตังธนกันท์, 2559) สรุปได้ว่าลำดับขั้นของพฤติกรรมด้านทักษะได้แก่ 1) การรับรู้และการปฏิบัติพื้นฐาน 2) การเตรียมความพร้อมและการเลียนแบบ 3) การฝึกปฏิบัติ 4) การปฏิบัติด้วยความชำนาญ และ 5) การปรับเปลี่ยนหรือสร้างพฤติกรรมการ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าว มาสังเคราะห์และปรับให้เหมาะสมกับบริบทของการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ภายใต้กรอบแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมพร้อมรับรู้การปฏิบัติพื้นฐาน ขั้นที่ 2 ขั้นสืบค้น เพื่อให้เกิดโน้ตค้นรวบยอด และฝึกปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างองค์ความรู้และปฏิบัติด้วยความชำนาญ และขั้นที่ 4 ขั้นสรุปตรวจสอบความเข้าใจและประยุกต์ใช้และขยายการเรียนรู้

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบทักษะการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย เพื่อแก้ปัญหาด้านเวลาในการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เพียงพอและการนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา อย่างสูงสุดและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออกับเกณฑ์ร้อยละ 75

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติสูงกว่าก่อนเรียน
2. ทักษะการปฏิบัติเป่าขลุ่ยเพียงออของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษารายวิชา ศ22101 วิชาดนตรี ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 326 คน ปีการศึกษา 2567 โดยกำหนดการเลือกการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 จำนวน 36 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

โดยกลุ่มตัวอย่างดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องความรู้พื้นฐานกลยุทธ์เพียงออ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย จำนวน 4 แผนจัดการการเรียนรู้ เวลาเรียน 10 ชั่วโมง ซึ่งแยกหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ คือ 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดนตรีไทย 2) การอ่านโน้ตดนตรีไทยเบื้องต้น 3) การปฏิบัติกลยุทธ์เพียงออขั้นพื้นฐาน และ 4) การปฏิบัติเพลงล่องแม่ปิง (ไม่รวมเวลาประเมินทักษะปฏิบัติกลยุทธ์เพียงออ และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ในครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย 3 เครื่องมือ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติการเป่ากลยุทธ์เพียงออ

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัด การเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติ

1.1 ออกแบบสร้างแผนการจัดการเรียนการเป่ากลยุทธ์เพียงออ ซึ่งผู้วิจัย กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 4 แผน รวมเวลา 10 ชั่วโมง โดยนำแผน การจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปเสนอ ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้องชัดเจนของแผนการจัดการเรียนรู้ และ เนื้อหา

1.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ของแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ แก้ไขให้สมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 36 คน

ตาราง 1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ

ขั้นตอนการจัด การเรียนรู้	ในห้องเรียน	นอกห้องเรียน
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม รับรู้การปฏิบัติพื้นฐาน	ทบทวนความรู้เดิมและตั้งคำถามสำคัญกระตุ้นความคิด โดยใช้ข้อคำถามเดียวกันที่ครูโพสต์ลงในกลุ่มสังคมออนไลน์ (Facebook Group)	จัดเตรียมเนื้อหาใบความรู้ พร้อมสื่อวีดิทัศน์สื่อิตการเป่าขลุ่ยเพียงออ โพสต์ลงในกลุ่มสังคมออนไลน์ (Facebook Group) ให้นักเรียนศึกษาก่อนล่วงหน้า
ขั้นที่ 2 ขั้นสืบค้นเพื่อให้เกิดโมทัศน์	ครูกำกับติดตามการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติของนักเรียน เป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล	นักเรียนลงมือฝึกปฏิบัติ ทักษะย่อยต่างๆ ด้วยตัวเองตามคลิปวีดิทัศน์
ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างองค์ความรู้และปฏิบัติด้วยความชำนาญ	ครูกำกับติดตามการเรียนรู้ สอบถามให้คำแนะนำเพิ่มเติม เทคนิค วิธีการทำนั้น รวมถึงการบรรเลงขลุ่ยเพียงออ จังหวะของเพลงอย่างถูกวิธี	นักเรียนลงมือฝึกปฏิบัติ ทักษะด้วยความชำนาญ ด้วยตนเองที่ครูมอบหมาย โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำ นักเรียน พูดคุยตอบข้อ

ขั้นตอนการจัด การเรียนรู้	ในห้องเรียน	นอกห้องเรียน
		ซักถามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Facebook Group)
ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ตรวจสอบความ เข้าใจประยุกต์ใช้ และขยายการ เรียนรู้	นักเรียนทำกิจกรรมจับคู่และ กิจกรรมกลุ่มร่วมกันสะท้อน (Feedback) เพื่อให้เกิด การพัฒนา โดยนักเรียน เชื่อมโยงทักษะย่อยๆ จนเกิด ความชำนาญ และร่วมกัน ประเมินให้คะแนนผลงาน ของแต่ละกลุ่ม และร่วมกัน สรุปองค์ความรู้	นักเรียนสามารถเป้าข่าย เพียงอย่างเดียวตามเพลงที่ครู กำหนด ด้วยความ คล่องแคล่วและชำนาญ

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการผู้เรียน

2.1 สร้างแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.66 คำนวณความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์

2.2 นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ แก้ไขตามข้อเสนอแนะและคัดเลือกแบบทดสอบที่ผ่านตามการหาค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.66 นำไปเก็บข้อมูล (Try-Out) ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างและเคยเรียนในเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้วจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p)

และค่าอำนาจจำแนก (B) โดยเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.2-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และคัดเลือกข้อสอบให้เหลือเพียง 30 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการของโลเวท (Lovett) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.98 ซึ่งหมายถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่คัดเลือกแล้ว มีความเชื่อมั่นสูง

3. แบบประเมินทักษะปฏิบัติการเป่าขลุ่ยเพียงออ

3.1 สร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติเป่าขลุ่ยเพียงออ โดยมีการประเมิน 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ท่านั่ง 2) ท่าจับขลุ่ยเพียงออ 3) การเป่าขลุ่ยเพียงออ 4) ความแม่นยำ 5) จังหวะ 6) คุณภาพเสียง และ 7) การบรรเลงบทเพลง โดยกำหนดลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค (Rubric) เกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 100)

4 คะแนน หมายถึง ทักษะปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ในระดับ ดีมาก

3 คะแนน หมายถึง ทักษะปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ในระดับ ดี

2 คะแนน หมายถึง ทักษะปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ในระดับ พอใช้

1 คะแนน หมายถึง มีทักษะปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ ในระดับ ควรปรับปรุง

3.2 นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติเป่าขลุ่ยเพียงออ ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.66 ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแบบประเมินกับวัตถุประสงค์

3.3 นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ แก้ไขปรับปรุงแบบประเมินทักษะการปฏิบัติเป่าขลุ่ย ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และจัดพิมพ์แบบประเมินทักษะปฏิบัติขลุ่ยเพียงออ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการจัดทดสอบวัดความรู้ (Pre-test) เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานชลู่เพียงอ และทำความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างก่อนให้ทำกิจกรรมการเรียนรู้
2. ดำเนินการทดลองตามกระบวนการที่ออกแบบไว้กับกลุ่มตัวอย่างดำเนินการทำกิจกรรม
3. หลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมจะจัดทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เพื่อความเข้าใจ (Post-test) ของกลุ่มตัวอย่าง และประเมินทักษะปฏิบัติการเป่าชลู่เพียงอเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ตามที่ตั้งไว้ และนำคะแนนที่รวบรวมได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินทักษะ ก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบทักษะการปฏิบัติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Dependent Sample t - test
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติการเป่าชลู่เพียงอของนักเรียน กับเกณฑ์ หลังเรียนร้อยละ 75 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ One Sample t - test
3. หาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินทักษะการเป่าชลู่เพียงอเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบทักษะการปฏิบัติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	df	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	36	35	12.67	2.37	-46.53	.000
หลังเรียน	36	35	26.08	1.94		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบทักษะการปฏิบัติของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 12.67 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 26.08 คะแนน เมื่อทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 3 คะแนนเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียน กับเกณฑ์ร้อยละ 75

การทดสอบ	n	df	$\bar{X}$	ร้อยละ 75	S.D.	t	p
หลังเรียน	36	35	3.51	87.80	0.35	8.803	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทักษะการปฏิบัติเป้าช้อยเพียงอของนักเรียนหลังเรียน พบว่าหลังเรียนนักเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.67 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.08 คะแนน เมื่อทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. คะแนนเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ด้วยการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเป้าช้อยเพียงอ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยโดยการใช้กิจกรรมห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการเรียนรู้ที่ไร้ข้อจำกัดเรื่องของเวลา ที่เปลี่ยนจากวิธีสอนแบบดั้งเดิม โดยให้นักเรียนเรียนเนื้อหาใหม่ด้วยตนเองผ่านทางออนไลน์ก่อนมาเรียนในห้องเรียน แล้วจึงใช้เวลาในห้องเรียนในการทำกิจกรรมที่ใช้ความรู้ นักเรียนสามารถย้อนดูเนื้อหาหรือเรียนในเวลาที่เหมาะสมกับตนเอง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ผู้สอนได้ออกแบบวิธีการสอน จากการบรรยายเนื้อหา และให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากนอกห้องเรียน ผ่านทางสื่อ

เทคโนโลยีที่ผู้สอนจัดหาให้ โดยครูผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำ และตั้งคำถามให้นักเรียนได้ร่วมกันแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2557) ได้อธิบายถึงเทคนิควิธีการประเมินเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านว่าเป็นการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสะท้อน (Feedback) แก่นักเรียนทันทีขณะทำกิจกรรมในห้องเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับความก้าวหน้าของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาภา บุรีกาญจน์ (2557) พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา โดยใช้แนวความคิดห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ภากร เทียนทิพย์การุณย์ (2561) ผลการประเมินผลงานการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการจัดการเรียนรู้ ชลย์บรรเลงเพลงเสนาะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการปฏิบัติ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากที่กล่าวมาอาจเป็นเพราะผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านมาใช้ร่วมกับทักษะปฏิบัติ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้นอกห้องได้ตลอดเวลา อีกทั้งได้ลงมือ ฝึกทักษะย่อยต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ทักษะการไล่เสียง ต ร ม พ ช ล ท เน้นเสียงหนักเบา และมีความเร็ว-ช้าพอเหมาะ การเปิด-ปิดของชลย์เพียงออ รวมถึงการใช้ลมเป่าที่พอดี จะเห็นได้ว่า แต่ละทักษะย่อยที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การปฏิบัติชลย์เพียงออด้วยความชำนาญ

2. จากผลทักษะการปฏิบัติของนักเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ และมีทักษะการปฏิบัติเป่าชลย์เพียงอออยู่ในระดับดีมาก

โดยเฉพาะองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทำจับขลุ่ย คิดเป็นร้อยละ 93.75 และ รองลงมาคือทำนั้ง คิดเป็นร้อยละ 88.89 แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าในระหว่าง การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน นักเรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง และคล่องแคล่ว จำนวน 8 ราย ครูได้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ และบอกจุดบกพร่องที่นักเรียนควรได้ รับการปรับปรุงแก้ไข ในขณะที่ทำกิจกรรมในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนแก้ไขและปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการ จัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติ มีส่วนช่วยและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีเวลาเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนความต้องการของตนเองทำการบ้านในชั้นเรียน อีกทั้งครูสามารถปรับแต่ง และปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น และยังสามารถจัดให้นักเรียนได้ ตลอดเวลา อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์มากขึ้น ซึ่งทำให้นักเรียนได้ทบทวน และปฏิบัติซ้ำ ๆ จึงทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะที่ง่ายไปจนถึงทักษะที่ยากได้ เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลพร ภูมิเชตร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนา ทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ จากการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง ทักษะปฏิบัติดนตรีไทย หลังเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 94.44 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีผลงานปฏิบัติ อยู่ในระดับคุณภาพดี ยุทธชัย เหลาทอง (2564) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ย เพียงออ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะ ปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับดี ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดมาตรา 3 ใน 5 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 96.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ ตังชันกานนท์. (2559). การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉัญลักษณ์ ละอองแก้ว. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์และ
ความสามารถในการคิดเชิงระบบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วย
กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแนวคิด ห้องเรียน
กลับด้าน [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

นิชาภา บุรีกาญจน์. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบ
ห้องเรียนกลับด้านที่มีผลต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภากร เทียนทิพย์การุณย์. (2561). การศึกษาผลการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับ
ด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการปฏิบัติหน่วยการ
เรียนรู้ชุดырบรรเลงเพลงเสนาะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3. วารสารวิจัย
มข. สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์, 8(1), 26-40.

ยุทธชัย เหลาทอง. (2564). การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส.
วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 11(2), 57-67.

โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ. (2566). รายงานผลการประเมินตนเอง. โรงเรียนบ้าน
กรวดวิทยาการ.

วิจารณ์ พานิช. (2556). ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับด้าน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มูลนิธิ
สยามกัมมาจล.

- วิไลพร ภูมิเขตร. (2560). การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัชรรา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ติริสัมพันธ์. (2560). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมรรัตน์ รัชตะทวีกุล. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bergmann, J. & Sams, A. (2012). Flip your Classroom Reach EveryStudent in Every Class Every Day. University of British Columbia.

Folk Music Genes in Hunan Piano Compositions: A Regional Analysis of Characteristics and Contemporary Value

ยู หลัว*¹ ณัฐพร รัตนชัยวงศ์²

Yu Luo*¹ Nataporn Rattanachaiwong²

Abstract

This study investigates folk music genes in Hunan piano compositions, focusing on works incorporating minority music elements from the Tujia, Miao, and Dong ethnic groups. Analyzing piano works composed between 1980 and 2020 by five Hunan composers (Xi Qiming, Tan Dun, Wang Jianzhong, Chu Wanghua, and Hu Yuping), this research employs musicological analysis, modal analysis, and cultural interpretation methods. Results reveal distinct regional characteristics: (1) predominant use of Yu mode with raised Shang and Zhi tones (found in 73% of analyzed works), a distinctive feature of Hunan Flower Drum Opera; (2) rhythmic patterns imitating percussion and vocal inflections from local opera traditions; (3) direct melodic borrowing from Hunan folk

* Corresponding author, e-mail: s64584947032@ssru.ac.th

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹ Ph.D. Student, Performing Arts, Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

² Assistant Professor Dr., Faculty of Fine and Applied Arts Suan Sunandha Rajabhat University

Received: August 24, 2025 / Revised: April 16, 2026 / Accepted: May 5, 2026

songs, with "Liuyang River" being the most frequently adapted melody; (4) structural preferences for modified ternary form (67% of works), reflecting folk song verse structures. These findings advance understanding of regional musical identity in Chinese piano composition, provide compositional models for integrating folk elements into Western musical idiom, and document the role of art music in preserving endangered folk traditions.

Keywords: Hunan folk music Flower Drum Opera Yu mode Chinese piano works Musical hybridity

Introduction

In 2021, the "14th Five-Year Plan for Key Projects of the Inheritance and Development Project of China's Excellent Traditional Culture" proposed that "while deeply exploring and sorting out the essence of traditional culture, we must continue to promote the inheritance, transformation and innovation of China's excellent traditional culture, and constantly give China's excellent traditional culture new contemporary connotations and forms of expression." The excavation and innovation of traditional culture is not only a strategy for building a strong cultural country, but also a means of continuing the Chinese cultural context, comprehensively improving the cultural literacy of the people, and encouraging enhanced cultural confidence. Hunan has a long history and culture. The people of Hunan have formed a "cultural

ecology" that expresses different emotions through labor, production, and life. Protecting, utilizing, and developing ethnic minority music from the perspective of cultural ecology holds significant research value. As a Western instrument, the sinicization of piano music creation primarily involves the application and innovation of Chinese traditional music cultural elements. Exploring the characteristics of Chinese traditional music and their application in piano composition, using Hunan minority music as a case study, represents a significant area of research. The preservation and innovation of cultural genes may seem contradictory, but in essence, they represent a unified process of "rootedness" and development.

While scholars have examined individual Hunan piano works (Li, 2014; Zhang, 2009; Huang, 2018; Xiao, 2019), systematic analysis of regional musical characteristics across multiple composers remains limited. Existing studies present a fragmented understanding, focusing on single compositions rather than identifying common musical features that define Hunan piano music as a regional style. Furthermore, the concept of "musical genes" recurring structural, modal, and rhythmic elements that carry cultural identity lacks operational definition in Chinese piano music scholarship. This study addresses three gaps: (1) the need for systematic analysis of folk music elements across multiple Hunan piano works, (2) operational definition of "musical genes" in regional Chinese piano composition, and (3) documentation of specific compositional techniques for integrating minority music elements.

Hunan Province, located in central China along the middle reaches of the Yangtze River, derives its name from being mostly south of Dongting Lake. Historically influenced by Chu culture, Hunan has developed a unique regional culture known as "Huxiang Culture" through historical changes, large-scale population migrations, and cultural evolution. Hunan's ethnic minority culture is rich and diverse, reflecting profound cultural heritage. The province is home to significant populations of Miao and Tujia minorities, whose musical traditions form a vital part of China's intangible cultural heritage.(Wu ,2016)

Hunan's musical landscape encompasses diverse forms: Hunan Flower Drum Opera (花鼓戏), an important intangible cultural heritage with distinct regional artistic styles; folk songs using Chu dialect rhymes; and music from ethnic minorities including the Miao and Tujia peoples. These traditions provide abundant musical materials for piano composition while facing preservation challenges in contemporary society.

Research objective

1. To analyze the characteristics of the folk music genes of Hunan folk piano works within the context of the fusion of Chinese and Western music cultures.
2. To analyze the contemporary value and significance of Hunan folk piano works.

Conceptual Framework

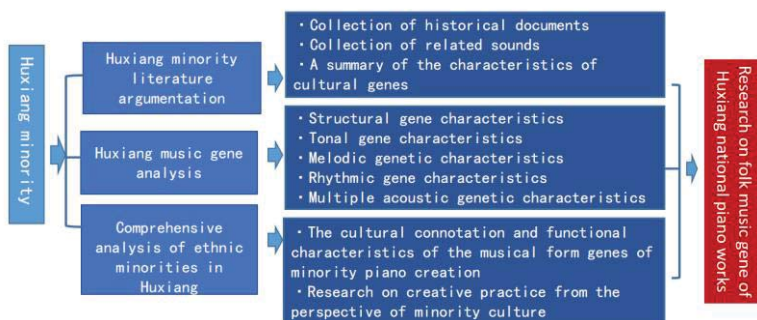

Figure 1 Conceptual framework

Source: Yu Luo

Research Methodology

Research Design

This qualitative study employs musicological analysis to examine folk music genes in Hunan piano works. The research design integrates document analysis, musical score analysis, and expert interviews to provide comprehensive understanding of both musical characteristics and cultural significance.

Sample Selection

Corpus: This study analyzes piano works selected using purposive sampling based on specific inclusion criteria:

Inclusion Criteria: Composed by Hunan-born composers OR explicitly based on Hunan folk music traditions , Composed between

1980-2020 (representing the modern era of Chinese piano music) ,
Published scores available for detailed analysis
Recognition in Chinese piano repertoire through performance and
recording

Selected Works: The corpus includes works by Xi Qiming ("Hunan Flower Drum," 1982), Tan Dun ("Eight Memories in Watercolor" - Movement 2 "Dou," 1978), Wang Jianzhong ("Liuyang River," 1972), Chu Wanghua ("Liuyang River"), Hu Yuping ("Liuyang River"), and Ge Shunzhong ("Liu Hai Chopping Wood" suite). These works represent major Hunan composers across four decades and include multiple treatments of iconic Hunan melodies, allowing for comparative analysis.

Justification: These works represent significant contributions to Chinese piano literature, demonstrate clear engagement with Hunan folk music traditions, and provide sufficient diversity for identifying common regional characteristics while allowing examination of individual compositional approaches.

Data Collection

Score Analysis: Published scores were obtained from the Central Conservatory of Music Publishing House and Shanghai Music Publishing House. Each work was analyzed for structural organization, modal characteristics, melodic content, harmonic language, and rhythmic patterns. Analytical charts documented specific musical parameters including pitch collections, formal structures, and recurring motivic cells.

Document Analysis: Research included review of composer statements, program notes, scholarly analyses, and historical recordings of source folk songs. Ethnographic documentation of Hunan minority music from academic databases and local archives provided cultural context for musical analysis.

Expert Interviews: Semi-structured interviews were conducted with three musicologists specializing in Chinese piano music and two Hunan-based composers. Interview topics included compositional processes for incorporating folk elements, performance considerations, and cultural significance. Interviews were recorded, transcribed, and analyzed using thematic coding.

Analytical Framework

Modal Analysis: Pitch collections in each work were identified and compared to standard Chinese pentatonic modes (gong, shang, jue, zhi, yu). Regional modifications specific to Hunan traditions, such as raised scale degrees in Yu mode, were documented. The frequency of each modal type across the corpus was calculated to identify prevalent patterns.

Melodic Analysis: Analysis identified direct quotations of folk melodies through comparison with recorded folk song sources. Melodic development techniques including ornamentation, rhythmic transformation, and harmonic recontextualization were examined. Melodic contours were compared to folk song prototypes to assess degrees of transformation.

Rhythmic Analysis: Rhythmic patterns were cataloged and analyzed for correspondence to Hunan dialect speech rhythms, Flower Drum Opera percussion patterns, and folk song rhythms. Western compositional treatments of these patterns were examined to understand adaptation processes.

Structural Analysis: Formal structures were diagrammed and compared to both Western forms (sonata, ternary, rondo) and Chinese folk song structures. Hybrid structural approaches combining elements from both traditions were identified and analyzed.

Validity and Reliability

Triangulation of multiple data sources (scores, recordings, interviews, documents) strengthened validity. Findings were reviewed by two Chinese musicologists specializing in folk music integration (peer debriefing). Interviewed composers reviewed analytical findings for accuracy (member checking). All analytical decisions were documented in detailed charts and tables (audit trail).

Study Limitations

The sample is limited to published, commercially available works; some early compositions and unpublished works could not be included. Analysis focuses on notated musical elements; performance practice variations and interpretive traditions are not fully addressed. The interview sample was limited by availability of relevant experts willing to participate.

Research Results

Analysis reveals five categories of folk music genes characterizing Hunan piano works: structural, modal, melodic, rhythmic, and cultural. Each category demonstrates distinctive regional characteristics distinguishing Hunan works from other Chinese piano repertoire.

Research Objective 1: Characteristics of Folk Music Genes in Hunan Piano Works

Finding 1: Structural Genes - Predominance of Modified Ternary Form

Finding 1: Song Structure Gene

Xi Qiming's piano piece "Hunan Flower Drum" is a piano piece with very ethnic characteristics. It incorporates the musical elements of Hunan opera Flower Drum Opera. In this piano piece, Xi Qiming adopted a single three-part form with reappearance. The piece itself is not long, with a total of 125 bars. 4-bars are a phrase (as shown in the following example 1-1 a phrase), the presentation section 1 to 30-bars, the first section structure is "a" + "a" + "b" (4+4+5), followed by a repetition of the main melody of the first section, the structure is "a" + "a" + "b" (4+4+9), both sections are non-square phrases, which is quite different from the "introduction, development, transition and conclusion" phrases in common creative works. The "a" phrase mainly changes in the pitch and ornaments, and the "b" phrase is expanded. In the middle section 30to97-bars, the main melody is transferred to the low voice and re-expressed, and the tonality is continuously changed through

polyphonic imitation and re-reproduction. The recapitulation is bars 98 to 125. Based on the melody of the first section, the recapitulation is played in a higher octave. The high and low parts harmonize with each other, and finally it ends with three forte chords, with do and la as the main tones.

Figure 2 A phrase (4 bars)

Source: Yu Luo

“a” phrase (4 bars) Judging from the existing piano works, the form structure commonly used by composers is mostly a single three-part form with recapitulation. The theme melody is used to develop and expand in the middle part, and the size and structure of the recapitulation part are not completely consistent with the exposition part. Most authors will further develop and reproduce the theme melody in the recapitulation part. For example, Tan Dun's "Watching a Play" and Wang Jianzhong's "Liuyang River" and other works. (Nan,Liu,2019)

Finding 2: Modal Genes

The modes of the Hunan ethnic minorities are silent modes, mostly Yu mode and Zhi mode. Hunan Flower Drum Opera has the Hunan-Xiang characteristic Yu mode, which slightly raises the Shang tone and Zhi tone in the pentatonic mode. It is written as "##" (It is called la do re/#re mi sol/#sol) on the staff. Sometimes the Shang tone is often used as an auxiliary tone and written as a four-tone series.

On this basis, we can see that the Hunan Flower Drum Opera has well reflected the Hunan-Xiang style of the Yu mode. In the pre-appoggiatura imitating the tongue-playing of the Flower Drum Opera, the musical gene feature #sol is added. For example, the melody part of the 14th bar of Figure 3

Figure 3 Section 14

Source: Yu Luo

From the perspective of the whole piece, the exposition starts from the a-yu mode, and at bar 26, it switches to the d-yu mode. Then the middle section (development section) starts in the d-yu mode, and

the main melody music starts in the left-hand low voice. From the beginning, the musical gene of Hunan Flower Drum Opera is displayed, starting with the singing technique of Flower Drum Opera, the tongue-twisting pre-appoggiatura, and adding the rising zhi sound. At bar 46, it switches to the #f-yu mode, and at bar 60, it switches to the #c-yu mode. From bar 60, the middle section begins to enter a new musical motive for development. At bar 76, it switches to the g-yu mode, and finally returns to the 98-bar recapitulation section, the a-yu mode.

Figure 4 #c-yu mode

Source: Yu Luo

Finding 3: Melody Gene

Hunan folk songs are deeply rooted in the cultural ecology of Hunan. They all reflect the thoughts, feelings, ideals and aspirations of the local people. They integrate the environment of the three rivers and four lakes , and they also reflect the simple and colorful life of the people of Hunan. There are many hills and lands in Hunan Province , and folk songs are widely spread . Many Hunan creations also like to use Hunan folk song tunes as musical development motives. For example,

Tan Dun's work "Memories of Eight Watercolor Paintings" has a total of eight movements. The second movement "Dou" starts with the D-Yu mode, with jumping tones. It uses the folk song melody "New Sister-in-law" from Jiahe, Chenzhou, Hunan, which is consistent with the melody of the new sister-in-law, and adds staccato, which further reflects the interest in the title.

"Liuyang River" was written by Xu Shuhua and composed by Zhu Liqi and Tang Biguang. In 1950, when the Hunan Provincial Party Committee and the Provincial Government held a literary evening in Lituo Township, Xu Shuhua composed the third section of the flower drum opera "Bulldozer". "Bulldozer" was later changed to "Double Grain Delivery"; in 1959, "Liuyang River" began to circulate as an independent song. Because of its Hunan folk song characteristics, it attracted many composers to use it as a blueprint for creation, such as Wang Jianzhong, Chu Wanghua, Hu Yuping, etc. When they created the piano version of this song, they all directly used the original melody of the folk song "Liuyang River". For example, Ge Shunzhong created the piano suite "Liu Hai Kan Qiao" based on the melody and tune of the Hunan flower drum opera "Liu Hai Kan Qiao". It is one of the earliest works in China that uses the melody gene of folk music for piano creation. Due to its long history, the original score and related sound of its work are basically unavailable on the Internet.(Zhu,Xue,2024)

Finding 4 : Rhythmic Genes

Rhythm genes mainly include two aspects. On the one hand, piano works imitate the expression of dialect words and tunes in Hunan folk songs; on the other hand, they imitate the expression of the timbre of characteristic national musical instruments in operas. The words in Huagu Opera include single-word words and multi-word words, and the tune is the tune used for the words. In the song "Hunan Huagu", there are creative techniques that imitate the multi-word words and tunes in Huagu Opera. As shown in the following example 5, in the 4th bar of Hunan Huagu, at the end of a phrase, two tail notes are added to the left-hand part, which can be regarded as imitating the intonation of the common tune in Huagu Opera, so that at the end of a phrase, another tail note is left.

Figure 5 Section 4

Source: Yu Luo

Imitate the expression of folk musical instruments. For example, in the middle section (development section) of Hunan Flower Drum, the rhythmic pattern is completely different from that of the presentation section. It is to imitate the feeling of the gongs and drums being noisy. The rhythmic patterns of 86 and 28, 28 and 4 are used to imitate the beating of gongs and drums in the accompaniment music commonly used in Flower Drum Opera. In addition, the harmony further exaggerates this noisy feeling, and the minor second in the dissonant interval is used to create an atmosphere. This rhythmic pattern is used for 10 bars, giving people a sense of an interlude after the melody ends. In terms of Flower Drum Opera performance, it means that the singing is temporarily stopped, and a separate gong and drum accompaniment interlude is played in the middle.

Figure 6 Section 60

Source: Yu Luo

Finding 5 : Huxiang cultural genes

Due to Hunan's unique geographical location and topography, composers used imitation techniques when creating piano works to show

the natural landscape of Hunan. For example, in Chu Wanghua's version of "Liuyang River", in the prelude, arpeggios appeared at the beginning, followed by cadenzas, from high to low. After the main melody appeared, the accompaniment slowly added 28 rhythm patterns and arpeggios. These creative techniques depict the ripples on the surface of Liuyang, Hunan. Chu Wanghua's version of "Liuyang River" instantly brings people into Hunan, a land of fish and rice, with beautiful scenery and a landscape painting.(Xiao,2019)

The "Witch" culture in the traditional culture of Hunan ethnic minorities. In the long history, witch doctors, wizards, witchcraft, witchcraft, etc., all reflect that "Witch" existed in various fields in ancient my country, whether in developed areas or relatively backward villages. In the western part of Hunan, there is Wu Nuo culture, and the Tujia and Miao ethnic groups also have witch culture to varying degrees. In modern piano works, we can get a glimpse of "Ancient Burial" in Tan Dun's "Memories of Eight Watercolor Paintings", which describes the customs of folk weddings and funerals that the author saw when he was a child, as well as the solemnity and solemnity of the author in the face of these rituals.

Research Objective 2 : To analyze the contemporary value and significance of Hunan folk piano works

China's vigorous promotion of the " Belt and Road" initiative, through the analysis and research of the musical form genes of Hunan

piano works, more people at home and abroad can experience Chinese traditional culture from music , which plays a positive role in promoting the living inheritance of Chinese culture.

Finding 1 embodies the heritage of folk music tones.

From the melody genes mentioned above, we can see that the reason why most piano compositions have strong local characteristics is that they directly use the original musical melodies from Hunan folk songs and Hunan operas.

Finding 2 embodies the inheritance of folk culture.

From the above analysis of several works, it is not difficult to see that the musical gene is closely related to the cultural ecology, and the creation of musical works is inseparable from the cultural and environmental background. Whether it is the use of lining words and lining tunes in piano works or the use of Western composition techniques to depict natural landscapes and folk customs, they can promote the inheritance of Hunan's traditional culture to a certain extent.

Finding 3 : It is of theoretical significance to create piano music of ethnic minorities at the ecological level . Analyzing the works of predecessors can provide a blueprint for the creation of later generations. Finding 4 has practical guiding significance for piano teachers and performers on the piano works of the Hunan ethnic minorities.

How to better teach and perform a piece of work, in addition to meeting the requirements of the work itself in terms of technical skills, the second thing is to make people better understand the work. As the

saying goes, "A glimpse of the whole picture can reveal the whole picture, and a single leaf can reveal the depths of autumn." From point to surface, from part to whole, only by understanding it can we practice more deeply.

Discussion

Through discussions and interviews with scholars, this study found that the research subject has certain limitations. The first is the geographical limitation, which is limited to the Hunan and Xiang regions. The second is the limitation of the piano field. There are many Chinese piano works, but the quality of the works varies greatly and there is no unified standard. At present, there are relatively few national piano works that are widely spread, so the overall sample that the author can select is also relatively small. Judging from the current domestic research status that the author has inquired about, the research on a single piano work or a composer's work has been carried out more widely. From the perspective of the content, methods and focus of this article, it is influenced by the concept of modern identity.

Conclusion

First, many scholars are discussing the "original form" and "original ecology" of folk music. However, the national culture at different historical stages has its own value of existence, and it must adapt to and meet the cultural needs of national progress and development at this

stage. Therefore, the content covered by this article on the study of Huxiang music genes can be summarized as "what remains unchanged in music is the characteristics and features, that is, the essence. What changes is the form and form, that is, the phenomenon." Summarizing it will help to better grasp the music.

Second, in the past, the research on Hunan folk music often focused on the case study of ethnic minority music, while the folk music and its integrity in the region were artificially obscured. The research on the ontological morphological genes of the folk music in the Hunan region is beneficial to the inheritance and dissemination, understanding and 2dialogue of the music culture in Hunan, and is also beneficial to the creators to create music works with Hunan regional characteristics.

Recommendations

This paper aims to discover and analyze the use of folk music genes in Hunan piano works, and it is important to explore the traditional music elements in them. How do the Hunan ethnic minorities express their artistic characteristics in terms of melody, pitch, timbre, rhythm, horizontal movement or vertical combination of sounds, and conceptual and terminological systems? How do these characteristics appear in the instrumental piano introduced from the West? These are the key points of this paper. Since the piano was introduced into China, it has been integrated with ethnic minority music, and how the musical characteristics it presents are presented. This paper gives a conclusion

and provides a certain blueprint for the creators. The author will conduct a more in-depth study and exploration of the sinicization, localization, and nationalization of Chinese piano works and how the folk music genes are created.

References

- Huang, Q. (2018). **A melody of the lake and the reed: A discussion on the musical composition and regional characteristics of the piano piece Spring River Boat Reflections.** Art Criticism.
- Li, M., & Zhu, R. (2014). **Analysis of the piano piece "Liuyang River".** Musical Analysis and Musical Life.
- Nan, X., & Liu, C. (2019). **Research on the national factors of piano adaptation of Hunan traditional music.** Art Sea.
- Wu, X. (2016). **History of Hunan culture.** Yue Lu Publishing House.
- Xiao, Q. (2019). **A brief analysis of the Hunan Flower Drum Opera elements in Chu Wanghua's piano arrangement of "Hai Li Jian Cao".** Drama Home.
- Zhang, C. (2009). **Research on the Composition of Tan Deng's piano suite "Memories of Eight Watercolor Paintings"** [Unpublished master's thesis]. Southwest University.
- Zhu, T., & Xue, Q. (2024). **Research on adaptation of Hunan-Hsiang music to piano composition and the inheritance and innovation in the new era.** Peony.

ข้อกำหนดของบทความต้นฉบับ วารสารฟ้าเหนือ

วารสารฟ้าเหนือ กำหนดตีพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม-ธันวาคม) วารสารยินดีพิจารณาตีพิมพ์บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เพื่อตีพิมพ์ตามที่เห็นสมควรและไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมศาสตร์สาขาดังต่อไปนี้ มนุษยศาสตร์ในด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ปรัชญาและศาสนา ภาษาและภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี วรรณกรรม ศิลปะ และดนตรี สาขาสังคมศาสตร์ ในด้านสังคมศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา การพัฒนาสังคม และชาติพันธุ์ศึกษา ซึ่งกองบรรณาธิการจะพิจารณาดำเนินการต้นฉบับ (Manuscript) ตามข้อกำหนดของรูปแบบวารสาร และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขา (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้อ่าน หากผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม บทความอาจถูกดัดแปลงแก้ไขเนื้อหา รูปแบบและส่วนตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร กองบรรณาธิการจะส่งข้อเสนอแนะให้แก่ผู้ต้นฉบับเพื่อดำเนินการ หากผู้ต้นฉบับมีเหตุผลตามหลักวิชาการที่ไม่สามารถดำเนินการตามข้อเสนอแนะได้ ขอให้ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรโดยกองบรรณาธิการจะพิจารณาการตีพิมพ์ เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานและนำไปอ้างอิงได้

การจัดเตรียมต้นฉบับ

ความยาวของบทความ 15 – 20 หน้ากระดาษ A5 (14.8 x 21 ซม.)
 ตั้งค่าน้ำกระดาษโดยเว้นขอบบน 3.3 ซม. ขอบซ้าย 2 ซม. ขอบขวาและขอบล่าง 2 ซม.
 บทความให้ใช้รูปแบบตัวอักษร ดังนี้

ภาษา	รูปแบบตัวอักษร	ขนาด
ภาษาไทย	TH SarabunPSK	14
ภาษาอังกฤษ	TH SarabunPSK	14
ภาษาจีน (อักษรจีนและตัวสะกดพินอิน)	SimSun	10
ภาษาเกาหลี	HY 신명조	9
ภาษาญี่ปุ่น	MS Mincho	9
ดนตรี	Opus Text	10
สัทอักษร (IPA)	Doulus SIL	11

รายละเอียดการจัดเตรียมต้นฉบับบทความ ดังนี้

รายการ	ลักษณะตัวอักษร	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร				หมายเหตุ
			ไทย/อังกฤษ	จีน	เกาหลี	ญี่ปุ่น	
ชื่อบทความ	ตัวหนา	กึ่งกลาง	18	12	11	11	
ชื่อผู้เขียน	ปกติ	ชิดขวา	12	9	8	8	
Corresponding Author Email และ ตำแหน่งหน่วยงานต้นสังกัด	ปกติ	เชิงอรรถ	10	8	7	7	
บทคัดย่อ	ตัวหนา	ชิดซ้าย	14	10	9	9	
เนื้อหาบทคัดย่อ	ปกติ	กระจายแบบไทย	14	10	9	9	ย่อหน้า 1 ซม. จำกัด 150 – 300 คำ
คำสำคัญ/Keywords	ตัวหนา	ชิดซ้าย	14	10	9	9	ตามด้วย : จำกัด 3 – 5 คำ
หัวข้อหลัก	ตัวหนา	ชิดซ้าย	14	10	9	9	ไม่ใส่เลขลำดับที่
หัวข้อย่อย	ตัวหนา	-	14	10	9	9	ย่อหน้า 1 ซม. ใส่หมายเลขลำดับที่
เนื้อหาบทความ	ปกติ	กระจายแบบไทย	14	10	9	9	ย่อหน้า 1 ซม.
เนื้อหาในหัวข้อย่อย (ถ้ามี)	ปกติ	กระจายแบบไทย	14	10	9	9	ย่อหน้า 1.5 ซม.
ชื่อตาราง	ตัวหนา	ชิดซ้าย	14	10	9	9	ระบุไว้ตรงตาราง
แหล่งที่มาตาราง	ปกติ	ชิดซ้าย	14	10	9	9	ระบุไว้ตรงตาราง
ชื่อภาพ/แผนภูมิ	ตัวหนา	กึ่งกลาง	14	10	9	9	
แหล่งที่มาภาพ/แผนภูมิ	ปกติ	กึ่งกลาง	14	10	9	9	
หมายเลขหน้า	ปกติ	ด้านขวา	14	10	9	9	ตั้งแต่ต้นจนจบบทความ
เนื้อหาอ้างอิง	ปกติ	ชิดซ้าย	14	10	9	9	

ส่วนประกอบของบทความ ดังนี้

ลำดับ	รายการ	รายละเอียด
1.	ชื่อเรื่องบทความ	การระบุชื่อบทความมีรายละเอียดของภาษาที่ใช้ในการเขียนดังนี้ 1) ภาษาไทย : ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2) ภาษาอังกฤษ : ภาษาอังกฤษและภาษาไทย 3) ภาษาจีน : ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ 4) ภาษาเกาหลี : ภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ 5) ภาษาญี่ปุ่น : ภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ
2.	ชื่อผู้เขียนทุกคน	การระบุชื่อผู้เขียนโดยให้ใช้ภาษาที่เขียนบทความและตามด้วยภาษาอังกฤษ รายละเอียดการเขียนเชิงอรรถ ดังนี้ บทความวิจัย/ วิชาการ: * Corresponding author, email: ¹ ตำแหน่งทางวิชาการ/ หน่วยงานต้นสังกัด บทความวิจัย (วิทยานิพนธ์) : * Corresponding author, email: ¹ นักศึกษาระดับปริญญา...../ หลักสูตร/ หน่วยงานต้นสังกัด ² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (หลัก/ร่วม)/ ตำแหน่งทางวิชาการ/ หน่วยงานต้นสังกัด รายละเอียดของการเขียนแต่ละภาษาในส่วนเชิงอรรถดังนี้ 1) ภาษาไทย : ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2) ภาษาอังกฤษ : ภาษาอังกฤษ 3) ภาษาจีน : ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ 4) ภาษาเกาหลี : ภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ 5) ภาษาญี่ปุ่น : ภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ

ลำดับ	รายการ	รายละเอียด
3.	บทคัดย่อ	ภาษาที่ใช้เขียนบทคัดย่อนี้ 1) ภาษาไทย : ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2) ภาษาอังกฤษ : ภาษาอังกฤษและภาษาไทย 3) ภาษาจีน : ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ 4) ภาษาเกาหลี : ภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ 5) ภาษาญี่ปุ่น : ภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 150 – 300 คำ พร้อมระบุ คำสำคัญ/ Keywords จำกัด 3 – 5 คำ
4.	บทความ	บทความแต่ละประเภทควรครอบคลุมประเด็นดังนี้ 1) บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อหา และบทสรุป 2) บทความวิจัย ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ ทบทวนวรรณกรรม หรือแนวคิดและทฤษฎี (ถ้ามี) วิธีการวิจัย ผลการวิจัย สรุปผลและอภิปรายผล 3) บทความหนังสือ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อหาโดยย่อ บทวิจารณ์หนังสือ
5.	เอกสารอ้างอิง	ใช้การอ้างอิงแบบ APA 7
6.	รูปภาพ แผนภูมิ ตารางประกอบ หรืออื่น ๆ (ถ้ามี)	ต้องมีหมายเลขกำกับในบทความ อ้างอิง แหล่งที่มาของข้อมูลให้ถูกต้องชัดเจน และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ใช้รูปภาพสีหรือขาว-ดำที่ มีความคมชัด (ไฟล์รูปชนิด TIFF หรือ JPEG ความละเอียดไม่น้อยกว่า 300 dpi ขนาดไฟล์ไม่น้อยกว่า 500 KB)

การอ้างอิงในเนื้อหา (Citing references in text)

1. การอ้างอิงในเนื้อหาใช้ระบบนาม-ปี โดยมีรูปแบบการเขียนดังนี้

1.1 ผู้แต่ง 1 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุล,/ปี)
อังกฤษ	สกุล/(ปี) หรือ (สกุล,/ปี)

เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ระยะ

ตัวอย่าง

อาภิสรา พลนรัตน์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง...

...และกำหนดระยะจบการศึกษา สอนทั้งวิชาสามัญและศาสนา (อัลนิกา
สายน้ำเย็น, 2559)

...shows that the younger generations of those sections of the
community one would (Trugil, 2000)

1.2 ผู้แต่ง 2 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล,/ปี)
อังกฤษ	สกุล/and/สกุล/(ปี) หรือ (สกุล/&/สกุล,/ปี)

ตัวอย่าง

นภัทร อังกรสินธนา และ อาภิสรา พลนรัตน์ (2559) กล่าวถึง...

...และการรณรงค์การป้องกันการปราบปรามยาเสพติดระดับโลก Sony and Aunty
(1999) ดังรายละเอียด...

1.3 ผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป

ไทย	ชื่อ/สกุลและคณะ/(ปี) หรือ (ชื่อ/สกุลและคณะ./ปี)
อังกฤษ	สกุล/et al./(ปี) หรือ (สกุล/et al./ปี)

ตัวอย่าง

มณี จำปาแพง และคณะ (2560) กล่าวถึง...

...ได้แบ่งองค์ประกอบของการพูดภาษาไว้ 5 ประการ... (Bartz et al., 1979)

2. การอ้างอิงมากกว่าสองแหล่งข้อมูลให้เขียนเรียงตามลำดับอักษร ดังนี้

...สอดคล้องกับผลการศึกษาของอลิสา คุ่มเคี่ยม (2562) และ นภัทร อังกรสินธนา (2562)...

...หรือสิ่งที่เกิดกับมนุษย์ (อภิวิช เกิดดี, 2549; มัณฑนา แสงสี, 2558)

...การวัดที่มีตัวแปรแฝงหลายตัว (Embretson & Reise, 2000; Marveldeet al., 2006)

3. การอ้างอิงจากข้อมูลจากแหล่งข้อมูลระดับทุติยภูมิ

3.1 การอ้างอิงหน้าข้อความ

งานของผู้เขียน (1) ถูกอ้างอิงในงานของผู้เขียน (2)

ไทย ชื่อ¹/สกุล¹/ปี/อ้างถึงใน/ชื่อ²/สกุล²/ปี).....

อังกฤษ สกุล¹/ปี,/as cited in/สกุล²/ปี).....

ตัวอย่าง

Arnett (2000, as cited in Claiborne & Drewery, 2010) suggests there is an emerging adult stage in the lifespan of humans, covering young people between the ages of 18 and 25 years.

3.2 การอ้างอิงท้ายข้อความ

งานของผู้เขียน (1) ถูกอ้างอิงในงานของผู้เขียน (2)

ไทย ...(ชื่อ¹/สกุล¹/ปี/อ้างถึงใน/ชื่อ²/สกุล²/ปี)...

อังกฤษ ...(สกุล¹/ปี/as cited in/สกุล²/ปี)...

ตัวอย่าง

... (Snow, 2006 as cited in Goldstein et al., 2013) ...

4. การอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์

การเขียนอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ กรณีไม่มีการเผยแพร่เป็นสาธารณะ ให้เขียนอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้น โดยไม่ต้องใส่เป็นรายการอ้างอิงท้ายเล่ม

ตัวอย่าง

ไกรสิทธิ์ จามรจันทร์สาขา (ชีวิตในเมืองกรุง, 1 มิถุนายน 2559)

(รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์, การพูดในที่ชุมชน, 8 ตุลาคม 2558)

E.-M. Paradis (personal communication, February 24, 2020)

(J. Brown, personal communication, April 27, 2019)

5. การอ้างอิงข้อมูลกรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียน

ไทย	(“ชื่อเรื่อง”,/ปีที่เผยแพร่) หรือ “ชื่อเรื่อง”/(ปีที่เผยแพร่)
อังกฤษ	(“Title”,/ปีที่เผยแพร่) หรือ “Title”/(ปีที่เผยแพร่)

ตัวอย่าง

(“ธรรมาดับทุกข์: ทุกข์สุขอยู่ที่ใจ”, 2548)

“ธรรมาดับทุกข์: ทุกข์สุขอยู่ที่ใจ” (2548)

(“Smile Coffee”, 2019)

“Smile Coffee” (2019)

* กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ ม.ป.ป. หรือ n.d.

* กรณีที่มีปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ ปี เท่านั้น

* ถ้าชื่อเรื่องมียาวเกินไปเกินไป ให้ใส่เฉพาะ คำแรก ๆ ของชื่อเรื่องเท่านั้น

การเขียนรายการอ้างอิง (References)

หนังสือ (ในรูปแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI)

1) ผู้แต่ง 1 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล./ (ปีพิมพ์). /ชื่อเรื่อง/ (พิมพ์ครั้งที่) **./ สำนักพิมพ์. ***/URL (ถ้ามี)
อังกฤษ	สกุล./อักษรย่อชื่อ./ (ปีพิมพ์). /ชื่อเรื่อง/ (พิมพ์ครั้งที่) ./ สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

อดิวัชร พนาพงศ์ไพศาล. (2547). **หลักการโยธวาทิต** (พิมพ์ครั้งที่ 2).

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

องอาจ อินทนิเวศ. (2560). **ดนตรีชาติพันธุ์ในเชียงราย** (พิมพ์ครั้งที่ 2).

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

<http://drive.google.com/file/d/1HiTwRh1Er73hVYIMh1cYWzQiaNl>

Fennel, F. (2008). **A Conductor's Interpretive Analysis of Masterworks for Band** (3th ed.). Meredith.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ไทย ชื่อ/สกุลและชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)
อังกฤษ สกุล,อักษรย่อชื่อ./&/สกุล,ชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/
////////สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

กัลยาณี สายสุข และ อติวัชร พนาพงศ์ไพศาล. (2559). **ดนตรีไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Williamson, J.E., Battisti, F., & Corporon, E. (2008). **Rehearsing The Band** (3rd ed.). Meredith.

Zeinali, A. A., & Lisec, A. (2017). **English Conversation**. (2nd ed.). Chiang Rai University.

<http://www.crru.ac.th/file/2017/1HiTWiRh1Er73hVYIMh1cYRzQiafl>

* กรณีไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

** กรณีพิมพ์ครั้งที่1 ไม่ต้องระบุครั้งที่พิมพ์

*** กรณีไม่ปรากฏเมืองหรือสำนักพิมพ์ให้ใส่ (ม.ป.ท.) หรือ (n.p.)

3) ผู้แต่ง 3-20 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน

ไทย	ชื่อ ¹ /สกุล ¹ ,/ชื่อ ² /สกุล ² ,/ชื่อ ³ /สกุล ³ ,/ชื่อ ⁴ /สกุล ⁴ ,/ชื่อ ⁵ /สกุล ⁵ ,/ชื่อ ⁶ /สกุล ⁶ ,/และ/ชื่อ ⁷ / /////////สกุล ⁷ ./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์. /URL (ถ้ามี)
อังกฤษ	สกุล ¹ ,/อักษรย่อชื่อ ¹ ./,สกุล ² ,/อักษรย่อชื่อ ² ./,สกุล ³ ,/อักษรย่อชื่อ ³ ./,สกุล ⁴ ,/ /////////อักษรย่อชื่อ ⁴ ./,สกุล ⁵ ,/อักษรย่อชื่อ ⁵ ./,สกุล ⁶ ,/อักษรย่อชื่อ ⁶ ./,&/สกุล ⁷ ,/ /////////อักษรย่อชื่อ ⁷ ./ (ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์. /URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

ธัญญา สังขจิตตรา, กัลยาณี สายสุข, อติวัชร พนาพงศ์ไพศาล, ศุภรัตน์
อินทนิเวศ, ยุพาวดี นิสวอนนตรพันธ์, กฤษณพล ทิคุรุช, และ
จักรกริช ฉิมนอก. (2557). **สุนทรียภาพสร้างสรรค์**.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Johnson, N. R., Olivares, J. G., Zeinali, A. A., & Lisec, A. (2018).
Structure of English. Chiang Rai University.

หนังสือ (ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์./https://doi.org/เลข DOI
อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์.
/////////https://doi.org/เลข DOI

ตัวอย่าง

Jackson, L. M. (2019). The psychology of prejudice: From attitudes to social action (2nd ed.). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/0000168-000

* กรณีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการเผยแพร่ทั้งแบบรูปเล่มและแบบดิจิทัล ให้ระบุชื่อสำนักพิมพ์ตามแบบรูปเล่ม

หนังสือแปล

ไทย สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาไทย]/
/////////(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือ ภาษาอังกฤษ]/
/////////(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

โมกิ, เคน. (2561). The Little Book of Ikigai [อิกิไก ความหมายของการมีชีวิตอยู่] (พิมพ์ครั้งที่ 3). มูฟพับริชชิง.

Süskind, P. (2010). Perfume [Das Parfum]. Penguin.

บทในหนังสือ

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทหรือชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ ////////ชื่อหนังสือ/(น./เลขหน้า)/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทหรือชื่อบทความ./in/ชื่อบรรณาธิการ/ ////////(Ed. หรือ Eds.)/ชื่อหนังสือ/(pp./เลขหน้า)/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ดุขฎี มีป้อม และ นิลวรรณ ถมึงรักษ์สัตว์. (2551). วัฒนธรรมดนตรี
ภาคเหนือ. ใน สุระ ดามาพงษ์ และ ทวีศักดิ์ จรุงกิจ (บ.ก.),
ดนตรี – นาฏศิลป์ (น. 5-6). วัฒนาพานิช.

Liora, B., (2021). Craftsmanship in Academia: Skilled
Improvisation in Research, Teaching, and Leadership. In
M. L. Espeland
(Ed.), (pp. 3–12). Springer.

* กรณีที่ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง ให้ใส่ชื่อเรื่องแทน ตัวอย่าง แผนการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544....

บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มี DOI

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/เลขหน้า.
อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/
/////เลขหน้า.

ตัวอย่าง

อดิวัชร พนาพงศ์ไพศาล. (2561). ภูมิปัญญาทางด้านดนตรีกับการสืบทอด
และการอนุรักษ์ของ 7 กลุ่มชาติพันธุ์ชุมชนตำบลลาวี อำเภอมะ
สรวย จังหวัดเชียงราย. *วารสารดนตรีรังสิต*, 13(2), 89-103.

Leman, L. (2021). Co-regulated timing in music ensembles: A
Bayesian listener perspective. *Journal of New Music
Research*, 50(2), 121-132.

บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (มี DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/
/////เลขหน้า/<https://doi.org/เลข doi>
อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/
/////เลขหน้า/<https://doi.org/เลข doi>

ตัวอย่าง

Herbst-Damm, K. L., & Kulik, J. A. (2005). Volunteer support,
marital status, and the survival times of terminally ill
patients. *Health Psychology*, 24(1), 225-229.
<https://doi.org/10.1037/0278-6133.24.2.225>

* กรณีที่ DOI แบบที่ใช้เดิมยาวและซับซ้อน ผู้เขียนสามารถเลือกใช้ DOI แบบสั้นหรือแบบยาวก็ได้

หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปี./วัน/เดือน)./ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.*
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อ./(ปี./เดือน/วัน)./ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.*

ตัวอย่าง

พงษ์พรรณ บุญเลิศ. (2561, 15 สิงหาคม). เกล็นิวส์ว่าไรดี: ‘สื่อพิพิธภัณฑ’
เชื่อมยุคสมัย เข้าถึงด้วย ‘มิติใหม่’ อินเทอร์เน็ต. เกล็นิวส์, 4.

Brody, J. E. (2007, December 11). Mental reserves keep brain
agile. *The New York Times*. <http://www.nytimes.com>

วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (Doctoral dissertation/ Master’s thesis)

1) วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์ /////หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]/ชื่อมหาวิทยาลัย.
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Unpublished doctoral /////dissertation or Unpublished master’s thesis]/ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

รณชัย ศิลากร. (2547). ผลของโครงการปฏิบัติสมาธิเบื้องต้นตามทฤษฎี
ของมาสโลว์ [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Jung, M. S. (2014). **A structural equation model on core competence of nursing students** [Unpublished doctoral dissertation]. Choong-Ang University.

2) วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์ (ไม่อยู่ในฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์)

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)/ ชื่อวิทยานิพนธ์ /วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ /////วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต/ชื่อมหาวิทยาลัย/ชื่อเว็บไซต์./URL
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีที่เผยแพร่)/ ชื่อวิทยานิพนธ์ /[Doctoral dissertation or /////Master's thesis/ชื่อมหาวิทยาลัย./ชื่อเว็บไซต์./URL

ตัวอย่าง

วรารภรณ์ โพธิ์ศรีประเสริฐ. (2545). **การพัฒนาโปรแกรมการปรับปรุงการพูดสำหรับครูปฐมวัยโดยใช้เทคนิคการละคร** [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

[http://cuir. car.chula.ac.th/handle/123456789/302](http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/302)

Ata, A. (2015). **Factor effecting teacher-child communication skill & self efficacy beliefs: An investigation on preschool teachers** [Master's thesis, Middle East Technical University]. Middle East Technical University Library. <http://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12619101/index.pdf>

* กรณีที่เป็นเอกสารออนไลน์ ให้เติม URL ต่อจากเลขหน้า

3) วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎิบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จากฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/(หมายเลข UMI หรือ เลขลำดับอื่น ๆ)/
////////[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎิบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
////////ชื่อมหาวิทยาลัย]/ชื่อฐานข้อมูล.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/(หมายเลข UMI หรือ
////////เลขลำดับอื่น ๆ)/[Doctoral dissertation or Master's thesis,
////////ชื่อมหาวิทยาลัย]/ชื่อฐานข้อมูล.

ตัวอย่าง

Hoontrakul, P. (1997). **Asymmetric information, turnover anomaly, no trade and the short sale constraint: Theory and evidence (UMI No. 9721389)** [Doctoral dissertation, Thammasat University]. ProQuest Dissertations and Theses database.

เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ ที่ไม่มี proceeding (Symposium)

ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปี,/วันที่,/เดือน)./ชื่อเรื่องที่น่าสนใจ./ใน/ชื่อ/(ประธาน),/ชื่อหัวข้องาน /////////ประชุม/[Symposium]./ชื่อการประชุม,/สถานที่ประชุม.
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปี,/เดือน,/วันที่)./ชื่อเรื่องที่น่าสนใจ./In/อักษรย่อ./สกุล/ /////////(Chair),/ชื่อหัวข้องานประชุม/[Symposium]./สถานที่ประชุม.

ตัวอย่าง

De Boer, D., & LaFavor, T. (2018, April 26-29). The art and significance of successfully identifying resilient individuals: A person-focused approach. In A. M. Schmidt & A. Kryvanos (Chairs), **Perspectives on resilience: Conceptualization, measurement, and enhancement** [Symposium]. Western Psychological Association 98th Annual Convention, Portland, OR, United States.

รายงานการประชุมเชิงวิชาการ (Proceeding)

1) ในรูปแบบรูปเล่มหนังสือ

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ชื่อหัวข้อการประชุม./
////////ชื่อการประชุม/(น./เลขหน้า)/ฐานข้อมูล.

อังกฤษ สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี)/ชื่อเรื่อง./In/ชื่อบรรณาธิการ/(Ed. หรือ Eds.)/
////////ชื่อหัวข้อการประชุม/ชื่อการประชุม/(pp./เลขหน้า)/ฐานข้อมูล.

* กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล/<https://doi.org/xxxx>

ตัวอย่าง

พัชรภา ตันติชูเวช. (2553). การศึกษาทั่วไปกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ศึกษาโดยเปรียบเทียบกับประเทศไทย. ใน ศิริชัย กาญจนวาสี (บ.ก.), การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาไทย. การประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยระดับชาติ (น. 97–102). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Katz, I., Gabayan, K., & Aghajan, H. (2007). A multi-touch surface using multiple cameras. In J. Blanc-Talon, W. Philips, D. Popescu, & P. Scheunders (Eds.), **Lecture notes in computer science: Vol. 4678. Advanced concepts for intelligent vision systems** (pp. 97-108). Springer-Verlag. https://doi.org/10.1007/978-3-540-74607-2_9

2) ในรูปแบบวารสาร

ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปี)/ชื่อเรื่อง/ชื่อเรื่องย่อ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/ ////////เลขหน้า./URL
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปี)/ชื่อเรื่อง/ชื่อเรื่องย่อ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/ ////////เลขหน้า./URL

* กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/xxxx

ตัวอย่าง

กัลยาณี สายสุข. (2561). การแผ่ระว่างทางวัฒนธรรมเพื่อการดำรงอยู่ของ
ช่างทำเครื่องดนตรีพื้นเมืองในจังหวัดเชียงราย. วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี,
7 (ฉบับพิเศษ), 19-31.

Vaccaro, V. L. (2004). The evolution of business models and
marketing strategies in the music industry.

International Journal on media management,
6(1&2), 46-58.

<https://doi.org/10.1080/14241277.2004.9669381>

เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ (เอกสารประกอบการเรียน)

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อเอกสาร/[เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]./คณะ./มหาวิทยาลัย.
 อังกฤษ สกุล./อักษรย่อชื่อ./ (ปี)./ชื่อเอกสาร/[Unpublished manuscript]./คณะ./
 /////มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

อัลนิกา สายน้ำเย็น. (2559). **ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น** [เอกสารไม่ได้ ตีพิมพ์].

คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Saisuk, K. & Pidokrajt, N. (2012). **Music and India**. [Unpublished manuscript]. Collage of Music, Mahidol University.

เว็บไซต์

ไทย ชื่อ/สกุลผู้เขียน./ (ปี./วัน/เดือนที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL
 อังกฤษ สกุล./อักษรย่อชื่อผู้เขียน./ (ปี, เดือน/วันที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

* กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

* กรณีที่มีปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น

* กรณีชื่อผู้เขียนและชื่อเว็บไซต์เป็นชื่อเดียวกัน ให้ตัดชื่อเว็บไซต์ออก

ตัวอย่าง

อนันต์ ลือประดิษฐ์. (2559, 10 มีนาคม). **ดนตรีเชื่อมมิตรภาพไทย-กัมพูชา**.

กรุงเทพธุรกิจ.<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/690141>

Cross, A. (2016, January 6). **Will Streaming Kill Downloading in 2017**. A journal of musical thing. [http://ajournal of musicalthings.com/will-streaming-kill-downloading-2017](http://ajournalofmusicalthings.com/will-streaming-kill-downloading-2017)

วิธีการจัดเรียงรายการอ้างอิง

1. การเรียงตามลำดับอักษร

- ภาษาไทย** ใช้หลักการเกี่ยวกับการเรียงคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยเรียงตามรูปพยัญชนะ ก-ฮ ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเดียวกันให้เรียงตามรูปสระ ดังนี้
อะ อัว อัวะ อา อ ำ อี อี อี อู อุ เอะ เอ เอาะ เอา เอ็น เอีย
เอียะ เอื้อ เอื้อะ แอ แอะ โอ โอะ ไอ ไอ
- ภาษาอังกฤษ** ใช้หลักการเกี่ยวกับการเรียงคำใน Dictionary โดยเรียง A-Z
ตัวอย่าง Singh, Y., มาก่อน Singh Siddhu, N.
Villafuerte, S. A., มาก่อน Villa-Lobos, J.

2. การเรียงลำดับงานหลายงานที่มีชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นชื่อคนเดียวกัน

2.1 ถ้าชื่อผู้แต่งทุกคนเหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ปีที่พิมพ์

- ตัวอย่าง เพ็ญพรรณ เจริญพร. (2548).
เพ็ญพรรณ เจริญพร. (2550).
Cabading, J. R., & Wright, K. (2000).
Cabading, J. R., & Wright, K. (2001).

2.2 ถ้าชื่อผู้แต่งที่แตกต่างกัน ให้จัดเรียงตาม งานที่มีชื่อผู้แต่งคนเดียว มาก่อน งานที่มีชื่อผู้แต่งคนอื่นร่วม

- ตัวอย่าง ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2550).
ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ และ พิรุณ อนวัชศิริวงศ์. (2552).
Alleyne, R. L. (2001).
Alleyne, R. L., & Evans, A. J. (1999).

2.3 ถ้าชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นคนเดียวกันและชื่อผู้แต่งคนที่สอง หรือคนที่สามต่างกัน **ให้จัดเรียงตาม** ลำดับอักษรตัวแรกของชื่อสกุลของผู้แต่งคนที่สอง และคนที่สามตามลำดับ

ตัวอย่าง จักร ดิงศภัทย์, จุฑา เทียนไทย, และ คำนวน บัญชา. (2549).

จักร ดิงศภัทย์, จุฑา เทียนไทย, และ พิบูล ทิรชันธ์. (2551).

Boockvar, K. S., & Burack, O. R. (2007).

Boockvar, K. S., Carlson LaCorte, H., Giambanco, V.,

Friedman, B., & Siu, A. (2006).

2.4 ถ้าชื่อผู้แต่ง คนแรกมีชื่อ สกุล เหมือนกัน **ให้จัดเรียงตาม** ลำดับอักษรย่อชื่อต้น และชื่อกลางของชื่อผู้แต่งคนแรก

ตัวอย่าง Mathur, A. L., & Wallston, J. (1999).

Mathur, S. E., & Ahlers, R. J. (1998).

บทความวิชาการ

ความคิดสร้างสรรค์ : พลังสำคัญของการเขียน

Creativity: The Important Power of Writing

ชูชาติ คุ่มข้าว และคณะ Chuchat Khumkham and Others

หมาในวรรณกรรมแปลเรื่องภารกิจวิญญาณขุดสี่ขาผู้อ่อนโยน : บทบาทและการสร้างความหมายเชิงสังคม

The Dog Character in the Translated Literature of the Spirit Mission of the Gentle Four-Legged Grim Reaper and Its Construction of Social Meaning

นภัทรธีรา พวงพาวา และคณะ Naphatthira Phuangphawa and Others

บทความวิจัย

กลวิธีการสร้างคำเรียกส่วนประกอบเรือนกาแลล้านนา

The Strategy of Term Creation for the Components of Lanna's Kalae House

กรชนก นันทกนก และ สมประสงค์ แสงอินทร์ Kornchanok Nanthakanok and Somprasong Saeng-in

การศึกษากลวิธีการใช้คำพสุทพในรายการคนตื่นธรรม

A Study of Strategies in the Use of Swear Words in the "Kon Tuen Dhamma" Online Program

เจนจิรา ขวบมี และคณะ Janejira Buabmee and Others

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Characteristics of Active Citizenship Using Phenomenon-Based Learning with Social Media for Grade 9 Students

ชนัญญา หิริโกกุล และสิทธิพล อาจอินทร์ Chananya Hirikokul and Sitthipon Art-in

การใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบคำถามของตัวละครที่มีบทบาทเป็นบุคคลในวงการบันเทิง

Strategies in Responses to Questions by Characters Representing Entertainment Industry Figures

มุกด พูลเกื้อ และ ปณันดา เลอเลิศยุติธรรม Mukul Poonkueh and Pananda Lerlertuttitham

ผลการจัดการเรียนรู้ การเป่าขลุ่ยเพียงออตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Effects of Learning Management in KhLui-Piang-O Playing Using the Flipped Classroom

Approach Combined with Practical Skills for Matthayomsuksa 2 Students

สุพิชราภรณ์ ศรีสัคราม และคณะ Supatcharaporn Sirsongkham and Others

Folk Music Genes in Hunan Piano Compositions: A Regional Analysis of Characteristics and Contemporary Value

ยู หลัว และ ณัฐพร รัตนชัยวงศ์ Yu Luo and Nataporn Rattanachaiwong

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

E-mail: fanueajournal@crju.ac.th โทร. 0-5377-6013 ต่อ 21-22

หรือติดต่อบรรณาธิการ ผศ.ดร.อาภิสรา พลนรัตน์ โทร.091-853-6936